תורה נבֿיאים וכתובֿים

תּרגום ייִדיש פֿון יהואש

מְלָכִים א

א 1 און דער מלך דוד איז געוואָרן אַלט און באַטאָגט, און מע
האָט אים צוגעדעקט מיט קליידער, אָבער אים פֿלעגט ניט
וואַרעם ווערן. 2 האָבן זײַנע קנעכט צו אים געזאָגט: זאָל מען זוכן
פֿאַר מײַן האַר דעם מלך אַ מיידל אַ יונגפֿרוי, און זי וועט שטיין פֿאַר
דעם מלך, און וועט אים זײַן אַ וואַרטאָרין; און זי וועט ליגן אין דײַן
בוזעם, און עס וועט וואַרעם זײַן מײַן האַר דעם מלך.

3 און זיי האָבן געזוכט אַ שיין מיידל אין גאַנצן געמאַרק פֿון ישׂראל,
און זיי האָבן געפֿונען אַבֿישַג פֿון שוּנֵם און האָבן זי געבראַכט צום
מלך. 4 און די מיידל איז געווען שיין ביז גאָר; און זי איז געווען דעם
מלך אַ וואַרטאָרין, און האָט אים באַדינט; אָבער דער מלך האָט זי
ניט דערקענט.

5 און אַדוֹנִיָה דער זון פֿון חַגיתן האָט זיך איבערגענומען, אַזוי צו
זאָגן: איך וועל ווערן מלך. און ער האָט זיך אײַנגעשאַפֿט רײַטוועגן
און רײַטער, און פֿופֿציק מאַן וואָס זײַנען געלאָפֿן אים פֿאַרויס. 6
וואָרום זײַן פֿאָטער האָט אים אין זײַן לעבטאָג ניט באַטריבט, אַזוי
צו זאָגן: פֿאַר וואָס טוסטו אַזוי? און ער איז אויך געווען זייער שיין
אין געשטאַלט. און ער איז געבאָרן געוואָרן נאָך אַבֿשָלומען.

7 און ער האָט געהאַט אַ גערייד מיט יוֹאָבֿ דעם זון פֿון צרוּיָהן, און
מיט אבֿיתר דעם כֹּהן, און זיי האָבן מיטגעהאָלפֿן אַדוֹנִיָהן.
8 אָבער צָדוֹק דער כֹּהן, און בנָיָהוּ דער זון פֿון יהוֹיָדָען און נתן דער

נבִֿיא, און שִמְעִי, און רֵעִי, און די גִבורים וואָס בײַ דָוִדן, זײַנען ניט
געווען מיט אַדוֹנִיָהון.

9 און אַדוֹנִיָהוּ האָט געשאָכטן שאָף און רינדער און געשטאָפּטע
קעלבער בײַ דעם שטיין זוֹחֶלֶת וואָס לעבן עין-רוגֵל, און ער האָט
פֿאַררופֿן אַלע זײַנע ברידער, דעם מלכס זין, און אַלע מענער פֿון
יהודה, דעם מלכס קנעכט. 10 אָבער נתן דעם נבֿיא, און בנָיָהון, און
די גִבורים, און זײַן ברודער שלמהן, האָט ער ניט גערופֿן.

11 האָט נתן געזאָגט צו בת-שֶבֿען, שלמהס מוטער, אַזוי צו זאָגן:
האָסטו ניט געהערט אַז אַדוֹנִיָהוּ דער זון פֿון חַגִיתן איז געוואָרן מלך,
און אונדזער האַר דוד ווייס ניט? 12 און אַצונד, קום לאָמיך
אַקאָרשט דיר געבן אַן עצה, און ראַטעווען דײַן לעבן און דאָס לעבן
פֿון דײַן זון שלמהן. 13 גיי און קום צום מלך דוד, און זאָלסט זאָגן צו
אים: האָסטו, מײַן האַר מלך, ניט געשוואָרן דײַן דינסט, אַזוי צו זאָגן:
נאָר דײַן זון שלמה זאָל קיניגן נאָך מיר, און ער זאָל זיצן אויף מײַן
טראָן? הײַנט פֿאַר וואָס איז אַדוֹנִיָהוּ געוואָרן מלך? 14 אָט ווי דו
רעדסט נאָך דאָרטן מיטן מלך, אַזוי וועל איך קומען נאָך דיר, און
וועל פֿאַרפֿולן דײַנע ווערטער.

15 איז בת-שֶבֿע אַרײַנגעגאַנגען צום מלך אין קאַמער. -און דער מלך
איז געווען זייער אַלט, און אַבִֿישַג פֿון שוּנֵם האָט באַדינט דעם
מלך.–16 און בת-שֶבֿע האָט זיך גענייַגט און זיך געבוקט צום מלך.
האָט דער מלך געזאָגט: וואָס איז דיר? 17 האָט זי צו אים געזאָגט:
מײַן האַר, דו האָסט געשוואָרן דײַן דינסט בײַ יהוה דײַן גאָט: נאָר
דײַן זון שלמה זאָל קיניגן נאָך מיר, און ער זאָל זיצן אויף מײַן טראָן.
18 און אַצונד זע, אַדוֹנִיָה איז געוואָרן מלך, און אַצונד, מײַן האַר
מלך, ווייסטו גאָר ניט. 19 און ער האָט געשאָכטן אָקסן און
געשטאָפּטע קעלבער און שאָף אַ סך, און ער האָט פֿאַררופֿן אַלע זין
פֿון דעם מלך, און אבִֿיתר דעם כהן, און יוֹאָבֿ דעם חיל-פֿירער; אָבער
דײַן קנעכט שלמהן האָט ער ניט גערופֿן. 20 און דו מײַן האַר מלך,
אויף דיר זײַנען די אויגן פֿון גאַנץ ישׂראל, זיי צו זאָגן, ווער זאָל
זיצן אויף דעם טראָן פֿון מײַן האַר דעם מלך נאָך אים. 21 וואָרום
עס וועט זײַן, ווי דער האַר מײַן מלך לייגט זיך מיט זײַנע עלטערן,
אַזוי וועל איך און מײַן זון שלמה זײַן פֿאַרשולדיקטע.

22 און אָט ווי זי רעדט נאָך מיטן מלך, אַזוי איז נתן דער נבֿיא
געקומען. 23 האָט מען אָנגעזאָגט דעם מלך, אַזוי צו זאָגן: נתן דער
נבֿיא איז דאָ. און ער איז געקומען פֿאַר דעם מלך, און האָט זיך
געבוקט צום מלך אויף זײַן פּנים צו דער ערד. און נתן האָט געזאָגט:
מײַן האַר מלך, האָסט דו געזאָגט: אַדוֹניָהו זאָל קיניגן נאָך מיר, און
ער זאָל זיצן אויף מײַן טראָן? 25 וואָרום ער האָט הײַנט
אַראָפּגענידערט, און האָט געשאָכטן אָקסן און געשטאָפּטע קעלבער
און שאָף אַ סך, און ער האָט פֿאַררופֿן אַלע זין פֿון דעם מלך, און די
חיל-פֿירער, און אבֿיתר דעם כּהן, און אָט עסן זיי און טרינקען מיט
אים, און זאָגן: לעבן זאָל דער מלך אַדוֹניָהו! 26 אָבער מיך, מיך דײַן
קנעכט, און צָדוֹק דעם כּהן, און בּנָיָהו דעם זון פֿון יהוֹיָדָען, און דײַן
קנעכט שלמהן, האָט ער ניט גערופֿן. 27 צי איז די דאָזיקע זאַך
געשען פֿון מײַן האַר דעם מלך, און האָסט ניט צו וויסן געטאָן דײַן
קנעכט, ווער עס זאָל זיצן אויף דעם טראָן פֿון מײַן האַר דעם מלך
נאָך אים?

28 האָט געענטפֿערט דער מלך דוד און האָט געזאָגט: רופֿ מיר אַרײַן
בת-שֶבֿען. און זי איז געקומען פֿאַרן מלך און האָט זיך געשטעלט
פֿאַרן מלך. 29 און דער מלך האָט געשוואָרן און געזאָגט: אַזוי ווי עס
לעבט גאָט, וואָס האָט אויסגעלייזט מײַן זעל פֿון יעטוועדער צרה,
30 אַז אַזוי ווי איך האָב דיר געשוואָרן בײַ יהוה דעם גאָט פֿון ישׂראל,
אַזוי צו זאָגן: נאָר דײַן זון שלמה זאָל קיניגן נאָך מיר–אַז אַזוי וועל
איך טאָן הײַנטיקן טאָג!

31 האָט בת-שֶבֿע זיך גענײַגט מיטן פּנים צו דער ערד, און זיך
געבוקט צום מלך, און האָט געזאָגט: אײביק לעבן זאָל מײַן האַר דער
מלך דוד!

32 און דער מלך דוד האָט געזאָגט: רופֿט מיר צָדוֹק דעם כּהן, און
נתן דעם נבֿיא, און בּנָיָהו דעם זון פֿון יהוֹיָדָען. זײַנען זיי געקומען
פֿאַרן מלך, 33 און דער מלך האָט צו זיי געזאָגט: נעמט מיט אײַך די
קנעכט פֿון אײַער האַר, און זעצט אַרויף מײַן זון שלמהן אויף מײַן
מוילאייזעלין, און איר זאָלט אים מאַכן נידערן צום גיחון. 34 און
זאָל צָדוֹק דער כּהן און נתן דער נבֿיא אים דאָרטן זאַלבן פֿאַר אַ מלך
איבער ישׂראל. און איר זאָלט בלאָזן אין שופֿר, און זאָגן: לעבן זאָל
דער מלך שלמה! 35 און איר זאָלט אַרויפֿגיין נאָך אים, און ער זאָל

קומען און זיך זעצן אויף מײַן טראָן, און ער זאָל קיניגן אויף מײַן
אָרט, וואָרום אים האָב איך באַפֿוילן פֿאַר אַ פֿירשט איבער ישׂראל
און איבער יהודה.

36 האָט בְנָיָהוּ דער זון פֿון יהוֹיָדָען געענטפֿערט דעם מלך און האָט
געזאָגט: אָמן! אַזוי זאָל זאָגן יהוה דער גאָט פֿון מײַן האַר דעם מלך!
37 אַזוי ווי גאָט איז געווען מיט מײַן האַר דעם מלך, אַזוי זאָל ער זײַן
מיט שלמהן, און ער זאָל גרייסן זײַן טראָן נאָך מער פֿון דעם טראָן
פֿון מײַן האַר דעם מלך דוד.

38 און צָדוֹק דער כֹּהן, און נתן דער נבֿיא, און בְנָיָהוּ דער זון פֿון
יהוֹיָדָען, און די כְּרֵתים און די פְּלֵתים, האָבן אַראָפּגענידערט, און זיי
האָבן אַרויפֿגעזעצט שלמהן אויף דער מולאײזעלין פֿון מלך דוד, און
האָבן אים אַראָפּגעפֿירט צו גיחון. 39 און צָדוֹק דער כֹּהן האָט
גענומען דעם האָרן מיט אייל פֿון געצעלט, און ער האָט געזאַלבט
שלמהן; און זיי האָבן געבלאָזן אין שופֿר, און דאָס גאַנצע פֿאָלק
האָט געזאָגט: לעבן זאָל דער מלך שלמה! 40 און דאָס גאַנצע פֿאָלק
איז אַרויפֿגעגאַנגען נאָך אים, און דאָס פֿאָלק האָט געפֿײַפֿט אויף
פֿײַפֿלען, און זיך געפֿרייט אַ גרויסע פֿרייד, און די ערד האָט זיך
געשפּאָלטן פֿון זייער ליאַרעם.

41 און אַדוֹנִיָהוּ און אַלע פֿאַררופֿענע וואָס מיט אים האָבן דאָס
דערהערט, ווען זיי האָבן געענדיקט עסן. און ווי יוֹאָבֿ האָט דערהערט
דעם קָול פֿון שופֿר, אַזוי האָט ער געזאָגט: וואָס טומלט דער
ליאַרעם פֿון שטאָט?

42 ווי ער רעדט נאָך, ערשט יונָתן דער זון פֿון אבֿיתר דעם כֹּהן קומט
אָן. האָט אַדוֹנִיָהוּ געזאָגט: קום אַהער, וואָרום אַ ווילער מענטש
ביסטו, און גוטס וועסטו אָנזאָגן. 43 האָט געענטפֿערט יונָתן און
געזאָגט צו אַדוֹנִיָהוּן: פֿאַר וואָר, אונדזער האַר דער מלך דוד האָט
געמאַכט שלמהן פֿאַר מלך. 44 און דער מלך האָט געשיקט מיט אים
צָדוֹק דעם כֹּהן, און נתן דעם נבֿיא, און בְנָיָהוּ דעם זון פֿון יהוֹיָדָען,
און די כְּרֵתים און די פְּלֵתים, און זיי האָבן אים אַרויפֿגעזעצט אויף
דער מולאײזעלין פֿון מלך. 45 און צָדוֹק דער כֹּהן און נתן דער נבֿיא
האָבן אים געזאַלבט פֿאַר מלך בײַם גיחון, און זיי זײַנען
אַרויפֿגעגאַנגען פֿון דאָרטן פֿריילעכע, און די שטאָט האָט געטומלט;

דאָס איז דער ליאַרעם וואָס איר האָט געהערט. 46 און שלמה האָט
זיך אויך געזעצט אויפֿן טראָן פֿון דער מלוכה. 47 און אויך זײַנען די
קנעכט פֿון מלך געקומען ווינטשן אונדזער האַר דעם מלך, אַזוי צו
זאָגן: זאָל דײַן גאָט באַגיטיקן שלמהס נאָמען נאָך מער פֿון דײַן
נאָמען, און גרייסן זײַן טראָן נאָך מער פֿון דײַן טראָן. 48 און אויך
האָט דער מלך אַזוי געזאָגט: געלויבט איז יהוה דער גאָט פֿון ישׂראל,
וואָס האָט הײַנט געגעבן ווער זאָל זיצן אויף מײַן טראָן, און מײַנע
אויגן זעען עס.

49 האָבן אַלע פֿאַרופֿענע וואָס בײַ אַדוֹניָהו אויפֿגעציטערט און זיי
זײַנען אויפֿגעשטאַנען, און געגאַנגען איטלעכער אויף זײַן וועג. 50
און אַדוֹניָהו האָט מורא געהאַט פֿאַר שלמהן, און ער איז
אויפֿגעשטאַנען, און איז געגאַנגען און האָט זיך אָנגענומען אָן די
הערנער פֿון מזבח.

51 איז אָנגעזאָגט געוואָרן שלמהן, אַזוי צו זאָגן: זע, אַדוֹניָהו האָט
מורא פֿאַר דעם מלך שלמה, און אָט האָט ער זיך אָנגעכאַפּט אָן די
הערנער פֿון מזבח, אַזוי צו זאָגן: זאָל מיר דער מלך שלמה הײַנט
שווערן, אויב ער וועט טייטן זײַן קנעכט מיטן שווערד.

52 האָט שלמה געזאָגט: אויב ער וועט זײַן אַן אָרנטלעכער מענטש,
וועט אַ האָר פֿון אים ניט פֿאַלן צו דער ערד; אויב אָבער בייז וועט
געפֿונען ווערן אין אים, וועט ער שטאַרבן.

53 און דער מלך שלמה האָט געשיקט, און מע האָט אים
אַראָפּגענידערט פֿון מזבח; און ער איז געקומען, און האָט זיך
געבוקט צום מלך שלמה, און שלמה האָט צו אים געזאָגט: גיי
אַהיים.

ב

1 און די טעג פֿון דָוִדן האָבן גענענט צו שטאַרבן, און ער האָט
באַפֿוילן זײַן זון שלמהן, אַזוי צו זאָגן: 2 איך גיי אין דעם וועג
פֿון דער גאַנצער ערד, זאָלסטו זיך שטאַרקן און זײַן אַ מאַן. 3 און
זאָלסט היטן די היטונג פֿון יהוה דײַן גאָט, צו גיין אין זײַנע וועגן, צו
היטן זײַנע חוקים און זײַנע געבאָט און זײַנע געזעצן און זײַנע
אָנזאָגן, אַזוי ווי עס שטייט געשריבן אין תּורת־משה, כּדי זאָלסט

באַגליקן אין אַלץ וואָס דו וועסט טאָן, און אומעטום, וואָס דו וועסט
אַהין זיך קערן; כּדי גאָט זאָל מקיים זיין זיין וואָרט וואָס ער האָט
גערעדט וועגן מיר, אַזוי צו זאָגן: אויב דײַנע קינדער וועלן אָפּהיטן
זייער וועג צו גיין פֿאַר מיר מיט אמת, מיט זייער גאַנצן האַרצן און
מיט זייער גאַנצער זעל–אַזוי צו זאָגן: וועט דיר ניט פֿאַרשניטן ווערן
אַ מאַן פֿון דעם טראָן פֿון ישׂראל.

5 און אויך ווייסטו וואָס יואָבֿ דער זון פֿון צרויָהן האָט מיר געטאָן,
וואָס ער האָט געטאָן צו די צוויי חיל-פֿירער פֿון ישׂראל, צו אַבֿנר
דעם זון פֿון נֵרן, און צו עֲמָשׂא דעם זון פֿון יֶתרן, ווי ער האָט זיי
געהרגעט, און פֿאַרגאָסן בלוט פֿון מלחמה אין שלום, און
אַרויפֿגעטאָן בלוט פֿון מלחמה אויף זײַן גאַרטל וואָס אויף זײַנע
לענדן, און אויף זײַנע שיך וואָס אויף זײַנע פֿיס. 6 דרום זאָלסטו טאָן
לויט דײַן חכמה, און זאָלסט ניט לאָזן זײַנע גראָע האָר נידערן
בשלום אין קבֿר. 7 און מיט די קינדער פֿון בַרזִלַי דעם גלעדער
זאָלסטו טאָן חֶסד, און זיי זאָלן זײַן פֿון די וואָס עסן בײַ דײַן טיש,
וואָרום זיי האָבן זיך אויך דערנענטערט צו מיר, ווען איך בין
אַנטלאָפֿן פֿון דײַן ברודער אַבֿשָלומען. 8 און דאָ איז בײַ דיר שִמְעִי
דער זון פֿון גֵראָן, דער בנימינער פֿון בחורים, וואָס האָט מיך
געשאָלטן מיט טויטע קללות אין דעם טאָג וואָס איך בין געגאַנגען
קיין מַחנַיִם; און ער האָט אַראָפּגעגנידערט מיר אַנטקעגן בײַם ירדן,
און איך האָב אים געשוואָרן בײַ גאָט, אַזוי צו זאָגן: איך וועל דיך ניט
טייטן מיטן שווערד. 9 און אַצונד, זאָלסט אים ניט שענקען, וואָרום
אַ קלוגער מענטש ביסטו, און וועסט ויסן וואָס דו זאָלסט טאָן מיט
אים; און זאָלסט מאַכן נידערן זײַנע גראָע האָר מיט בלוט אין קבֿר.

10 און דוד האָט זיך געלייגט מיט זײַנע עלטערן, און ער איז
באַגראָבן געוואָרן אין דָוִדס-שטאָט. 11 און די טעג וואָס דוד האָט
געקיניגט איבער ישׂראל זיינען געווען פֿערציק יאָר. אין חבֿרון האָט
ער געקיניגט זיבן יאָר, און אין ירושלים האָט ער געקיניגט דרײַ און
דרײַסיק יאָר.

12 און שלמה איז געזעסן אויף דעם טראָן פֿון זײַן פֿאָטער דָוִדן, און
זײַן מלוכה האָט זיך זייער באַפֿעסטיקט.

13 און אַדוֹנִיָהוּ דער זון פֿון חַגִיתן איז געקומען צו בת-שֶׁבַֿען,
שלמהס מוטער. האָט זי צו אים געזאָגט: איז דײַן קומען אין פֿריד?
האָט ער געזאָגט: אין פֿריד. 14 און ער האָט געזאָגט: איך האָב אַ
וואָרט צו דיר. האָט זי געזאָגט: רעד. האָט ער געזאָגט: דו ווייסט אַז
די מלוכה האָט מיר געקומט, און אויף מיר האָבן גאַנץ ישׂראל
געקערט זייער פּנים, צו ווערן מלך. אָבער די מלוכה האָט זיך
אומגעדרייט און איז אָנגעקומען צו מײַן ברודער, ווײַל זי איז אים
באַשערט געווען פֿון גאָט. 16 און אַצונד בעט איך פֿון דיר איין
בקשה: זאָלסט ניט אָפּשטויסן מײַן פּנים. האָט זי צו אים געזאָגט:
רעד. 17 האָט ער געזאָגט: זאָג, איך בעט דיך, דעם מלך שלמה–
וואָרום ער וועט ניט אָפּשטויסן דײַן פּנים–ער זאָל מיר געבן אַבֿישַג
פֿון שוּנֵם פֿאַר אַ ווײַב. 18 האָט בת-שֶׁבַֿע געזאָגט: גוט, איך וועל
רעדן פֿון דײַנעט וועגן צום מלך.

19 און בת-שֶׁבַֿע איז געקומען צום מלך שלמה, צו רעדן צו אים פֿון
אַדוֹנִיָהוּס וועגן, און דער מלך איז אויפֿגעשטאַנען איר אַנטקעגן, און
ער האָט זיך צו איר געבוקט, און האָט זיך געזעצט אויף זײַן טראָן,
און געשטעלט אַ טראָן פֿאַר דעם מלכס מוטער, און זי האָט זיך
געזעצט אויף זײַן רעכטער זײַט. און זי האָט געזאָגט: איין קליינע
בקשה בעט איך פֿון דיר: זאָלסט ניט אָפּשטויסן מײַן פּנים. האָט דער
מלך צו איר געזאָגט: בעט, מײַן מוטער, וואָרום איך וועל ניט
אָפּשטויסן דײַן פּנים. האָט זי געזאָגט: זאָל אַבֿישַג פֿון שוּנֵם געגעבן
ווערן צו דײַן ברודער אַדוֹנִיָהוּן פֿאַר אַ ווײַב. 22 האָט געענטפֿערט
דער מלך שלמה און געזאָגט צו זײַן מוטער: און פֿאַר וואָס בעטסטו
אַבֿישַג פֿון שוּנֵם פֿאַר אַדוֹנִיָהוּן? בעט פֿאַר אים אויך די מלוכה, ווײַל
ער איז מײַן עלטערער ברודער–פֿאַר אים, פֿאַר אבֿיתר דעם כּהן, און
פֿאַר יוֹאָבֿ דעם זון פֿון צרוּיָהן.

23 און דער מלך שלמה האָט געשוואָרן בײַ גאָט, אַזוי צו זאָגן: זאָל
מיר גאָט טאָן אַזוי און נאָך מער, אַז אום זײַן לעבן האָט אַדוֹנִיָהוּ
גערעדט דאָס דאָזיקע וואָרט! 24 און אַצונד, אַזוי ווי עס לעבט גאָט,
וואָס האָט מיך באַפֿעסטיקט, און האָט מיך אַרויפֿגעזעצט אויף דעם
טראָן פֿון מײַן פֿאָטער דָוִדן, און וואָס האָט מיר געמאַכט אַ הויז אַזוי
ווי ער האָט גערעדט, אַז הײַנט מוז אַדוֹנִיָהוּ געטייט ווערן!

25 און דער מלך שלמה האָט געשיקט דורך דער האַנט פֿון בנָיָהוּ
דעם זון פֿון יהוֹיָדָען; און ער איז צוגעפֿאַלן אויף אים, און ער איז
געשטאָרבן.

26 און צו אבִיתר דעם כּהן האָט דער מלך געזאָגט: גיי קיין ענָתות
צו דײַנע פֿעלדער, וואָרום דעם טויט ביסטו ווערט, אָבער הײַנטיקן
טאָג וועל איך דיך ניט טייטן, ווײַל דו האָסט געטראָגן דעם אָרון פֿון
גאָט דעם האַר פֿון מײַן פֿאָטער דָוִדן, און ווײַל דו האָסט זיך
געפּלאָגט אין אַלץ וואָס מײַן פֿאָטער האָט זיך געפּלאָגט.

27 און שלמה האָט פֿאַרטריבן אבִיתרן פֿון זײַן אַ כּהן צו גאָט; כּדי
עס זאָל דערפֿילט ווערן דאָס וואָרט פֿון גאָט וואָס ער האָט גערעדט
אויף עלִיס הויז אין שילו.

28 און ווי די הערונג איז אָנגעקומען צו יוֹאָבֿן–וואָרום יוֹאָבֿ האָט זיך
גענייַגט נאָך אַדוֹנִיָהן, הגם נאָך אַבֿשָׁלומען האָט ער זיך ניט גענייַגט–
איז יוֹאָבֿ אַנטלאָפֿן צום געצעלט פֿון גאָט, און האָט זיך אָנגענומען
אָן די הערנער פֿון מזבח.

29 איז אָנגעזאָגט געוואָרן דעם מלך שלמה, אַז יוֹאָבֿ איז אַנטלאָפֿן צו
דעם געצעלט פֿון גאָט, און אָן איז ער בײַם מזבח. און שלמה האָט
געשיקט בנָיָהוּ דעם זון פֿון יהוֹיָדָען, אַזוי צו זאָגן: גיי פֿאַל-צו אויף
אים.

30 איז בנָיָהוּ געקומען צו דעם געצעלט פֿון גאָט, און ער האָט צו
אים געזאָגט: אַזוי האָט געזאָגט דער מלך: גיי אַרויס. האָט ער
געזאָגט: ניין, נײַערט דאָ וועל איך שטאַרבן.

האָט בנָיָהוּ געבראַכט דעם מלך אַ תּשובֿה, אַזוי צו זאָגן: אַזוי האָט
גערעדט יוֹאָבֿ, און אַזוי האָט ער מיר געענטפֿערט. 31 האָט דער מלך
צו אים געזאָגט: טו אַזוי ווי ער האָט גערעדט, און פֿאַל-צו אויף אים;
און זאָלסט אים באַגראָבן, און אָפּטאָן דאָס אומזיסט בלוט וואָס
יוֹאָבֿ האָט פֿאַרגאָסן, פֿון מיר און פֿון מײַן פֿאָטערס הויז. 32 און זאָל
גאָט אומקערן זײַן בלוט אויף זײַן קאָפּ, פֿאַר וואָס ער איז אָנגעפֿאַלן
אויף צוויי מענטשן גערעכטערע און בעסערע פֿון אים, און האָט זיי
געהרגעט מיטן שווערד, און מײַן פֿאָטער דוד האָט ניט געוווּסט:
אַבֿנר דעם זון פֿון נֵרן, דעם חיל-פֿירער פֿון ישׂראל, און עֲמָשׂא דעם

זון פֿון יֶתרן, דעם חיל-פֿירער פֿון יהודה. 33 און זייער בלוט זאָל זיך
אומקערן אויפֿן קאָפּ פֿון יוֹאָבֿן, און אויפֿן קאָפּ פֿון זײַן זאָמען אויף
אייביק; און צו דָוִדן און צו זײַן זאָמען, און צו זײַן הויז און צו זײַן
טראָן, זאָל זײַן פֿריד אויף אייביק פֿון גאָט.

34 איז אַרויסגעגאַנגען בְּנָיָהוּ דער זון פֿון יהוֹיָדָען, און ער איז
צוגעפֿאַלן אויף אים, און האָט אים געטייט. און ער איז באַגראָבן
געוואָרן אין זײַן היים אין מדבר.

35 און דער מלך האָט אויפֿגעזעצט בְּנָיָהוּ דעם זון פֿון יהוֹיָדָען אויף
זײַן אָרט איבערן חיל; און צָדוֹק דעם כהן האָט דער מלך
אויפֿגעזעצט אויף אֶבֿיתרס אָרט.

36 און דער מלך האָט געשיקט און האָט גערופֿן שִׁמְעִין, און האָט צו
אים געזאָגט: בוי דיר אַ הויז אין ירושלים, און זאָלסט דאָרטן זיצן,
און זאָלסט פֿון דאָרטן ניט אַרויסגיין אין ערגעץ. 37 און עס וועט
זײַן, אין דעם טאָג וואָס דו גייסט אַרויס, און וועסט אַריבערגיין דעם
טײַך קִדרון, וויסן זאָלסטו וויסן זײַן, אַז שטאַרבן וועסטו שטאַרבן;
דײַן בלוט וועט זײַן אויף דײַן קאָפּ. 38 האָט שִׁמְעִי געזאָגט צום מלך:
גוט איז דאָס וואָרט; אַזוי ווי מײַן האַר דער מלך האָט גערעדט, אַזוי
וועט דײַן קנעכט טאָן.

און שִׁמְעִי איז געזעסן אין ירושלים פֿיל טעג. 39 אָבער עס איז
געווען צום סָוף פֿון דרײַ יאָר, זײַנען צוויי קנעכט פֿון שִׁמְעִין
אַנטלאָפֿן צו אָכִיש דעם זון פֿון מעכהן, דעם מלך פֿון גַת, און מע
האָט אָנגעזאָגט שִׁמְעִין, אַזוי צו זאָגן: זע, דײַנע קנעכט זײַנען אין גַת.

40 איז אויפֿגעשטאַנען שִׁמְעִי, און האָט אָנגעזאַטלט זײַן אייזל, און
איז אַוועק קיין גַת צו אָכישן זוכן זײַנע קנעכט. און שִׁמְעִי איז
געגאַנגען און האָט געבראַכט זײַנע קנעכט פֿון גַת.

41 איז אָנגעזאָגט געוואָרן שלמהן, אַז שִׁמְעִי איז געגאַנגען פֿון
ירושלים קיין גַת, און האָט זיך אומגעקערט. 42 און דער מלך האָט
געשיקט און האָט גערופֿן שִׁמְעִין, און האָט צו אים געזאָגט: האָב
איך דיך ניט באַשוואָרן בײַ גאָט, און דיך געוואָרנט, אַזוי צו זאָגן: אין
דעם טאָג וואָס דו גייסט אַרויס, און וועסט גיין ערגעץ ווּ, וויסן
זאָלסטו וויסן זײַן, אַז שטאַרבן וועסטו שטאַרבן? און דו האָסט צו

מיר געזאָגט: גוט איז דאָס וואָרט; איך האָב געהערט. 43 הייַנט פֿאַר
וואָס האָסטו ניט געהיט די שבֿועה פֿון גאָט, און דעם באַפֿעל וואָס
איך האָב דיר באַפֿוילן? 44 אויך האָט דער מלך געזאָגט צו שִמעִין: דו
ווייסט אַל דאָס בייז וואָס דייַן האַרץ האָט געוווּסט אַז דו טוסט צו
מייַן פֿאָטער דָוִדן; דרום זאָל גאָט אומקערן דייַן בייז אויף דייַן קאָפּ;
45 און דער מלך שלמה זאָל זייַן געבענטשט, און דער טראָן פֿון דוד
זאָל זייַן פֿעסט פֿאַר גאָט אויף אייביק.

46 און דער מלך האָט באַפֿוילן בנָיָהוּ דעם זון פֿון יהוֹיָדָען, און ער
איז אַרויסגעגאַנגען, און איז צוגעפֿאַלן אויף אים, און ער איז
געשטאָרבן.

און די מלוכה איז געווען באַפֿעסטיקט אין דער האַנט פֿון שלמהן.

ג 1 און שלמה האָט זיך מתחתן געווען מיט פּרעה דעם מלך פֿון
מצרים, און ער האָט גענומען פּרעהס טאָכטער, און האָט זי
געבראַכט אין דָוִדס-שטאָט, ביז ער האָט געענדיקט בויען זייַן הויז,
און דאָס הויז פֿון גאָט, און די מויער פֿון ירושלים רונד אַרום.

2 אָבער דאָס פֿאָלק האָט געשלאַכט אויף די בָמות, וואָרום אַ הויז צו
דעם נאָמען פֿון גאָט איז ניט געבויט געווען ביז יענע טעג. 3 און
שלמה האָט ליב געהאַט גאָט, צו גיין אין די געזעצן פֿון זייַן פֿאָטער
דָוִדן; נאָר ער האָט געשלאַכט און גערייכערט אויף די בָמות.

4 און דער מלך איז געגאַנגען קיין גבֿעון דאָרטן צו שלאַכטן, וואָרום
דאָרטן איז געווען די גרויסע בָמָה. טויזנט בראַנדאָפּפֿער פֿלעגט
שלמה אויפֿברענגען אויף יענעם מזבח.

5 אין גבֿעון האָט זיך גאָט באַוויזן צו שלמהן אין אַ חָלום פֿון דער
נאַכט, און גאָט האָט געזאָגט: בעט וואָס איך זאָל דיר געבן. 6 האָט
שלמה געזאָגט: דו האָסט געטאָן מיט דייַן קנעכט, מייַן פֿאָטער דָוִדן,
גרויס חֶסד, אַזוי ווי ער איז געגאַנגען פֿאַר דיר מיט אמת און מיט
גערעכטיקייט און מיט רעכטפֿאַרטיקייט פֿון האַרצן קעגן דיר; און
האָסט אים געהיט דעם דאָזיקן גרויסן חֶסד, און האָסט אים געגעבן
אַ זון וואָס זיצט אויף זייַן טראָן אַזוי ווי הייַנטיקן טאָג. 7 און אַצונד,

יהוה מײַן גאָט, דו האָסט געמאַכט דײַן קנעכט פֿאַר אַ מלך אויף דעם
אָרט פֿון מײַן פֿאָטער דָוִדן, און איך בין אַ קלײן ייִנגל, איך ווײס ניט
ווּ אויס און ווּ אײַן. 8 און דײַן קנעכט איז אין מיטן פֿון דײַן פֿאָלק
וואָס דו האָסט אויסדערווײלט, אַ גרויס פֿאָלק וואָס קען ניט
געצײלט און ניט באַרעכנט ווערן פֿון פֿילקײט. 9 דרום זאָלסטו געבן
דײַן קנעכט אַ פֿאַרשטאַנדיק האַרץ, צו משפּטן דײַן פֿאָלק, צו
דערקענען צווישן גוטס און שלעכטס, וואָרום ווער קען משפּטן דאָס
דאָזיקע גרויסע פֿאָלק דײַנס?

10 און די זאַך איז ווױלגעפֿעלן אין די אויגן פֿון גאָט, וואָס שלמה
האָט געבעטן די דאָזיקע זאַך. 11 און גאָט האָט צו אים געזאָגט: ווײַל
דו האָסט געבעטן די דאָזיקע זאַך, און ניט דו האָסט דיר געבעטן
פֿיל טעג, און ניט דו האָסט דיר געבעטן עשירות, און ניט דו האָסט
געבעטן דאָס לעבן פֿון דײַנע פֿײַנט, נײַערט האָסט דיר געבעטן שׂכל
צו פֿאַרשטײן אַ משפּט, 12 אָט האָב איך געטאָן לויט דײַן וואָרט: זע,
איך האָב דיר געגעבן אַ קלוג און פֿאַרשטאַנדיק האַרץ, אַז אַזאַ ווי דו
איז ניט געווען פֿאַר דיר, און נאָך דיר וועט ניט אויפֿשטײן אַזאַ ווי דו.
13 און אויך וואָס דו האָסט ניט געבעטן האָב איך דיר געגעבן: אי
עושר אי כּבֿוד אַלע דײַנע טעג, אַז קײנער אַזאַ ווי דו איז ניט געווען
צווישן די מלכים. 14 און אַז דו וועסט גײן אין מײַנע וועגן צו היטן
מײַנע געזעצן און מײַנע געבאָט אַזוי ווי דײַן פֿאָטער דוד איז
געגאַנגען, וועל איך דערלענגערן דײַנע טעג.

15 האָט זיך אויפֿגעכאַפּט שלמה, ערשט עס איז אַ חלום. און ער איז
געקומען קײן ירושלים, און האָט זיך געשטעלט פֿאַר דעם אָרון פֿון
גאָטס בונד, און ער האָט אויפֿגעבראַכט בראַנדאָפּפֿער, און געמאַכט
פֿרידאָפּפֿער, און געמאַכט אַ מאָלצײַט פֿאַר אַלע זײַנע קנעכט.

16 דענצמאָל זײַנען געקומען צוויי פֿרויען זונות צו דעם מלך, און זיי
האָבן זיך געשטעלט פֿאַר אים. 17 און אײן פֿרוי האָט געזאָגט: איך
בעט דיך, מײַן האַר, איך און די דאָזיקע פֿרוי וווינען אין אײן הויז,
און איך האָב געבאָרן מיט איר אין הויז. 18 און עס איז געווען אויפֿן
דריטן טאָג נאָך מײַן געבערן, האָט אויך די דאָזיקע פֿרוי געבאָרן; און
מיר זײַנען געווען זאַלבענאַנד, קײן פֿרעמדער איז מיט אונדז ניט
געווען אין הויז; בלויז מיר צוויי זײַנען געווען אין הויז. 19 איז
געשטאָרבן דאָס קינד פֿון דער דאָזיקער פֿרוי בײַ נאַכט, ווײַל זי איז

געלעגן אויף אים. 20 איז זי אויפֿגעשטאַנען אין מיטן נאַכט, און
האָט אַוועקגענומען מײַן זון פֿון לעבן מיר, בעת דײַן דינסט איז
געשלאָפֿן, און זי האָט אים געלייגט אין איר בוזעם, און איר טויטן
זון האָט זי געלייגט אין מײַן בוזעם.

21 און איך בין אויפֿגעשטאַנען אין דער פֿרי אָנצוזײגן מײַן זון, ערשט
ער איז טויט; אָבער אַז איך האָב אים באַטראַכט אין דער פֿרי ערשט
דאָס איז ניט געווען מײַן זון וואָס איך האָב געבאָרן.

22 האָט די אַנדער פֿרוי געזאָגט: ניין, נײַערט מײַן זון איז דער
לעבעדיקער, און דײַן זון דער טויטער. און די זאָגט: ניין נײַערט דײַן
זון איז דער טויטער, און מײַן זון דער לעבעדיקער. און זיי האָבן
געטענהט פֿאַרן מלך.

23 האָט דער מלך געזאָגט: די זאָגט: דאָס איז מײַן זון דער
לעבעדיקער און דײַן זון דער טויטער; און די זאָגט: ניין, נײַערט דײַן
זון איז דער טויטער, און מײַן זון דער לעבעדיקער. 24 און דער מלך
האָט געזאָגט: ברענגט מיר אַ שווערד. האָט מע געבראַכט אַ שווערד
פֿאַרן מלך. 25 האָט דער מלך געזאָגט: צעשנײַדט דאָס לעבעדיקע
קינד אין צווייען, און גיט אַ העלפֿט צו איינער, און אַ העלפֿט צו דער
אַנדערער.

26 האָט גערעדט די פֿרוי וואָס איר זון איז געווען דער לעבעדיקער,
צום מלך–וואָרום דאָס האַרץ האָט איר פֿאַרקלעמט אויף איר זון–
און זי האָט געזאָגט: איך בעט דיך, מײַן האַר, גיט איר דאָס
לעבעדיקע קינד, נאָר טייטן זאָלט איר עס ניט טייטן. און יענע זאָגט:
ניט מיר און ניט דיר זאָל עס געהערן; שנײַדט!

27 האָט זיך אָפּגערופֿן דער מלך און געזאָגט: גיט איר דאָס
לעבעדיקע קינד, און טייטן זאָלט איר עס ניט טייטן; זי איז זײַן
מוטער.

28 און גאַנץ ישׂראל האָבן געהערט דעם משפּט וואָס דער מלך האָט
געמשפּט, און זיי האָבן מורא געהאַט פֿאַרן מלך, וואָרום, זיי האָבן
געזען אַז גאָטס חכמה איז אין אים צו טאָן גערעכטיקייט.

ד 1 און דער מלך שלמה איז געווען מלך איבער גאַנץ ישׂראל.

2 און דאָס זײַנען די האַרן וואָס ער האָט געהאַט: עֲזַריָהו דער זון פֿון
צָדוֹקן, דער כֹּהן; 3 אֱליחוֹרף און אַחִיה, די זין פֿון שישאָן, שרײַבערס;
יהוֹשפֿט דער זון פֿון אַחילוּדן, דער דערמאָנער; 4 און בּנָיָהוּ דער זון
פֿון יהוֹיָדָען, איבערן חיל; און צָדוֹק און אבֿיתר, כֹּהנים; 5 און
עֲזַריָהו דער זון פֿון נתנען, איבער די געשטעלטע; און זָבֿוּד דער זון
פֿון נתנען, און אויבערמאַן, דעם מלכס חבֿר; 6 און אַחִישר, איבערן
פּאַלאַץ; און אַדוֹנירם דער זון פֿון עַבֿדאָן, איבערן צינדז.

7 און שלמה האָט געהאַט צוועלף געשטעלטע איבער גאַנץ ישׂראל,
און זיי פֿלעגן אויסהאַלטן דעם מלך און זײַן הויז; אַ חודש אין יאָר
פֿלעגט איטלעכער דאַרפֿן אויסהאַלטן. 8 און דאָס זײַנען זייערע
נעמען: דער זון פֿון חוּרן, אין דעם געבערג פֿון אפֿרים. 9 דער זון פֿון
דֶקרן אין מָקַץ און אין שַעַלבֿים, און בֵּית-שֶמֶש, און אֵלאָן-בֵּית-
חָנָן. 10 דער זון פֿון חֶסדן, אין אַרוּבּות; אונטער אים איז געווען
שׂוֹכוֹ, און דאָס גאַנצע לאַנד חֵפֿר. 11 דער זון פֿון אַבֿינָדֶבֿן, אין דער
גאַנצער געגנט פֿון דָור; ער האָט געהאַט טָפֿת די טאָכטער פֿון
שלמהן פֿאַר אַ ווײַב. 12 בּענא דער זון פֿון אַחילוּדן, אין תַּעֲנָך, און
מגִדו, און גאַנץ בֵּית-שאָן וואָס לעבן צָרתן אונטער יזרעאל, פֿון בֵּית-
שאָן ביז אָבֿל-מחולה, ביז אויף יענער זײַן יָקמעם. 13 דער זון פֿון
גֶבֿרן, אין רָמות-גִלעָד; אונטער אים זײַנען געווען די דערפֿער פֿון
יָאִיר דעם זון פֿון מנשהן, וואָס אין גִלעָד;אונטער אים איז געווען די
געגענט פֿון אַרגוֹבֿ וואָס אין בשן, זעכציק גרויסע שטעט מיט מויערן
און קופּערנע ריגלען. 14 אַחינָדֶבֿ דער זון פֿון עִדאֹן, אין מַחנַיִם.
15 אַחימַעַץ, אין נפֿתּלי; ער אויך האָט גענומען בָּשׂמַת די טאָכטער
פֿון שלמהן פֿאַר אַ ווײַב. 16 בּענא דער זון פֿון חוּשַין, אין אָשר, און
בעָלות. 17 יהוֹשפֿט דער זון פֿון פָּרוּחַן, אין יִשׂשָׂכָר. 18 שִמְעִי דער זון
פֿון אֵלאָן אין בנימין. 19 גֶבֿר דער זון פֿון אורין, אין לאַנד גִלעָד, דעם
לאַנד פֿון סיחון דעם מלך פֿון אמורי, און פֿון עוג דעם מלך פֿון בשן.
און איין געשטעלטער וואָס איבערן גאַנצן לאַנד.

20 יהוּדה און ישׂראל זײַנען געווען אַזוי ווי דער זאַמד וואָס בײַם ים
אין פֿילקייט. זיי האָבן געגעסן און געטרונקען און געווען פֿריילעך.

ה 1 און שלמה האָט געוועלטיקט איבער אַלע קיניגרײַכן, פֿון
דעם טײַך ביז דעם לאַנד פֿון די פּלשתּים, און ביז דעם געמאַרק
פֿון מצרים. זיי האָבן געבראַכט אָפּגאָב, און געדינט דעם מלך שלמה
אַלע טעג פֿון זײַן לעבן.

2 און די שפּײַזונג פֿון שלמהן פֿאַר איין טאָג איז געווען דרײַסיק כּור
זעמלמעל,און זעכציק כּור גראָבע מעל, 3 צען פֿעטע רינדער, און
צוואַנציק רינדער פֿון דער פּיטער, און הונדערט שאָף, אחוץ הינדן,
און הירשן, און דאַמהירשן, און געשטאָפּטע קאַפּהענער. 4 וואָרום
ער האָט געוועלטיקט איבער גאַנץ דער זײַט טײַך, פֿון תּפֿסח און ביז
עזה, איבער אַלע מלכים פֿון דער זײַט טײַך; און ער האָט געהאַט
שלום פֿון אַלע זײַנע זײַטן רונד אַרום. 5 און יהודה און ישׂראל זײַנען
געזעסן אין זיכערקייט, איטלעכער אונטער זײַן ווײַנשטאָק און
אונטער זײַן פֿײַגנבוים, פֿון דָן ביז באֵר-שֶׁבֿע, אַלע טעג פֿון שלמהן.

6 און שלמה האָט געהאַט פֿערציק טויזנט שטאַלן פֿערד פֿאַר זײַנע
רײַטוועגן, און צוועלף טויזנט רײַטער. 7 און יענע געשטעלטע פֿלעגן
אויסהאַלטן דעם מלך שלמה, און איטלעכן וואָס גענענט צום טיש
פֿון מלך שלמה, איטלעכער אין זײַן חודש; זיי פֿלעגן ניט פֿאַרפֿעלן
קיין זאַך. 8 אויך גערשטן און שטרוי פֿאַר די פֿערד און פֿאַר
די יאָגפֿערד פֿלעגן זיי ברענגען אין דעם אָרט וווהין עס
האָט געהערט, איטלעכער לויט ווי ער האָט געדאַרפֿט.

9 און גאָט האָט געגעבן שלמהן חכמה און פֿאַרשטאַנדיקייט זייער
פֿיל, און ברייטקייט פֿון גײַסט אַזוי ווי דער זאַמד וואָס אויפֿן ברעג
פֿון ים. 10 און שלמהס חכמה איז געווען גרעסער פֿון דער חכמה פֿון
אַלע קינדער פֿון מזרח, און פֿון אַל דער חכמה פֿון מצרים. 11 און ער
איז געווען קליגער פֿון אַלע מענטשן, פֿון אֵיתָן דעם אֶזרָחי, און
הֵימָן, און כַּלכּול, און דַרדע, די זין פֿון מָחולן. און ער האָט געהאַט אַ
שֵׁם צווישן אַלע פֿעלקער רונד אַרום. 12 און ער האָט געזאָגט דרײַ
טויזנט משלים. און זײַנע לידער זײַנען געווען טויזנט מיט פֿינף. 13
און ער האָט גערעדט איבער ביימער, פֿון דעם צעדער וואָס אין לבֿנון
און ביז דעם אֵזובֿ וואָס וואַקסט אַרויס פֿון וואַנט. און ער האָט
גערעדט איבער בהמות, און איבער פֿויגלען, און איבער שרצים, און
איבער פֿישן. 14 און פֿון אַלע אומות איז מען געקומען הערן שלמהס

חכמה–פֿון אַלע מלכים פֿון דער ערד וואָס האָבן געהערט פֿון זײַן
חכמה.

15 און חירָם דער מלך פֿון צור האָט געשיקט זײַנע קנעכט צו
שלמהן, וואָרום ער האָט געהערט אַז מע האָט אים געזאַלבט פֿאַר אַ
מלך אויף זײַן פֿאָטערס אָרט; ווײַל אַ גוטער פֿרײַנט איז חירָם געווען
דָוִדן אַלע טעג.

16 האָט שלמה געשיקט צו חירָמען, אַזוי צו זאָגן: 17 דו האָסט
געקענט מײַן פֿאָטער דָוִדן, אַז ער האָט ניט געקאָנט בויען אַ הויז צו
דעם נאָמען פֿון יהוה זײַן גאָט פֿון וועגן די מלחמות וואָס האָבן אים
אַרומגערינגלט, ביז יהוה האָט זיי געגעבן אונטער די טריט פֿון מײַנע
פֿיס. 18 און אַצונד האָט יהוה מײַן גאָט מיך באַרוט פֿון רונד אַרום;
ניטאָ קיין שטער און קיין בייז באַגעגעניש. 19 און אָט טראַכט איך
צו בויען אַ הויז צו דעם נאָמען פֿון יהוה מײַן גאָט, אַזוי ווי יהוה
האָט גערעדט צו מײַן פֿאָטער דָוִדן, אַזוי צו זאָגן: דײַן זון וואָס איך
וועל געבן אויף דײַן טראָן אויף דײַן אָרט, ער וועט בויען דאָס הויז
צו מײַן נאָמען, 20 און אַצונד, באַפֿעל מע זאָל אויסהאַקן פֿאַר מיר
צעדערן פֿון לבֿנון, און מײַנע קנעכט וועלן זײַן מיט דײַנע קנעכט; און
דעם לוין פֿון דײַנע קנעכט וועל איך דיר געבן וויפֿיל דו וועסט זאָגן:
וואָרום דו ווייסט אַז צווישן אונדז איז ניטאָ קיינער וואָס פֿאַרשטייט
צו האַקן האָלצן אַזוי ווי די צידונים.

21 און עס איז געווען, ווי חירָם האָט געהערט די ווערטער פֿון
שלמהן, אַזוי האָט ער זיך זייער דערפֿרייט, און ער האָט געזאָגט:
געלויבט איז יהוה הײַנט, וואָס ער האָט געגעבן דָוִדן אַ קלוגן זון
איבער דעם דאָזיקן גרויסן פֿאָלק. 22 און חירָם האָט געשיקט צו
שלמהן, אַזוי צו זאָגן: איך האָב געהערט וואָס דו האָסט געשיקט צו
מיר; איך וועל טאָן אַל דײַן פֿאַרלאַנג, אין צעדערהאָלץ און אין
ציפּרעסנהאָלץ. 23 מײַנע קנעכט וועלן זיי אַראָפּנידערן פֿון לבֿנון צום
ים, און איך וועל זיי מאַכן אין פּליטן צו גיין מיטן ים ביז דעם אָרט
וואָס דו וועסט מיר אָנווײַזן, און דאָרטן וועל איך זיי פֿאַנאַנדערררײַסן,
און דו וועסט זיי אָוועקנעמען. און דו וועסט טאָן מײַן פֿאַרלאַנג צו
געבן ברויט פֿאַר מײַן הויז.

24 און חירָם האָט געגעבן שלמהן צעדערהאָלץ און ציפּרעסנהאָלץ
לויט אַל זײַן פֿאַרלאַנג. 25 און שלמה האָט געגעבן חירָמען צוואַנציק
טויזנט כּור ווייץ, שפּײַז פֿאַר זײַן הויז, און צוואַנציק כּור געשלאָגענע
אייל. אַזוי פֿלעגט שלמה געבן חירָמען יאָר אין יאָר.

26 און גאָט האָט געגעבן שלמהן חכמה אַזוי ווי ער האָט אים
געזאָגט. און עס איז געווען שלום צווישן חירָמען און צווישן שלמהן;
און זיי האָבן ביידע געשלאָסן אַ בונד.

27 און דער מלך שלמה האָט אויפֿגענומען אַ צינדז פֿון גאַנץ ישׂראל,
און דער צינדז איז געווען דרײַסיק טויזנט מאַן. 28 און ער האָט זיי
געשיקט אויפֿן לבֿנון צו צען טויזנט מאַן אַ חודש, געביטן: איין חודש
פֿלעגן זיי זײַן אויפֿן לבֿנון צוויי חדשים אין דער היים. און אַדוֹנירם
איז געווען איבער דעם צינדז.

29 און שלמה האָט געהאַט זיבעציק טויזנט לאַסטטרעגער, און
אַכציק טויזנט שטיינהעקער אין די בערג. 30 אחוץ שלמהס
איבערגעשטעלטע וואָס איבער דער אַרבעט, דרײַ טויזנט און דרײַ
הונדערט, וואָס האָבן געוועלטיקט איבער דעם פֿאָלק וואָס טוט די
אַרבעט.

31 און דער מלך האָט באַפֿוילן, און מע האָט אויסגעבראָכן גרויסע
שטיינער, טײַערע שטיינער, צו גרונטפֿעסטן דאָס הויז מיט געהאַקטע
שטיינער. 32 און די בוימײַנסטערס פֿון חירָמען און די גבֿלער האָבן
זיי אַרומגעהאַקט, און האָבן צוגעגרייט די האָלצן און די שטיינער
אויף צו בויען דאָס הויז.

ו 1 און עס איז געווען, אין פֿיר הונדערט און אַכציקסטן יאָר נאָך
דעם ווי די קינדער פֿון ישׂראל זײַנען אַרויסגעגאַנגען פֿון לאַנד
מצרים, אין פֿירטן יאָר פֿון שלמהס מלוכה איבער ישׂראל, אין חודש
זיו–דאָס איז דער צווייטער חודש–האָט ער אָנגעהויבן בויען דאָס
הויז צו גאָט.

2 און דאָס הויז וואָס שלמה המלך האָט געבויט צו גאָט, איז געווען
זעכציק איילן זײַן לענג, און צוואַנציק איילן זײַן ברייט, און דרײַסיק

איילן זײַן הייך. 3 און דער פֿאָליש פֿאַר דעם הֵיכל פֿון הויז איז געווען
צוואַנציק איילן זײַן לענג, פֿאַר ברייט פֿון דעם הויז, צען איילן זײַן
ברייט פֿאַר [לענג פֿון] דעם הויז. 4 און ער האָט געמאַכט אין הויז
פֿענצטער אינעווייניק ברייט און אויסנווייניק שמאָל. 5 און ער האָט
געבויט אָן דער וואַנט פֿון הויז אַן אָנבוי, רונד אַרום די ווענט פֿון
הויז, רונד אַרום דעם הֵיכל און דעם דבֿיר; און ער האָט געמאַכט
זײַטקאַמערן רונד אַרום. דער אונטערשטער [שטאָק פֿון דעם] אָנבוי,
איז פֿינף איילן געווען זײַן ברייט, און דער מיטלסטער, זעקס איילן
זײַן ברייט, און דער דריטער, זיבן איילן זײַן ברייט, וואָרום
פֿאַרמינערונגען האָט ער געמאַכט אין דעם הויז צו דערויסן צו רונד
אַרום, כּדי [די באַלקנס] זאָלן זיך ניט דאַרפֿן האַלטן אין די ווענט פֿון
הויז.–7 און דאָס הויז ווען עס איז געבויט געוואָרן, איז געבויט
געוואָרן פֿון שטיינער פֿאַרטיק געמאַכט בײַם אַרויסהאַקן; און קיין
האַמערס און קיין האַק, קיין שום אײַזנגעצײַג איז ניט געהערט
געוואָרן אין דעם הויז, ווען עס איז געבויט געוואָרן.–8 דער אײַנגאַנג
צו די אונטערשטע זײַטקאַמערן איז געווען אויף דער רעכטער זײַט
פֿון הויז, און אויף שווינדלטרעפּ איז מען אַרויפֿגעגאַנגען צו
די מיטלסטע, און פֿון די מיטלסטע צו די דריטע.

9 און ער האָט אויסגעבויט דאָס הויז, און האָט עס פֿאַרענדיקט; און
ער האָט באַדעקט דאָס הויז מיט באַלקנס און ברעטער פֿון צעדערן.
10 און ער האָט געבויט דעם אָנבוי אָן דעם גאַנצן הויז, פֿינף איילן די
הייך [פֿון איטלעכן שטאָק]; און עס האָט זיך געהאַלטן אָן הויז אויף
צעדערנהאָלץ.

11 און דאָס וואָרט פֿון גאָט איז געווען צו שלמהן, אַזוי צו זאָגן: 12
דאָס דאָזיקע הויז וואָס דו בויסט–אויב דו וועסט גיין אין מײַנע
חוקים, און מײַנע געזעצן וועסטו טאָן, און וועסט היטן אַלע מײַנע
געבאָט צו גיין אין זיי, וועל איך מקיים זײַן אויף דיר מײַן צוזאָג וואָס
איך האָב צוגעזאָגט דײַן פֿאָטער דָוִדן. 13 און איך וועל רוען צווישן
די קינדער פֿון ישׂראל, און וועל ניט פֿאַרלאָזן מײַן פֿאָלק ישׂראל.

14 אַזוי האָט שלמה אויפֿגעבויט דאָס הויז, און האָט עס
פֿאַרענדיקט. 15 און ער האָט געבויט די ווענט פֿון דעם הויז
אינעווייניק מיט ברעטער פֿון צעדערן; פֿון באָדעם פֿון הויז ביז די
באַלקנס פֿון סופֿים האָט ער באַדעקט מיט האָלץ פֿון אינעווייניק;

און ער האָט באַדעקט דעם באָדעם פֿון הויז מיט ברעטער פֿון
ציפּרעסן. 16 און ער האָט געבויט צוואַנציק איילן פֿון דעם
הינטערשטן טייל פֿון הויז מיט ברעטער פֿון צעדערן, פֿון באָדעם ביז
די באַלקנס; און ער האָט עס זיך געבויט פֿון אינעווייניק, פֿאַר אַ
דבֿיר, פֿאַר אַ קדשֵי-קָדשים. 17 און פֿערציק איילן [לאַנג] איז געווען
דאָס הויז, דאָס איז דער הֵיכל פֿון פֿאָרנט. 18 און דאָס צעדערהאָלץ
אויפֿן הויז אינעווייניק איז געווען אַ געשניץ פֿון קנעפּ און געעפֿנטע
קווייטן. אַלץ איז געווען צעדער, קיין שטיין האָט זיך ניט
אַרויסגעזען. 19 און דעם דבֿיר אינעווייניק אין הויז האָט ער
צוגעגרייט אויף אַרײַנשטעלן אַהין דעם אָרון פֿון גאָטס בונד. 20 און
אינעווייניק פֿון דבֿיר איז געווען צוואַנציק איילן די לענג, און
צוואַנציק איילן די ברייט, און צוואַנציק איילן איז געווען זײַן הייך;
און ער האָט אים איבערגעצויגן מיט עכטן גאָלד. און ער האָט
באַדעקט דעם מזבח מיט צעדערהאָלץ. 21 אַזוי האָט שלמה
איבערגעצויגן דאָס הויז פֿון אינעווייניק מיט עכטן גאָלד; און ער
האָט פֿאַרצויגן גילדערנע קייטן פֿאַר דעם דבֿיר; און ער האָט עס
איבערגעצויגן מיט גאָלד. 22 און דאָס גאַנצע הויז האָט ער
איבערגעצויגן מיט גאָלד, ביז דאָס גאַנצע הויז איז געווען געענדיקט;
אויך דעם גאַנצן מזבח וואָס בײַם דבֿיר האָט ער איבערגעצויגן מיט
גאָלד.

23 און ער האָט געמאַכט אין דבֿיר צוויי כּרובֿים פֿון אײלבוימהאָלץ,
צען איילן די הייך פֿון איטלעכן. 24 און פֿינף איילן איז געווען איין
פֿליגל פֿון אַ כּרובֿ, און פֿינף איילן דער צווייטער פֿליגל פֿון אַ כּרובֿ;
27 און ער האָט אַרײַנגעשטעלט די כּרובֿים אין דעם אינעווייניקסטן
הויז. און מע האָט געמאַכט די פֿליגלען פֿון די כּרובֿים
אויסגעשפּרייט, און דער פֿליגל פֿון איינעם האָט אָנגערירט איין
וואַנט, און דער פֿליגל פֿון צווייטן כּרובֿ האָט אָנגערירט די צווייטע
וואַנט; און זייערע פֿליגלען האָבן זיך אָנגערירט אין מיטן הויז אַ
פֿליגל אָן אַ פֿליגל. 28 און ער האָט איבערגעצויגן די כּרובֿים מיט
גאָלד.

29 און אַלע ווענט פֿון דעם הויז רונד אַרום, האָט ער אויסגעשניצט
מיט געשניצן פֿון כּרובֿים און טייטלביימער און געעפֿנטע קווייטן, פֿון
אינעווייניק און אויסנווייניק. 30 און דעם דיל פֿון הויז האָט ער
איבערגעצויגן מיט גאָלד, אינעווייניק און אויסנווייניק. 31 און פֿאַר

דעם אײַנגאַנג פֿון דבֿיר האָט ער געמאַכט טירן פֿון אײלבוימהאָלץ;
דער טירגעשטעל מיט די בײַשטידלעך איז אויסגעקומען
פֿינפֿעקעכדיק. 32 און אויף די צוויי טירן פֿון אײלבוימהאָלץ האָט ער
אויסגעשניצט געשניצן פֿון כּרובֿים און טײטלבײמער און געעפֿנטע
קווייטן, און איבערגעצויגן מיט גאָלד; און ער האָט אויסגעקלאַפּט
דאָס גאָלד אויף די כּרובֿים און אויף די טײטלבײמער. 33 און דעם
גלײַכן האָט ער געמאַכט פֿאַר דעם אײַנגאַנג פֿון הֵיכל,
בײַשטידלעך פֿון אײלבוימהאָלץ, פֿירעקעכדיק; 34 און צוויי טירן
פֿון ציפּרעסנהאָלץ; די צוויי פֿליגלען פֿון איין טיר האָבן זיך
צונויפֿגעלײגט, און די צוויי פֿליגלען פֿון דער אַנדער טיר האָבן זיך
צונויפֿגעלײגט. 35 און ער האָט אויסגעשניצט כּרובֿים און
טײטלבײמער און געעפֿנטע קווייטן, און האָט איבערגעצויגן מיט
גאָלד אַרויפֿגעפּאַסט אויפֿן אײַנגעשניצטן.

36 און ער האָט געבויט דעם אינעווייניקסטן הויף פֿון דרײַ צײַלן
געהאַקטע שטיינער, און אַ צײַל געדעקטע באַלקנס.

37 אין פֿירטן יאָר איז געלײגט געוואָרן דער גרונטפֿעסט פֿון גאָטס
הויז, אין מאָנאַט זיו. 38 און אין עלפֿטן יאָר, אין מאָנאַט בול–דאָס
איז דער אַכטער חודש–איז געענדיקט געוואָרן דאָס הויז אין אַלע
זײַנע טײלן, און לויט אַלץ ווי עס האָט באַדאַרפֿט צו זײַן. און ער
האָט עס געבויט זיבן יאָר.

ז 1 און אין זײַן אײגן הויז האָט שלמה געבויט דרײַצן יאָר, ביז ער
האָט פֿאַרענדיקט זײַן גאַנץ הויז. 2 און ער האָט געבויט דאָס הויז
פֿון לבֿנון-וואַלד. הונדערט אײלן זײַן לענג, און פֿופֿציק אײלן זײַן
ברייט, און דרײַסיק אײלן זײַן הייך, אויף פֿיר צײַלן צעדערזײַלן, מיט
צעדערבאַלקנס אויף די זײַלן. 3 און עס איז געווען באַדעקט מיט
צעדערהאָלץ פֿון אויבן, איבער די זײַטקאַמערן וואָס אויף די פֿינף און
פֿערציק זײַלן, פֿופֿצן אין אַ צײַל. 4 און באַלקנס זײַנען געווען דרײַ
צײַלן; און אַ דורכבליק קעגן אַ דורכבליק דרײַ מאָל. 5 און אַלע
טירן מיט די בײַשטידלעך זײַנען געווען פֿירעקעכדיק אין געשטעל;
און אַ דורכבליק קעגן אַ דורכבליק דרײַ מאָל.

6 און דאָס פֿאָדערהויז פֿון זײַלן האָט ער געמאַכט: פֿופֿציק איילן זײַן
לענג, און דרײַסיק איילן זײַן ברייט, מיט אַ פֿירהויז פֿאַר זיי, מיט זײַלן
און אַ באַלקנדעכל פֿאַר זיי.

7 און ער האָט געמאַכט דאָס פֿאָדערהויז פֿון טראָן וואָס ער זאָל
דאָרטן משפּטן, דאָס פֿאָדערהויז פֿון משפּט: און עס איז געווען
באַדעקט מיט צעדערהאָלץ פֿון באָדעם ביז באָדעם.

8 און זײַן הויז וואָס ער איז דאָרטן געזעסן, אין אַן אַנדער הויף,
אינעווייניק-צו פֿון פֿאָדערהויז, איז געווען פֿון דער אייגענער אַרבעט.
ער האָט אויך געמאַכט אַ הויז פֿאַר פּרעהס טאָכטער וואָס שלמה
האָט גענומען, אַזוי ווי דאָס דאָזיקע פֿאָדערהויז.

9 דאָס אַלץ איז געווען פֿון טײַערע שטיינער, לויט די מאָסן פֿון
געהאַקטע שטיינער, אַרומגעזעגט מיט אַ זעג פֿון אינעווייניק און פֿון
אויסנווייניק; און פֿון גרונטפֿעסט ביז געזימס, און דרויסן ביזן גרויסן
הויף. 10 און עס איז געווען געגרונטפֿעסט מיט טײַערע שטיינער,
גרויסע שטיינער, שטיינער פֿון צען איילן, און שטיינער פֿון אַכט
איילן. 11 און פֿון אויבן זײַנען געווען טײַערע שטיינער, לויט די מאָסן
פֿון געהאַקטע שטיינער, און צעדערהאָלץ. 12 און דער גרויסער הויף
רונד אַרום איז געווען פֿון דרײַ צײַלן געהאַקטע שטיינער, און אַ צײַל
צעדערבאַלקנס: דעס גלײַכן פֿאַר דעם אינעווייניקסטן הויף פֿון
גאָטס הויז, און פֿאַר דעם פֿאָליש פֿון הויז.

13 און דער מלך שלמה האָט געשיקט און האָט גענומען חירָמען פֿון
צור. 14 ער איז געווען דער זון פֿון אַ פֿרוי, אַן אלמנה, פֿון שבֿט
נפֿתּלי, און זײַן פֿאָטער איז געווען אַ מאַן פֿון צור, אַ קופּערשמיד;
און ער איז געווען פֿול מיט חכמה און פֿאַרשטאַנדיקייט און
קענשאַפֿט צו מאַכן אַלערליי אַרבעט אין קופּער, און ער איז
געקומען צום מלך שלמה, און האָט געמאַכט זײַן גאַנצע אַרבעט.

15 און ער האָט אויסגעפֿורעמט די צוויי זײַלן פֿון קופּער; אַכצן איילן
איז געווען די הייך פֿון איין זײַל, און אַ פֿאָדים פֿון צוועלף איילן האָט
[אים] אַרומגערינגלט; [און אַזוי] דער צווייטער זײַל. 16 און צוויי
קרוינען האָט ער געמאַכט אַרויפֿצוטאָן אויף די קעפּ פֿון די זײַלן,
אויסגעגאָסן פֿון קופּער; פֿינף איילן די הייך פֿון איין קרוין, און פֿינף
איילן די הייך פֿון דער צווייטער קרוין: 17 מיט נעצן פֿון

פֿלעכטאַרבעט, שנורן פֿון געקייטלטער אַרבעט, פֿאַר די קרוינען
וואָס אויף די קעפּ פֿון די זײַלן; זיבן פֿאַר איין קרוין, און זיבן פֿאַר
דער צווייטער קרוין. 18 אַזוי האָט ער געמאַכט די זײַלן; און צוויי
צײַלן רונד אַרום אויף איין נעץ צו באַדעקן די קרוינען וואָס אויבן
איבער די מילגרוימען; און אַזוי האָט ער געמאַכט פֿאַר דער
צווייטער קרוין. 19 און די קרוינען וואָס אויף די קעפּ פֿון די זײַלן אין
דעם פּאָליש זײַנען געווען פֿון ליליענאַרבעט, פֿיר איילן. 20 און די
קרוינען אויף די צוויי זײַלן זײַנען אויך געווען פֿון אויבן אַקעגן דעם
בויך וואָס צו דער זײַט פֿון דער נעץ. און די מילגרוימען זײַנען געווען
צוויי הונדערט, אין צײַלן רונד אַרום אויף דער צווייטער קרוין. 21
און ער האָט אויפֿגעשטעלט די זײַלן בײַם פּאָליש פֿון הֵיכל; און ער
האָט אויפֿגעשטעלט דעם רעכטן זײַל, און גערופֿן זײַן נאָמען יָכִין;
און ער האָט אויפֿגעשטעלט דעם לינקן זײַל, און גערופֿן זײַן נאָמען
בּוֹעַז. 22 און אויף די קעפּ פֿון די זײַלן איז געווען ליליענאַרבעט. אַזוי
איז פֿאַרענדיקט געוואָרן די אַרבעט פֿון די זײַלן.

23 און ער האָט געמאַכט דעם ים, אַ געגאָסענעם, צען איילן פֿון
ראַנד צו ראַנד, קײַלעכדיק רונד אַרום, און פֿינף איילן זײַן הייך; און
אַ שנור פֿון דרײַסיק איילן האָט אים אַרומגערינגלט רונד אַרום. 24
און אונטער זײַן ראַנד רונד אַרום האָבן אים אַרומגערינגלט קנעפּ
צען איילן, אַרומצירקלענדיק דעם ים רונד אַרום; אין צוויי צײַלן
זײַנען געווען די קנעפּ, אויסגעגאָסן אין איין גוס מיט אים. 25
ער איז געשטאַנען אויף צוועלף רינדער; דרײַ געקערט צו צפֿון, און
דרײַ געקערט צו מערבֿ, און דרײַ געקערט צו דָרום, און דרײַ געקערט
צו מזרח. און דער ים איז געווען איבער זיי פֿון אויבן. און אַלע
זייערע הינטערלײַבער זײַנען געווען אינעווייניק-צו. 26 און זײַן גרעב
איז געווען אַ האַנטברייט; און זײַן ראַנד איז געווען אַזוי ווי די
אַרבעט פֿון דעם ראַנד פֿון אַ בעכער, ווי אַ ליליענבלום. צוויי טויזנט
בת האָט ער געהאַלטן.

27 און ער האָט געמאַכט די צען געשטעלן פֿון קופּער; פֿיר איילן איז
געווען די לענג פֿון איטלעכן געשטעל, און פֿיר איילן זײַן ברייט, און
דרײַ איילן זײַן הייך. 28 און אַזוי איז געווען די אַרבעט פֿון די
געשטעלן; זיי האָבן געהאַט ראַמען, און די ראַמען זײַנען געווען
צווישן לײַסטן. 29 און אויף די ראַמען וואָס צווישן די לײַסטן זײַנען
געווען לייבן, רינדער, און כּרובֿים; און אַזוי איז געווען אויף די

לײַסטן פֿון אויבן; און אונטער די לײבן און די רינדער זײַנען געווען
קרענץ פֿון אַראָפּגעהאַנגענער אַרבעט. 30 און פֿיר קופּערנע רעדער
זײַנען געווען צו איטלעכן געשטעל, און קופּערנע אַקסן; און זײַנע
פֿיר ווינקלען–צו זײ זײַנען געווען אַקסלען; אונטער דעם האַנטפֿאַס
זײַנען די אַקסלען געווען אויסגעגאָסן, מיט קרענץ בײַ דער זײַט פֿון
איטלעכן. 31 און זײַן עפֿענונג אינעווײניק אין דער קרוין און איבער
איר איז געווען אַן אײל די הײך; און איר עפֿענונג איז געווען
קײַלעכדיק, ווי די אַרבעט פֿון אַ פֿוסגעשטעל, אַן אײל און אַ האַלב;
און אויך אויף איר עפֿענונג זײַנען געווען אויסקריצונגען; און זײערע
ראַמען זײַנען געווען פֿירעקעכדיק, ניט רונד. 32 און די פֿיר רעדער
זײַנען געווען אונטער די ראַמען, און די אַקסן פֿון די רעדער זײַנען
געווען אין דעם געשטעל; און די הײך פֿון אַ ראָד איז געווען אַן אײל
און אַ האַלבע אײל. 33 און די אַרבעט פֿון די רעדער איז געווען אַזוי
ווי די אַרבעט פֿון אַ ראָד פֿון אַ וואָגן; זײערע אַקסן, און זײערע רײפֿן,
און זײערע פֿלעקלעך, און זײערע אַקסרעדלעך, אַלץ איז געווען
געגאָסן. 34 און פֿיר אַקסלען זײַנען געווען צו די פֿיר ווינקלען פֿון
איטלעכן געשטעל; פֿון געשטעל גופֿא זײַנען געווען זײַנע אַקסלען.
35 און אויבן אין געשטעל איז געווען קײַלעכדיק רונד אַרום אַ
האַלבע אײל די הײך. און אויבן אויפֿן געשטעל זײַנע הענטלעך און
זײַנע ראַמען זײַנען געווען פֿון אים גופֿא. 36 און ער האָט
אויסגעקריצט אויף די פֿלעכן פֿון זײַנע הענטלעך, און אויף זײַנע
לײַסטן, כּרובֿים, לײבן, און טײטלבײמער, ווי נאָך דעם בלײז פֿון
איטלעכן, און קרענץ רונד אַרום. 37 אַזוי האָט ער געמאַכט די צען
געשטעלן; אײן גוס, אײן מאָס, אײן שניט, פֿאַר זײ אַלעמען.

38 און ער האָט געמאַכט צען האַנטפֿאַסן פֿון קופּער; פֿערציק בת
האָט געהאַלטן איטלעכער האַנטפֿאַס; אײן האַנטפֿאַס אויף איטלעכן
געשטעל פֿון די צען געשטעלן. 39 און ער האָט אַוועקגעשטעלט די
געשטעלן, פֿינף אויף דער רעכטער זײַט פֿון הויז, און פֿינף אויף דער
לינקער זײַט פֿון הויז. און דעם ים האָט ער אַוועקגעשטעלט אויף
דער רעכטער זײַט פֿון הויז צו מזרח, אַקעגן דָרום.

40 און חירָם האָט געמאַכט די טעפּ און די שופֿלען און די
שפּרענגבעקנס.

און חירָם האָט געענדיקט מאַכן די גאַנצע אַרבעט וואָס ער האָט
געטאָן פֿאַר דעם מלך שלמה אין גאָטס הויז: 41 די צוויי זײַלן, און די
צוויי בעקנס פֿון די קרוינען וואָס אויף די קעפּ פֿון די זײַלן; און די
צוויי נעצן צו באַדעקן די צוויי בעקנס פֿון די קרוינען וואָס אויף די
קעפּ פֿון די זײַלן; 42 און די פֿיר הונדערט מילגרוימען פֿאַר די צוויי
נעצן, צוויי צײַלן מילגרוימען פֿאַר איטלעכער נעץ, צו באַדעקן די
צוויי קײַלעכדיקע קרוינען וואָס איבער די זײַלן; 43 און די צען
געשטעלן, און די צען האַנטפֿאַסן אויף די געשטעלן; 44 און דעם
איין ים, און די צוועלף רינדער אונטער דעם ים; 45 און די טעפּ און
די שופֿלען און די שפּרענגבעקנס. און אַלע די דאָזיקע כּלים וואָס
חירָם האָט געמאַכט פֿאַר דעם מלך שלמה אין גאָטס הויז זײַנען
געווען פֿון באַלקן קופּער. 46 אין דער געגנט פֿון ירדן האָט זיי דער
מלך אויסגעגאָסן, אין געדיכטער ערד, צווישן סוכּות און צווישן
צָרתן. 47 און שלמה האָט געלאָזט די אַלע כּלים [ניט געוואויגן], פֿון
זייער גרויס פֿילקייט; ניט צו באַרעכענען איז געווען די וואָג פֿון דעם
קופּער.

48 און שלמה האָט געמאַכט אַלע כּלים וואָס אין גאָטס הויז: דעם
גילדערנעם מזבח, און דעם טיש וואָס אויף אים איז דאָס ברויט פֿון
אָנגעזיכט, פֿון גאָלד. 49 און די מנורות, פֿינף פֿון דער רעכטער זײַט,
און פֿינף פֿון דער לינקער זײַט, פֿאַר דעם דבֿיר, פֿון עכטן גאָלד; און
די בלומען, און די רערלעך, און די צווענגלעך, פֿון גאָלד; 50 און די
בעקנס, און די שנײַצמעסערס, און די שפּרענגבעקנס, און די שאָלן,
און די פֿײַערפֿאַנען, פֿון עכטן גאָלד; און די געלענקן פֿאַר די טירן פֿון
דעם אינעווייניקסטן הויז, פֿאַר דעם קדשֵי-קָדשים, און פֿאַר די טירן
פֿון דעם הויז, פֿאַר דעם הֵיכל, פֿון גאָלד.

51 און די גאַנצע אַרבעט וואָס דער מלך שלמה האָט געמאַכט אין
גאָטס הויז, איז געענדיקט געוואָרן. און שלמה האָט געבראַכט די
געהייליקטע זאַכן פֿון זײַן פֿאָטער דָוִדן, דאָס זילבער, און דאָס גאָלד,
און די כּלים, און אַרײַנגעגעבן אין די שאַצקאַמערן פֿון גאָטס הויז.

ח 1 דענצמאָל האָט שלמה אײַנגעזאַמלט די עלטסטע פֿון ישׂראל,
און אַלע הויפּטלײַט פֿון די שבֿטים, די פֿירשטן פֿון די
פֿאָטערהײַזער פֿון די קינדער פֿון ישׂראל, צו מלך שלמה קיין
ירושלים, כּדי אַרויפֿצוברענגען דעם אָרון פֿון גאָטס בונד פֿון דָוִדס-
שטאָט, דאָס איז ציון. 2 און אַלע מענער פֿון ישׂראל האָבן זיך
אײַנגעזאַמלט צום מלך שלמה אויף יום-טובֿ, אים מאָנאַט אֵתָנים,
דאָס איז דער זיבעטער חודש. 3 און אַלע עלטסטע פֿון ישׂראל זײַנען
געקומען, און די כּהנים האָבן געטראָגן דעם אָרון. 4 זיי האָבן
אַרויפֿגעבראַכט דעם אָרון פֿון גאָט, און דעם אהל-מועד, און אַלע
הייליקע כּלים וואָס אין געצעלט–די כּהנים און די לוִיִם האָבן זיי
אַרויפֿגעבראַכט. 5 און דער מלך שלמה און מיט אים די גאַנצע עדה
פֿון ישׂראל וואָס איז זיך צונויפֿגעקומען בײַ אים, זײַנען געווען פֿאַר
דעם אָרון, שלאַכטנדיק שאָף און רינדער, וואָס האָבן ניט געקענט
געציילט ווערן און ניט באַטראַכט ווערן פֿון פֿילקייט. 6 און די כּהנים
האָבן אַרײַנגעבראַכט דעם אָרון פֿון גאָטס בונד אויף זײַן אָרט, אין
דעם דבֿיר פֿון הויז, אין קדשי-קָדשים, אונטער די פֿליגלען פֿון די
כּרובֿים. 7 וואָרום די כּרובֿים האָבן אויסגעשפּרייט די פֿליגלען איבער
דעם אָרט פֿון אָרון, און די כּרובֿים האָבן געשירעמט איבער דעם
אָרון און איבער זײַנע שטאַנגען פֿון אויבן. 8 און די שטאַנגען זײַנען
געווען אַזוי לאַנג אַז די שפּיצן פֿון די שטאַנגען זײַנען געזען געוואָרן
פֿון הייליקטום פֿאַרן דבֿיר, אָבער זיי זײַנען ניט געזען געוואָרן
ווײַטער אַרויס. און זיי זײַנען דאָרטן געבליבן ביז אויף הײַנטיקן טאָג.
9 גאָרנישט איז אין אָרון געווען, נאָר די צוויי שטיינערנע לוחות
וואָס משה האָט אַהין אַרײַנגעלייגט אין חורבֿ, בעת גאָט האָט
געשלאָסן אַ בונד מיט די קינדער פֿון ישׂראל, ווען זיי זײַנען
אַרויסגעגאַנגען פֿון לאַנד מצרים.

10 און עס איז געווען, ווי די כּהנים זײַנען אַרויסגעגאַנגען פֿון
הייליקטום, אַזוי האָט אַ וואָלקן אָנגעפֿילט דאָס הויז פֿון גאָט. 11 און
די כּהנים האָבן ניט געקענט זיך שטעלן טאָן דעם דינסט פֿון וועגן
דעם וואָלקן, וואָרום די פּראַכט פֿון גאָט האָט אָנגעפֿילט דאָס הויז
פֿון גאָט.

12 דענצמאָל האָט שלמה געזאָגט:

גאָט האָט געזאָגט אין וואָלקן צו רוען;

13 האָב איך בויען געבויט דיר אַ הויז פֿאַר אַ וווינונג,
אַן אָרט דיר צו זיצן אויף אײביק.

14 און דער מלך האָט אומגעדרייט זײַן פּנים, און האָט געבענטשט די
גאַנצע אײַנזאַמלונג פֿון ישׂראל, און די גאַנצע אײַנזאַמלונג פֿון
ישׂראל איז געשטאַנען. 15 און ער האָט געזאָגט: געלויבט איז יהוה
דער גאָט פֿון ישׂראל, וואָס האָט מיט זײַן מויל גערעדט צו מײַן
פֿאָטער דָוִדן, און מיט זײַן האַנט דערפֿילט, אַזוי צו זאָגן: פֿון דעם
טאָג וואָס איך האָב אַרויסגעצויגן מײַן פֿאָלק, ישׂראל, פֿון מצרים,
האָב איך ניט אויסדערוויילט קיין שטאָט פֿון אַלע שבֿטים פֿון ישׂראל
אויף צו בויען אַ הויז אַז מײַן נאָמען זאָל דאָרטן זײַן, אָבער איך האָב
אויסדערוויילט דָוִדן צו זײַן איבער מײַן פֿאָלק ישׂראל. 17 און עס איז
געווען אין האַרצן פֿון מײַן פֿאָטער דָוִדן צו בויען אַ הויז צו דעם
נאָמען פֿון יהוה דעם גאָט פֿון ישׂראל. 18 אָבער גאָט האָט געזאָגט
צו מײַן פֿאָטער דָוִדן: אַזוי ווי דו האָסט געהאַט אין האַרצן צו בויען
אַ הויז צו מײַן נאָמען, האָסטו גוט געטאָן וואָס דו האָסט דאָס
געהאַט אין האַרצן. 19 אָבער ניט דו וועסט בויען דאָס הויז, נײַערט
דײַן זון וואָס גייט אַרויס פֿון דײַנע לענדן, ער וועט בויען דאָס הויז צו
מײַן נאָמען. 20 און גאָט האָט מקיים געווען זײַן צוזאָג וואָס ער האָט
צוגעזאָגט, און איך בין אויפֿגעשטאַנען אויף מײַן פֿאָטער דָוִדס אָרט,
און איך האָב זיך געזעצט אויף דעם טראָן פֿון ישׂראל, אַזוי ווי גאָט
האָט געזאָגט, און איך האָב געבויט דאָס הויז צו דעם נאָמען פֿון
יהוה דעם גאָט פֿון ישׂראל. 21 און איך האָב דאָרטן געמאַכט אַן אָרט
פֿאַר דעם אָרון, וואָס דאָרטן איז דער בונד פֿון גאָט, וואָס ער האָט
געשלאָסן מיט אונדזערע עלטערן, ווען ער האָט זיי אַרויסגעצויגן פֿון
לאַנד מצרים.

22 און שלמה האָט זיך געשטעלט פֿאַר דעם מזבח פֿון גאָט, אַקעגן
דער גאַנצער אײַנזאַמלונג פֿון ישׂראל, און האָט אויסגעשפּרייט
זײַנע הענט צום הימל. 23 און ער האָט געזאָגט: יהוה דו גאָט פֿון
ישׂראל, ניטאָ אין הימל אויבן אָדער אויף דער ערד אונטן אַ גאָט ווי
דו, וואָס היטסט דעם בונד און די גענאָד צו דײַנע קנעכט וואָס גייען
פֿאַר דיר מיט זייער גאַנצן האַרצן; 24 וואָס האָסט געהיט דײַן
קנעכט, מײַן פֿאָטער דָוִדן, דאָס וואָס דו האָסט אים צוגעזאָגט; און
מיט דײַן מויל האָסטו גערעדט, און מיט דײַן האַנט דערפֿילט, אַזוי ווי

הייַנטיקן טאָג. 25 און אַצונד, יהוה דו גאָט פֿון ישׂראל, האַלט דייַן
קנעכט, מייַן פֿאָטער דָוִדן, דאָס וואָרט דו האָסט צו אים גערעדט,
אַזוי צו זאָגן: עס וועט דיר ניט פֿאַרשניטן ווערן פֿון פֿאַר מיר אַ מאַן
צו זיצן אויף דעם טראָן פֿון ישׂראל, אויב נאָר דייַנע קינדער וועלן
היטן זייער וועג, צו גיין פֿאַר מיר אַזוי ווי דו ביסט געגאַנגען פֿאַר
מיר. 26 און אַצונד, גאָט פֿון ישׂראל, זאָל, איך בעט דיך, באַוועררט
ווערן דייַן צוזאָג וואָס דו האָסט צוגעזאָגט דייַן קנעכט, מייַן פֿאָטער
דָוִדן.

27 וואָרום קען אין דער אמתן גאָט וווינען אויף דער ערד? אַז די
הימלען און די הימלען פֿון די הימלען קענען דיך ניט אַרייַננעמען,
הייַנט ווי שוין דאָס דאָזיקע הויז וואָס איך האָב געבויט! 28 אָבער
קער זיך צו דער תּפֿילה פֿון דייַן קנעכט, און צו זייַן בקשה, יהוה מייַן
גאָט, צוצוהערן צו דעם געשריי און צו דער תּפֿילה וואָס דייַן קנעכט
איז מתפּלל פֿאַר דיר הייַנט. אַז דייַנע אויגן זאָלן זייַן אָפֿן אויף דעם
דאָזיקן הויז נאַכט און טאָג, אויף דעם אָרט, וואָס דו האָסט געזאָגט:
מייַן נאָמען זאָל דאָרטן זייַן; צוצוהערן צו דער תּפֿילה וואָס דייַן
קנעכט וועט מתפּלל זייַן אַקעגן דעם דאָזיקן אָרט. 30 און זאָלסט
צוהערן צו דער בקשה פֿון דייַן קנעכט, און פֿון דייַן פֿאָלק ישׂראל,
וואָס זיי וועלן מתפּלל זייַן אַקעגן דעם דאָזיקן אָרט; און דו זאָלסט
הערן אין דעם אָרט פֿון דייַן וווינונג, אין הימל, און אַז דו וועסט
הערן, זאָלסטו פֿאַרגעבן.

31 אַז אַ מאַן וועט זינדיקן קעגן זייַן חבֿר, און מע וועט אַרויפֿלייגן
אויף אים אַ שבֿועה אים צו באַשווערן, און ער וועט קומען און
שווערן פֿאַר דייַן מזבח אין דעם דאָזיקן הויז, 32 זאָלסט דו צוהערן
אין הימל, און טאָן, און משפּטן דייַנע קנעכט, צו מאַכן שולדיק דעם
שולדיקן, צו געבן דעם וועג אויף זייַן קאָפּ; און צו מאַכן גערעכט
דעם גערעכטן, אים צו געבן לויט זייַן גערעכטיקייט.

33 און דייַן פֿאָלק ישׂראל וועט געשלאָגן ווערן פֿאַרן פֿייַנט, ווייַל זיי
האָבן געזינדיקט צו דיר, און זיי וועלן זיך אומקערן צו דיר, און וועלן
באַקענען דייַן נאָמען, און וועלן מתפּלל זייַן און בעטן צו דיר אין
דעם דאָזיקן הויז, 34 זאָלסט דו צוהערן אין הימל, און פֿאַרגעבן די
זינד פֿון דייַן פֿאָלק ישׂראל, און זאָלסט זיי אומקערן אויף דער ערד
וואָס דו האָסט געגעבן זייערע עלטערן.

35 אַז דער הימל וועט זײַן פֿאַרשלאָסן, און עס וועט ניט זײַן קיין
רעגן, ווײַל זיי האָבן געזינדיקט צו דיר, און זיי וועלן מתפּלל זײַן
אַקעגן דעם דאָזיקן אָרט, און וועלן באַקענען דײַן נאָמען, און זיך
אומקערן פֿון זייער זינד, ווען דו האָסט זיי געפּײַניקט, 36 זאָלסט דו
צוהערן אין הימל, און פֿאַרגעבען די זינד פֿון דײַנע קנעכט און דײַן
פֿאָלק ישׂראל, ווען דו וועסט זיי האָבן געוויזן דעם גוטן וועג וואָס זיי
זאָלן אויף אים גיין; און זאָלסט געבן רעגן אויף דײַן לאַנד, וואָס דו
האָסט געגעבן דײַן פֿאָלק פֿאַר אַ נחלה.

37 אַז עס וועט זײַן אַ הונגער אין לאַנד, אַז עס וועט זײַן אַ מגפֿה, אַז
עס וועט זײַן אַ קאָרנבראַנד, אַ וועלקעניש, אַ היישעריק, אַ
גראָזפֿרעסער; אַז זײַן פֿײַנט וועט אים באַלעגערן אין דעם לאַנד פֿון
זײַנע שטעט; וואָס נאָר פֿאַר אַ פּלאָג, וואָס נאָר פֿאַר אַ
קראַנקשאַפֿט; 38 וואָס נאָר פֿאַר אַ תּפֿילה, וואָס נאָר פֿאַר אַ בקשה,
עס וועט זײַן בײַ עמיצן אײנעם פֿון דײַן גאַנצן פֿאָלק ישׂראל, ווען
איטלעכער פֿון זיי שפּירט די פּלאָגעניש פֿון זײַן האַרצן, און ער
שפּרייט אויס זײַנע הענט צו דעם דאָזיקן הויז, 39 זאָלסט דו צוהערן
אין הימל, דעם אָרט פֿון דײַן וווינונג, און זאָלסט פֿאַרגעבן, און
זאָלסט טאָן, און געבן איטלעכן לויט אַלע זײַנע וועגן, אַזוי ווי דו
ווייסט זײַן האַרץ–וואָרום דו אַליין ווייסט דאָס האַרץ פֿון אַלע
מענטשנקינדער– 40 כּדי זיי זאָלן מורא האָבן פֿאַר דיר אַלע טעג
וואָס זיי לעבן אויף דער ערד וואָס דו האָסט געגעבן אונדזערע
עלטערן.

41 און אויך צו דעם פֿרעמדן וואָס ער איז ניט פֿון דײַן פֿאָלק ישׂראל,
אַז ער וועט קומען פֿון אַ ווײַטן לאַנד פֿון וועגן דײַן נאָמען– 42
וואָרום זיי וועלן הערן פֿון דײַן גרויסן נאָמען, און פֿון דײַן שטאַרקער
האַנט, און פֿון דײַן אויסגעשטרעקטן אָרעם–און ער וועט קומען און
וועט מתפּלל זײַן אַקעגן דעם דאָזיקן הויז, 43 זאָלסט דו צוהערן אין
הימל, דעם אָרט פֿון דײַן וווינונג, און זאָלסט טאָן אַלץ אום וואָס
דער פֿרעמדער וועט רופֿן צו דיר; כּדי אַלע פֿעלקער פֿון דער ערד
זאָלן דערקענען דײַן נאָמען, מורא צו האָבן פֿאַר דיר, אַזוי ווי דײַן
פֿאָלק ישׂראל, און וויסן אַז דײַן נאָמען ווערט גערופֿן אויף דעם
דאָזיקן הויז וואָס איך האָב געבויט.

44 אַז דײַן פֿאָלק וועט אַרויסגיין אויף מלחמה אַקעגן זײַן פֿײַנט, אויף
וואָסער וועג דו וועסט זיי שיקן, און זיי וועלן מתפּלל זײַן צו גאָט
אַקעגן דער שטאָט וואָס דו האָסט זי אויסדערוויילט, און דעם הויז
וואָס איך האָב געבויט צו דײַן נאָמען, 45 זאָלסטו צוהערן אין הימל
זייער תּפֿילה און זייער בקשה, און טאָן זייער רעכט.

46 אַז זיי וועלן זינדיקן צו דיר–און דו וועסט צוהערן אויף זיי, און זיי
איבערגעבן פֿאַרן פֿײַנט, און זייערע פֿאַנגערס וועלן זיי נעמען
געפֿאַנגען אין לאַנד פֿון דעם פֿײַנט, ווײַט אָדער נאָנט; 47 און זיי
וועלן זיך נעמען צו האַרצן אין דעם לאַנד וואָס זיי זײַנען גענומען
געוואָרן געפֿאַנגען אַהין, און זיי וועלן תּשובֿה טאָן, און וועלן בעטן
צו דיר אין לאַנד פֿון זייערע פֿאַנגערס, אַזוי צו זאָגן: מיר האָבן
געזינדיקט און פֿאַרבראָכן, מיר האָבן שלעכטס געטאָן; 48 און זיי
וועלן זיך אומקערן צו דיר מיט זייער גאַנצן האַרצן, און מיט זייער
גאַנצער זעל, אין לאַנד פֿון זייערע פֿײַנט וואָס האָבן זיי געפֿאַנגען,
און זיי וועלן מתפּלל זײַן צו דיר אַקעגן זייער לאַנד, וואָס דו האָסט
געגעבן זייערע עלטערן, דער שטאָט וואָס דו האָסט אויסדערוויילט,
און דעם הויז וואָס איך האָב געבויט צו דײַן נאָמען, 49 זאָלסטו
צוהערן אין הימל, דעם אָרט פֿון דײַן וווינונג, זייער תּפֿילה און זייער
בקשה, און טאָן זייער רעכט; 50 און זאָלסט פֿאַרגעבן דײַן פֿאָלק
וואָס זיי האָבן געזינדיקט צו דיר, און אַלע זייערע פֿאַרברעכן וואָס זיי
האָבן פֿאַרבראָכן קעגן דיר; און זאָלסט זיי געבן דערבאַרימונג בײַ
זייערע פֿאַנגערס, אַז זיי זאָלן זיך דערבאַרימען אויף זיי; 51 וואָרום
זיי זײַנען דײַן פֿאָלק און דײַן אַרב, וואָס דו האָסט אַרויסגעצויגן פֿון
מצרים, פֿון דעם אײַזנשמעלצאויוון. 52 דײַנע אויגן זאָלן זײַן אָפֿן צו
דעם געבעט פֿון דײַן קנעכט, און צו דעם געבעט פֿון דײַן פֿאָלק
ישׂראל, זיי צוצוהערן ווען נאָר זיי רופֿן צו דיר. 53 וואָרום דו האָסט
זיי אָפּגעשיידט דיר צום אַרב פֿון אַלע פֿעלקער פֿון דער ערד, אַזוי ווי
דו האָסט גערעדט דורך דײַן קנעכט משהן ווען דו האָסט
אַרויסגעצויגן אונדזערע עלטערן פֿון מצרים, גאָט דו האַר.

54 און עס איז געווען, ווי שלמה האָט געענדיקט מתפּלל צו זײַן צו
גאָט די דאָזיקע גאַנצע תּפֿילה און בקשה, איז ער אויפֿגעשטאַנען פֿון
פֿאַרן מזבח פֿון גאָט, פֿון קניִען אויף זײַנע קני, מיט זײַנע הענט
אויסגעשפּרייט צום הימל, 55 און ער האָט זיך געשטעלט, און האָט
געבענטשט די גאַנצע אײַנזאַמלונג פֿון ישׂראל אויף אַ הויכן קָול, אַזוי:

צו זאָגן: 56 געלויבט איז גאָט וואָס האָט געגעבן זײַן פֿאָלק ישׂראל
רו, אַזוי ווי אַלץ וואָס ער האָט צוגעזאָגט. ניט אַן איינציק וואָרט איז
אָפּגעפֿאַלן פֿון אַל זײַן גוטן צוזאָג וואָס ער האָט צוגעזאָגט דורך דײַן
קנעכט משהן. 57 זאָל יהוה אונדזער גאָט זײַן מיט אונדז, אַזוי ווי ער
איז געווען מיט אונדזערע עלטערן; ער זאָל אונדז ניט פֿאַרלאָזן און
ניט אַוועקוואַרפֿן; 58 כּדי צו נייגן אונדזער האַרץ צו אים, צו גיין אין
אַלע זײַנע וועגן, און צו היטן זײַנע געבאָט און זײַנע חוקים און זײַנע
געזעצן, וואָס ער האָט באַפֿוילן אונדזערע עלטערן. 59 און זאָלן די
דאָזיקע ווערטער מײַנע וואָס איך האָב געבעטן פֿאַר גאָט, זײַן נאָענט
צו יהוה אונדזער גאָט טאָג און נאַכט, צו טאָן דאָס רעכט פֿון זײַן
קנעכט, און דאָס רעכט פֿון זײַן פֿאָלק ישׂראל, טאָג אין טאָג; 60 כּדי
אַלע פֿעלקער פֿון דער ערד זאָלן וויסן אַז יהוה איז גאָט; מער איז
ניטאָ; 61 און זאָל אײַער האַרץ זײַן גאַנץ מיט יהוה אונדזער גאָט, צו
גיין אין זײַנע געזעצן און צו היטן זײַנע געבאָט, אַזוי ווי הײַנטיקן
טאָג.

62 און דער מלך און גאַנץ ישׂראל מיט אים האָבן געשלאַכט
שלאַכטאָפּפֿער פֿאַר גאָט. 63 און שלמה האָט געשלאַכט פֿאַרן
פֿרידאָפּפֿער וואָס ער האָט געשלאַכט צו גאָט, צוויי און צוואַנציק
טויזנט רינדער, און הונדערט און צוואַנציק טויזנט שאָף. און דער
מלך און אַלע קינדער פֿון ישׂראל האָבן באַנײַט דאָס הויז פֿון גאָט. 64
אין יענעם טאָג האָט דער מלך געהייליקט דעם מיטן פֿון דעם הויף
וואָס פֿאַר גאָטס הויז; ווײַל ער האָט דאָרטן געמאַכט די
בראַנדאָפּפֿער און די שפּײַזאָפּפֿער, און דאָס פֿעטס פֿון די
פֿרידאָפּפֿער; וואָרום דער קופּערנער מזבח וואָס פֿאַר גאָט איז געווען
צו קליין אַרויפֿצונעמען די בראַנדאָפּפֿער און די שפּײַזאָפּפֿער, און
דאָס פֿעטס פֿון די פֿרידאָפּפֿער.

65 און שלמה האָט געמאַכט דעם יום-טובֿ אין יענער צײַט, און גאַנץ
ישׂראל מיט אים–אַ גרויסע אײַנזאַמלונג, פֿון ווו מע קומט קיין חמת
ביז דעם טײַך פֿון מצרים–פֿאַר יהוה אונדזער גאָט, זיבן טעג און זיבן
טעג, פֿערצן טעג. 66 אויפֿן אַכטן טאָג האָט ער אַוועקגעשיקט דאָס
פֿאָלק, און זיי האָבן געבענטשט דעם מלך, און זײַנען געגאַנגען צו
זייערע געצעלטן פֿריילעכע און מיט אַן אויפֿגעראַמטן האַרצן איבער
אַלעם גוטן וואָס גאָט האָט געטאָן צו זײַן קנעכט דָוִדן, און צו זײַן
פֿאָלק ישׂראל.

ט 1 און עס איז געווען, אַז שלמה האָט געענדיקט בויען דאָס הויז
פֿון גאָט, און דאָס הויז פֿון מלך, און יעטוועדער געלוסט פֿון
שלמהן וואָס ער האָט געוואָלט מאַכן, 2 האָט זיך גאָט באַוויזן צו
שלמהן אַ צווייט מאָל, אַזוי ווי ער האָט זיך באַוויזן צו אים אין
גבֿעון. 3 און גאָט האָט צו אים געזאָגט: איך האָב צוגעהערט דײַן
תּפֿילה און דײַן בקשה וואָס דו האָסט געבעטן פֿאַר מיר: איך האָב
געהייליקט דאָס דאָזיקע הויז וואָס דו האָסט געבויט, צו טאָן מײַן
נאָמען דאָרטן אויף אייביק; און מײַנע אויגן און מײַן האַרץ וועלן
דאָרטן זײַן אַלע טעג. 4 און דו, אויב דו וועסט גיין פֿאַר מיר אַזוי ווי
דײַן פֿאָטער דוד איז געגאַנגען, מיט גאַנצקייט פֿון האַרצן און מיט
רעכטפֿאַרטיקייט, צו טאָן אַזוי ווי אַלץ וואָס איך האָב דיר באַפֿוילן–
אַז דו וועסט היטן מײַנע חוקים און מײַנע געזעצן, 5 וועל איך
אויפֿשטעלן דעם טראָן פֿון דײַן מלוכה איבער ישׂראל אויף אייביק;
אַזוי ווי איך האָב גערעדט צו דײַן פֿאָטער דָוִדן, אַזוי צו זאָגן: עס
וועט דיר ניט פֿאַרשניטן ווערן אַ מאַן פֿון דעם טראָן פֿון ישׂראל. 6
אויב אָבער אָפּקערן וועט איר זיך אָפּקערן פֿון הינטער מיר, איר און
אײַערע קינדער, און וועט ניט היטן מײַנע געבאָט, מײַנע געזעצן וואָס
איך האָב געלייגט פֿאַר אײַך, און איר וועט גיין און דינען פֿרעמדע
געטער, און זיך בוקן צו זיי, 7 וועל איך פֿאַרשנײַדן ישׂראל פֿון דעם
געזיכט פֿון דער ערד וואָס איך האָב זיי געגעבן, און דאָס הויז וואָס
איך האָב געהייליקט צו מײַן נאָמען, וועל איך אָפּשאַפֿן פֿון מײַן פּנים,
און ישׂראל וועט ווערן פֿאַר אַ שפּריכוואָרט און פֿאַר אַ געשפּעט
צווישן אַלע פֿעלקער. 8 און דאָס דאָזיקע הויז וואָס האָט געלאָזט זײַן
דערהויבן, וועט איטלעכער וואָס גייט אים פֿאַרבײַ זיך דערשרעקן,
און וועט שמוצערן; און אַז זיי וועלן זאָגן: פֿאַר וואָס האָט גאָט
געטאָן אַזוי צו דעם דאָזיקן לאַנד און צו דעם דאָזיקן הויז? 9 וועט
מען זאָגן: פֿאַר וואָס זיי האָבן פֿאַרלאָזן יהוה זייער גאָט, וואָס האָט
אַרויסגעצויגן זייערע עלטערן פֿון לאַנד מצרים, און זיי האָבן זיך
געהאַלטן אָן פֿרעמדע געטער, און זיך געבוקט צו זיי און זיי געדינט;
דרום האָט יהוה געבראַכט אויף זיי אַל דאָס דאָזיקע בייז.

10 און עס איז געווען צום סָוף פֿון צוואַנציק יאָר וואָס שלמה האָט
געבויט די ביידע הײַזער, דאָס הויז פֿון גאָט, און דאָס הויז פֿון מלך–
11 חירָם דער מלך פֿון צור האָט באַזאָרגט שלמהן מיט צעדערהאָלץ
און מיט ציפּרעסנהאָלץ און מיט גאָלד לויט אַל זײַן פֿאַרלאַנג–האָט

דענצמאָל דער מלך שלמה געגעבן חירָמען צוואַנציק שטעט אין
לאַנד גליל. 12 און חירָם איז אַרויסגעקומען פֿון צור אָנצוקוקן די
שטעט וואָס שלמה האָט אים געגעבן, און זיי זייַנען ניט ווילגעפֿעלן
אין זייַנע אויגן. 13 און ער האָט געזאָגט וואָס זייַנען דאָס פֿאַר שטעט
וואָס דו האָסט מיר געגעבן, מייַן ברודער? און מע רופֿט זיי לאַנד
כָּבוּל ביז אויף הייַנטיקן טאָג.

14 און חירָם האָט געשיקט דעם מלך הונדערט און צוואַנציק
צענטנער גאָלד.

15 און דאָס איז די מעשׂה מיט דעם צינדז וואָס דער מלך שלמה
האָט אויפֿגענומען, כּדי צו בויען דאָס הויז פֿון גאָט, און זייַן הויז, און
דעם מלוא, און די מויער פֿון ירושלים, און חצור, און מגִדו, און גזר:
16 פּרעה דער מלך פֿון מצרים איז אַרויפֿגעגאַנגען, און האָט
באַצוווּנגען גזר, און האָט זי פֿאַרברענט אין פֿייַער, און דעם כּנַעֲני
וואָס איז געזעסן אין דער שטאָט, האָט ער אויסגעהרגעט, און ער
האָט זי געגעבן אין נדן צו זייַן טאָכטער, שלמהס ווייַב. 17 און שלמה
האָט אָפּגעבויט גזר, און די אונטערשטע בֵּית-חוֹרון, 18 און בַּעֲלת,
און תַּדמור אין מדבר, אין לאַנד, 19 און אַלע שפּייַכלערשטעט וואָס
שלמה האָט געהאַט, און די שטעט פֿאַר רייַטוועגן, און די שטעט
פֿאַר רייַטער, און די געלוסטן וואָס שלמה האָט געלוסט צו בויען אין
ירושלים, און אויפֿן לבָנון, און אין גאַנצן לאַנד פֿון זייַן ממשלה. 20
דאָס גאַנצע פֿאָלק וואָס איז איבערגעבליבן פֿון דעם אמורי, דעם
חִתּי, דעם פּרִזי, דעם חִוִי, און דעם יבוּסי, וואָס זייַנען ניט געווען פֿון
די קינדער פֿון ישׂראל-, זייערע קינדער וואָס זייַנען געבליבן נאָך זיי
אין לאַנד, וואָס די קינדער פֿון ישׂראל האָבן זיי ניט געקענט
פֿאַרטיליקן, זיי האָט שלמה גענומען פֿאַר צינדזקנעכט ביז אויף
הייַנטיקן טאָג. 22 אָבער פֿון די קינדער פֿון ישׂראל האָט שלמה ניט
געמאַכט קיין קנעכט; נאָר זיי זייַנען געווען די מלחמה-לייַט, און זייַנע
דינער, און זייַנע האַרן, און זייַנע הויפּטלייַט, און די האַרן איבער
זייַנע רייַטוועגן און זייַנע רייַטער.

23 דאָס זייַנען געווען די אויבערגעשטעלטע וואָס איבער שלמהס
אַרבעט: פֿינף הונדערט און פֿופֿציק וואָס האָבן געוועלטיקט איבער
דעם פֿאָלק וואָס טוט די אַרבעט.

24 וואָס נאָר פּרעהס טאָכטער איז אַרויף פֿון דָוִדס-שטאָט אין איר
הויז וואָס ער האָט פֿאַר איר געבויט, האָט ער דענצמאָל געבויט דעם
מלוא.

25 און שלמה פֿלעגט אויפֿברענגען דרײַ מאָל אין יאָר בראַנדאָפּפֿער
און פֿרידאָפּפֿער אויף דעם מזבח וואָס ער האָט געבויט צו גאָט, און
רייכערן דערבײַ [אויף דעם מזבח] וואָס פֿאַר גאָט. אַזוי האָט ער
פֿאַרענדיקט דאָס הויז.

26 אויך שיפֿן האָט געמאַכט דער מלך שלמה אין עֶציון-גֶבֿר וואָס בײַ
אֵלות אויפֿן ברעג פֿון ים-סוף, אין לאַנד אדום. 27 און חירָם האָט
געשיקט מיט די שיפֿן זײַנע קנעכט, שיפֿלײַט וואָס קענען דעם ים,
מיט שלמהס קנעכט. 28 און זיי זײַנען געקומען קיין אוֹפֿיר, און האָבן
געקריגן פֿון דאָרטן גאָלד, פֿיר הונדערט און צוואַנציק צענטנער, און
געבראַכט צום מלך שלמה.

י

1 און די מלכּה פֿון שבֿא האָט געהערט די הערונג פֿון שלמהן, פֿון
וועגן דעם נאָמען פֿון גאָט, און זי איז געקומען אים צו פּרוּוון
מיט רעטענישן. 2 און זי איז געקומען קיין ירושלים מיט זייער אַ
גרויסער מחנה, קעמלען אָנגעלאָדן מיט בשׂמים און גאָלד זייער פֿיל,
און טײַער געשטיין. און זי איז געקומען צו שלמהן, און האָט
גערעדט צו אים וועגן אַלץ וואָס איז געווען בײַ איר אין האַרצן. 3
און שלמה האָט איר געזאָגט אַלע אירע זאַכן; ניט געווען אַ זאַך
פֿאַרהוילן פֿון דעם מלך, וואָס ער זאָל איר ניט זאָגן. 4 און די מלכּה
פֿון שבֿא האָט געזען די גאַנצע חכמה פֿון שלמהן, און דאָס הויז
וואָס ער האָט געבויט, 5 און דאָס עסן פֿון זײַן טיש, און דאָס זיצן
פֿון זײַנע הויפֿדינער, און דאָס שטיין פֿון זײַנע משרתים מיט זייערע
מלבושים, און זײַנע טראַנקמײַסטערס, און זײַן בראַנדאָפּפֿער וואָס
ער פֿלעגט אויפֿברענגען אין גאָטס הויז, און אין איר איז מער אַן
אָטעם ניט געבליבן. 6 און זי האָט געזאָגט צום מלך: אמת איז
געווען דאָס גערייד וואָס איך האָב געהערט אין מײַן לאַנד וועגן דײַנע
פֿירונגען און וועגן דײַן חכמה. 7 און איך האָב ניט געגלויבט די
ווערטער, ביז וואַנען איך בין געקומען, און מײַנע אויגן האָבן געזען;
ערשט מיר איז אַ העלפֿט ניט דערציילט געוואָרן. שטײַגסט אַריבער

אין חכמה און גוטס די ערונג וואָס איך האָב געהערט. 8 ווויל צו
דיינע לײַט, ווויל צו די דאָזיקע קנעכט דיינע וואָס שטייען פֿאַר דיר
תּמיד, וואָס הערן דײַן חכמה. 9 געלויבט זאָל זײַן יהוה דײַן גאָט וואָס
האָט דיך באַגערט דיך אַרויפֿצוזעצן אויף דעם טראָן פֿון ישׂראל. ווײַל
יהוה האָט אייביק ליב ישׂראל, דרום האָט ער דיך געמאַכט פֿאַר אַ
מלך, צו טאָן רעכט און גערעכטיקייט.

10 און זי האָט געגעבן דעם מלך הונדערט און צוואַציק צענטנער
גאָלד, און בשׂמים זייער פֿיל, און טײַער געשטיין; קיין מאָל ווידער
איז ניט אַרײַנגעקומען אַזוי פֿיל ווי יענע בשׂמים וואָס די מלכּה פֿון
שבֿא האָט געגעבן צו שלמה המלך.

11 און אויך די שיפֿן פֿון חירָמען וואָס האָבן געפֿירט גאָלד פֿון אוֹפֿיר,
האָבן געבראַכט פֿון אוֹפֿיר סאַנדאַלהאָלץ זייער פֿיל און טײַער
געשטיין. 12 און דער מלך האָט געמאַכט פֿון דעם סאַנדאַלהאָלץ
געלענדערס פֿאַר דעם הויז פֿון גאָט, און פֿאַר דעם הויז פֿון מלך, און
האַרפֿן און גיטאַרן פֿאַר די זינגערס; אַזעלכע סאַנדאַלהאָלץ איז ניט
אַרײַנגעקומען און ניט געזען געוואָרן ביז אויף הײַנטיקן טאָג.

13 און שלמה המלך האָט געגעבן דער מלכּה פֿון שבֿא אַל איר
באַגער וואָס זי האָט פֿאַרלאַנגט, אחוץ וואָס ער האָט איר געגעבן
לויט דער ברייטער האַנט פֿון שלמה המלך. און זי האָט זיך
אומגעקערט, און איז אַוועקגעגאַנגען צו איר לאַנד, זי און אירע
קנעכט.

14 און די וואָג פֿון דעם גאָלד וואָס איז אַרײַנגעקומען בײַ שלמהן אין
איין יאָר, איז געווען זעקס הונדערט און זעקס און זעכציק צענטנער
גאָלד; 15 אחוץ פֿון די לײַט די אַרומפֿאָרער און פֿון דעם מסחר פֿון
די האַנדלסלײַט, און פֿון אַלע מלכים פֿון די געמישטע פֿעלקער, און
פֿון די לאַנדפֿירשטן.

16 און שלמה המלך האָט געמאַכט צוויי הונדערט פּאַנצערס פֿון
געשלאָגענעם גאָלד; זעקס הונדערט גאָלדשטיק איז אַוועק אויף איין
פּאַנצער. 17 און דרײַ הונדערט שילדן פֿון געשלאָגענעם גאָלד; דרײַ
מָנֶה גאָלד איז אַוועק אויף איין שילד. און דער מלך האָט זיי
אַרײַנגעשטעלט אין דעם הויז פֿון לבֿנון-וואַלד.

18 און דער מלך האָט געמאַכט אַ גרויסן טראָן פֿון עלפֿנביין, און
האָט אים איבערגעצויגן מיט גינגאָלד. 19 זעקס טרעפּ זײַנען געווען
צום טראָן, און אַ קײַלעכדיקער קאָפּ איז געווען איבער דעם טראָן
פֿון הינטן; און הענטלעך זײַנען געווען אויף ביידע זײַטן פֿון דעם אָרט
צום זיצן, און צוויי לייבן זײַנען געשטאַנען בײַ די הענטלעך. 20 און
צוועלף לייבן זײַנען דאָרטן געשטאַנען אויף די זעקס טרעפּ, פֿון דער
זײַט און פֿון דער אַנדער זײַט. אַזוי-וואָס איז ניט געמאַכט געוואָרן
אין קיין קיניגרײַך.

21 און אַלע טרינק-כּלים פֿון שלמה המלך זײַנען געווען פֿון גאָלד,
און אַלע כּלים פֿון דעם הויז פֿון לבֿנון-וואַלד זײַנען געווען פֿון עכטן
גאָלד; קיין זילבער; דאָס האָט אין די טעג פֿון שלמהן זיך גערעכנט
פֿאַר גאָרנישט. 22 וואָרום דער מלך האָט געהאַט תּרְשיש-שיפֿן אויפֿן
ים מיט די שיפֿן פֿון חירמען. איין מאָל אין דרײַ יאָר פֿלעגן די
תּרְשיש-שיפֿן קומען אָנגעלאָדן מיט גאָלד און זילבער, עלפֿנביין, און
מאַלפּעס, און פּאַוועס.

23 און שלמה המלך איז געווען גרעסער פֿון אַלע מלכים פֿון דער
ערד אין עושר און אין חכמה. 24 און די גאַנצע וועלט האָט געזוכט
שלמהס פּנים, כּדי צו הערן זײַן חכמה וואָס גאָט האָט אַרײַנגעגעבן
אין זײַן האַרצן. 25 און זיי האָבן געבראַכט איטלעכער זײַן מתּנה,
זילבערנע כּלים, און גילדערנע כּלים, און קליידער, און וואָפֿן, און
בשׂמים, פֿערד און מוילאייזלען, יאָר אין יאָר.

26 און שלמה האָט אָנגעזאַמלט רײַטוועגן און רײַטער; און ער האָט
געהאַט טויזנט און פֿירהונדערט רײַטוועגן, און צוועלפֿטויזנט
רײַטער; און ער האָט זיי אַהינגעטאָן אין די שטעט פֿאַר רײַטוועגן,
און בײַם מלך אין ירושלים.

27 און דער מלך האָט געמאַכט זילבער אין ירושלים אַזוי ווי
שטיינער, און צעדערן האָט ער געמאַכט אַזוי ווי די ווילדע
פֿײַגנביימער וואָס אין דער נידערונג, אין פֿילקייט.

28 און דער אַרויסקום פֿון די פֿערד וואָס שלמה האָט געהאַט, איז
געווען פֿון מצרים און פֿון קוֶה; די סוחרים פֿון מלך פֿלעגן זיי קריגן
פֿון קוֶה פֿאַר געצאָלט. 29 און אַ רײַטוואָגן איז אַרויפֿגעקומען און
אַרויסגעגאַנגען פֿון מצרים פֿאַר זעקס הונדערט זילבערשטיק, און אַ

פֿערד פֿאַר הונדערט און פֿופֿציק; און דעס גלײַכן פֿאַר אַלע מלכים
פֿון די חִתּים, און פֿאַר די מלכים פֿון ארם, פֿלעגט מען
אַרויסברענגען דורך זייער האַנט.

יא

1 און שלמה המלך האָט ליב געהאַט פֿיל פֿרעמדגעבאָרענע
ווײַבער, אחוץ פּרעהס טאָכטער: מואָבֿישע, עמונישע,
אדומישע, צידונישע, חִתּישע; 2 פֿון די פֿעלקער וואָס גאָט האָט
אָנגעזאָגט די קינדער פֿון ישׂראל: איר זאָלט ניט קומען צווישן זיי
און זיי זאָלן ניט קומען צווישן אײַך; זיי וועלן זיכער אָפּנייגן אײַער
האַרץ נאָך זייערע געטער. אָן זיי האָט שלמה זיך באַהעפֿט אין
ליבשאַפֿט. 3 און ער האָט געהאַט זיבן הונדערט ווײַבער האַרינטעס,
און דרײַ הונדערט קעפּסווײַבער, און זײַנע ווײַבער האָבן אָפּגענײַגט
זײַן האַרץ. 4 און עס איז געווען צו דער צײַט פֿון שלמהס עלטער,
האָבן זײַנע ווײַבער אָפּגענײַגט זײַן האַרץ נאָך פֿרעמדע געטער, און
זײַן האַרץ איז ניט געווען גאַנץ מיט יהוה זײַן גאָט, אַזוי ווי דאָס
האַרץ פֿון זײַן פֿאָטער דָוִדן. און שלמה איז געגאַנגען נאָך עשתּוֹרות
דער געטין פֿון די צידונים, און נאָך מִלכּום, דער אומווערדיקייט פֿון
די עמונים. 6 און שלמה האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן
פֿון גאָט, און ער איז ניט נאָכגעגאַנגען אין גאַנצן נאָך גאָט, אַזוי ווי זײַן
פֿאָטער דוד. 7 דענצמאָל האָט שלמה געבויט אַ בָמָה צו כּמוש, דער
אומווערדיקייט פֿון מואָבֿ, אויף דעם באַרג וואָס פֿאַר ירושלים, און
צו מולֶך, דער אומווערדיקייט פֿון די קינדער פֿון עמון. 8 און אַזוי
האָט ער געטאָן מיט אַלע זײַנע פֿרעמדע ווײַבער, וואָס האָבן
גערייכערט און געשלאַכט צו זייערע געטער.

9 האָט גאָט געצערנט אויף שלמהן, ווײַל זײַן האַרץ האָט זיך
אָפּגענײַגט פֿון יהוה דעם גאָט פֿון ישׂראל, וואָס האָט זיך באַוויזן צו
אים צוויי מאָל, 10 און האָט אים באַפֿוילן וועגן דער דאָזיקער זאַך,
ניט צו גיין נאָך פֿרעמדע געטער; און ער האָט ניט געהיט וואָס גאָט
האָט באַפֿוילן. 11 און גאָט האָט געזאָגט צו שלמהן: ווײַל דאָס איז
געווען אין דיר, און דו האָסט ניט געהיט מײַן בונד, און מײַנע געזעצן
וואָס איך האָב דיר באַפֿוילן, וועל איך אַוועקרײַסן די מלוכה פֿון דיר,
און וועל זי אַוועקגעבן צו דײַנעם אַ קנעכט. 12 אָבער אין דײַנע טעג
וועל איך דאָס ניט טאָן, פֿון דײַן פֿאָטער דָוִדס וועגן; פֿון דײַן זונס

האַנט וועל איך זי אַוועקרײַסן. 13 נאָר די גאַנצע מלוכה וועל איך ניט
אַוועקרײַסן; איין שבֿט וועל איך געבן צו דײַן זון, פֿון וועגן מײַן
קנעכט דָוִדן, און פֿון וועגן ירושלים וואָס איך האָב אויסדערווײלט.

14 און גאָט האָט אויפֿגעשטעלט אַ שׂטן אויף שלמהן, הֲדַד דעם
אַדוֹמי. ער איז געווען פֿון קיניגלעכן אָפּשטאַם אין אדום. 15 און עס
איז געווען, ווען דוד איז געווען אין אדום, בעת יוֹאָבֿ דער חיל-
פֿירער איז אַרויפֿגעגאַנגען באַגראָבן די געטייטע, און האָט געשלאָגן
יעטווועדער מאַנספּאַרשוין אין אדום—וואָרום זעקס חדשים איז
דאָרטן געבליבן יוֹאָבֿ און גאַנץ ישׂראל, ביז ער האָט פֿאַרשניטן
יעטווועדער מאַנספּאַרשוין אין אדום—17 איז הֲדַד אַנטלאָפֿן, ער און
עטלעכע אדומים פֿון זײַן פֿאָטערס קנעכט מיט אים, כּדי צו גיין קיין
מצרים; און הֲדַד איז געווען אַ קליין ייִנגל. 18 און זיי זײַנען
אויפֿגעשטאַנען פֿון מדין, און זיי זײַנען געקומען קיין פּאָרָן, און זיי
האָבן מיטגענומען מיט זיך מענטשן פֿון פּאָרָן, און זײַנען געקומען
קיין מצרים צו פּרעה דעם מלך פֿון מצרים. און ער האָט אים געגעבן
אַ הויז, און האָט אָנגעזאָגט פֿאַר אים שפּײַז, און אים געגעבן לאַנד.
19 און הֲדַד האָט געפֿונען גרויס חן אין די אויגן פֿון פּרעהן, און ער
האָט אים געגעבן פֿאַר אַ ווײַב די שוועסטער פֿון זײַן ווײַב, די
שוועסטער פֿון דער מלכּה תַּחפּנים. 20 און די שוועסטער פֿון
תַּחפּניסן האָט אים געבאָרן זײַן זון גנוּבֿתן, און תַּחפּנים האָט אים
אַנטווײנט אין פּרעהס הויז. און גנוּבֿת איז געווען אין פּרעהס הויז
צווישן די קינדער פֿון פּרעהן. 21 און ווי הֲדַד האָט געהערט אין
מצרים אַז דוד האָט זיך געלייגט מיט זײַנע עלטערן, און אַז יוֹאָבֿ דער
חיל-פֿירער איז טויט, אַזוי האָט הֲדַד געזאָגט צו פּרעהן: לאָז מיך
אַוועק, און איך וועל גיין אין מײַן לאַנד. 22 האָט פּרעה צו אים
געזאָגט: אָבער וואָס פֿעלט דיר בײַ מיר, אַז אָט ווילסטו גיין אין דײַן
לאַנד? האָט ער געזאָגט: גאָרנישט; אָבער אַוועקלאָזן מוזטו מיך
אַוועקלאָזן.

23 אויך האָט גאָט אויפֿגעשטעלט אויף אים אַ שׂטן, רזוֹן דעם זון
פֿון אֶליָדָען, וואָס איז אַנטלאָפֿן פֿון זײַן האַר, הֲדַדעֶזֶר דעם מלך פֿון
צוֹבֿה. 24 און ער האָט אויפֿגעקליבן אַרום זיך מענטשן, און ער איז
געוואָרן דער הויפּטמאַן פֿון אַ באַנדע, בעת דוד האָט געהרגעט די
[מענטשן פֿון צוֹבֿה]. און זיי זײַנען אַוועקגעגאַנגען קיין דמשׂק, און
האָבן זיך אין איר באַזעצט, און האָבן געקיניגט אין דמשׂק. 25 און

ער איז געווען אַ שׂטן צו ישׂראל אַלע טעג פֿון שלמהן, אחוץ דאָס
בייז וואָס הֲדַד [האָט אָנגעטאָן]. און ער האָט פֿײַנט געהאַט ישׂראל.
און ער האָט געקיניגט איבער ארם.

26 און יָרָבְעָם דער זון פֿון נבֿטן, אַן אֶפֿרַיִמער פֿון צרֵדה, שלמהס אַ
קנעכט, וואָס דער נאָמען פֿון זײַן מוטער איז געווען צרוּעָה, אַ פֿרוי
אַן אלמנה, האָט אויך אויפֿגעהויבן זײַן האַנט אַקעגן דעם מלך. 27
און דאָס איז די מעשׂה ווי אַזוי ער האָט אויפֿגעהויבן זײַן האַנט
אַקעגן דעם מלך: שלמה האָט געבויט דעם מלוא; ער האָט
פֿאַרמויערט דעם בראָך פֿון זײַן פֿאָטערס דוד שטאָט. 28 און דער
מאַן יָרָבְעָם איז געווען אַ העלדישער גִבור, און שלמה האָט געזען
דעם יונג אַז ער איז אַן אַרבעטטוער, און ער האָט אים אויפֿגעזעצט
איבער דער גאַנצער לאַסטאַרבעט פֿון דעם הויז פֿון יוסף.

29 און עס איז געווען אין יענער צײַט, ווען יָרָבְעָם איז
אַרויסגעגאַנגען פֿון ירושלים. האָט אים אָנגעטראָפֿן אויפֿן וועג דער
נבֿיא אַחִיה פֿון שילו; און ער איז געווען אײַנגעדעקט אין אַ נײַעם
מאַנטל, און בלויז זיי ביידע זײַנען געווען אין פֿעלד. 30 האָט אַחִיה
אָנגענומען דעם נײַעם מאַנטל וואָס אויף אים, און האָט אים צעריסן
אויף צוועלף שטיקער. 31 און ער האָט געזאָגט צו יָרָבְעָמען: נעם דיר
צען שטיקער, וואָרום אַזוי האָט געזאָגט יהוה דער גאָט פֿון ישׂראל:
זע, איך רײַס אַוועק די מלוכה פֿון שלמהס האַנט, און וועל דיר געבן
צען שבֿטים –32 און איין שבֿט זאָל אים בלײַבן, פֿון וועגן מײַן
קנעכט דָוִדן, און פֿון וועגן ירושלים, דער שטאָט וואָס איך האָב זי
אויסדערוויילט פֿון אַלע שבֿטים פֿון ישׂראל –33 דערפֿאַר וואָס זיי
האָבן מיך פֿאַרלאָזן, און האָבן זיך געבוקט צו עשתּוֹרות דער געטין
פֿון די צידונים, צו כּמוש דעם גאָט פֿון מואָבֿ, און צו מִלכּום דעם
גאָט פֿון די קינדער פֿון עמון, און זיי זײַנען ניט געגאַנגען אין מײַנע
וועגן, צו טאָן וואָס איז רעכטפֿאַרטיק אין מײַנע אויגן, און מײַנע
חוקים און מײַנע געזעצן, אַזוי ווי זײַן פֿאָטער דוד. 34 אָבער איך וועל
ניט אַוועקנעמען די גאַנצע מלוכה פֿון זײַן האַנט, נייערט איך וועל
אים לאָזן זײַן אַ פֿירשט אַלע טעג פֿון זײַן לעבן, פֿון וועגן מײַן קנעכט
דָוִדן, וואָס איך האָב אים אויסדערוויילט, ווײַל ער האָט געהיט מײַנע
געבאָט און מײַנע געזעצן. 35 אָבער איך וועל אַוועקנעמען די מלוכה
פֿון דער האַנט פֿון זײַן זון, און וועל זי אָפּגעבן צו דיר – די צען
שבֿטים. 36 און זײַן זון וועל איך געבן איין שבֿט, כּדי אַ ליכט זאָל

בלײַבן מײַן קנעכט דָוִדן אַלע טעג פֿאַר מיר אין ירושלים, דער שטאָט
וואָס איך האָב מיר אויסדערוויילט צו טאָן מײַן נאָמען דאָרטן. 37
און דיך וועל איך נעמען, און וועסט קיניגן ווי ווײַט דײַן האַרץ
געלוסט, און וועסט זײַן אַ מלך איבער ישׂראל. 38 און עס וועט זײַן,
אויב דו וועסט צוהערן אַלץ וואָס איך וועל דיר באַפֿעלן און וועסט
גיין אין מײַנע וועגן, און וועסט טאָן וואָס איז רעכטפֿאַרטיק אין
מײַנע אויגן, צו היטן מײַנע געזעצן און מײַנע געבאָט, אַזוי ווי מײַן
קנעכט דוד האָט געטאָן, וועל איך זײַן מיט דיר, און וועל דיר בויען אַ
זיכער הויז, אַזוי ווי איך האָב געבויט דָוִדן, און איך וועל געבן ישׂראל
צו דיר. 39 און איך וועל פּײַניקן דעם זאָמען פֿון דָוִדן פֿון וועגן דעם,
אָבער ניט אויף אַלע טעג.

40 און שלמה האָט געזוכט צו טײטן יָרָבְעָמען. איז יָרָבְעָם
אויפֿגעשטאַנען און איז אַנטלאָפֿן קיין מצרים צו שישַק דעם מלך פֿון
מצרים; און ער איז געווען אין מצרים ביז שלמהס טויט.

41 און די איבעריקע זאַכן וועגן שלמהן, און אַלץ וואָס ער האָט
געטאָן, און זײַן חכמה, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פֿון די
געשעענישן פֿון שלמהן.

42 און די טעג וואָס שלמה האָט געקיניגט אין ירושלים איבער גאַנץ
ישׂראל, זײַנען געווען פֿערציק יאָר.

43 און שלמה האָט זיך געלייגט מיט זײַנע עלטערן, און ער איז
באַגראָבן געוואָרן אין זײַן פֿאָטער דָוִדס שטאָט, און זײַן זון רחַבְעם
איז געוואָרן מלך אויף זײַן אָרט.

יב

1 און רחַבְעם איז געגאַנגען קיין שכם, ווײַל קיין שכם איז
געקומען גאַנץ ישׂראל אים צו מאַכן פֿאַר אַ מלך.

2 און עס איז געווען, ווי יָרָבְעָם דער זון פֿון נבָטן האָט דערהערט –
וואָרום ער איז נאָך געווען אין מצרים, וווּהין ער איז אַנטלאָפֿן פֿון
מלך שלמה; און יָרָבְעָם איז געגאַנגען אין מצרים, 3 און מע האָט
געשיקט און אים גערופֿן – אַזוי איז געקומען יָרָבְעָם און די גאַנצע
אײַנזאַמלונג פֿון ישׂראל, און זיי האָבן גערעדט צו רחַבְעמען, אַזוי צו

זאָגן: 4 דײַן פֿאָטער האָט שווער געמאַכט אונדזער יאָך, און אַצונד
פֿאַרגרינגער דו דעם האַרטן דינסט פֿון דײַן פֿאָטער, און זײַן שווער
יאָך, וואָס ער האָט אַרויפֿגעלייגט אויף אונדז, און מיר וועלן דיר
דינען. 5 האָט ער צו זיי געזאָגט: גייט אַוועק אויף נאָך דרײַ טעג, און
קומט ווידער צו מיר. איז דאָס פֿאָלק אַוועקגעגאַנגען.

6 האָט דער מלך רחבֿעם זיך געעֶצהט מיט די זקנים וואָס פֿלעגן
שטיין פֿאַר זײַן פֿאָטער שלמהן, ווען ער האָט געלעבט, אַזוי צו זאָגן:
ווי עצהט איר מיר צו געבן אַן ענטפֿער דעם דאָזיקן פֿאָלק? 7 האָבן
זיי צו אים גערעדט, אַזוי צו זאָגן: אויב דו וועסט הײַנט זײַן אַ קנעכט
צו דעם דאָזיקן פֿאָלק, און וועסט זיי דינען, און וועסט זיי ענטפֿערן
און רעדן צו זיי גוטע רייד, וועלן זיי דיר זײַן קנעכט אויף אַלע טעג.

8 אָבער ער האָט פֿאַרלאָזן די עצה פֿון די זקנים וואָס זיי האָבן אים
געעֶצהט, און ער האָט זיך געעֶצהט מיט די יונגעלײַט וואָס זײַנען
אויסגעוואַקסן מיט אים, וואָס זײַנען געשטאַנען פֿאַר אים. 9 און ער
האָט צו זיי געזאָגט: וואָס עצהט איר, מיר זאָלן געבן אַן ענטפֿער
דעם דאָזיקן פֿאָלק, וואָס האָבן צו מיר גערעדט אַזוי צו זאָגן:
פֿאַרגרינגער דעם יאָך וואָס דײַן פֿאָטער האָט אַרויפֿגעלייגט אויף
אונדז? 10 האָבן צו אים גערעדט די יונגעלײַט וואָס זײַנען
אויפֿגעוואַקסן מיט אים, אַזוי צו זאָגן: אַזוי זאָלסטו זאָגן צו דעם
דאָזיקן פֿאָלק וואָס האָבן צו דיר גערעדט, אַזוי צו זאָגן: דײַן פֿאָטער
האָט שווער געמאַכט אונדזער יאָך, דרום פֿאַרגרינגער דו אונדז –
אַזוי זאָלסטו רעדן צו זיי: מײַן מינדסטער פֿינגער איז דיקער פֿון מײַן
פֿאָטערס לענדן. 11 און אַצונד, מײַן פֿאָטער האָט אויף אײַך
אַרויפֿגעלאָדן אַ שווערן יאָך, און איך וועל נאָך צולייגן צו אײַער יאָך;
מײַן פֿאָטער האָט אײַך געשטראָפֿט מיט ריטער, און איך וועל אײַך
שטראָפֿן מיט שקאָרפּיאָנען.

12 איז געקומען יָרָבֿעם און דאָס גאַנצע פֿאָלק צו רחבֿעמען אויף
דריטן טאָג, אַזוי ווי דער מלך האָט געהייסן, אַזוי צו זאָגן: קומט
ווידער צו מיר אויפֿן דריטן טאָג. 13 און דער מלך האָט געענטפֿערט
דעם פֿאָלק האַרט, און ער האָט פֿאַרלאָזן די עצה, פֿון די זקנים וואָס
זיי האָבן אים געעֶצהט. 14 און ער האָט צו זיי גערעדט אַזוי ווי די
עצה פֿון די יונגעלײַט, אַזוי צו זאָגן: מײַן פֿאָטער האָט שווער
געמאַכט אײַער יאָך, און איך וועל נאָך צולייגן צו אײַער יאָך; מײַן

פֿאָטער האָט אײַך געשטראָפֿט מיט ריטער, און איך וועל אײַך
שטראָפֿן מיט שקאָרפּיאָנען.

15 און דער מלך האָט ניט צוגעהערט צום פֿאָלק, וואָרום דאָס איז
געווען באַשערט פֿון גאָט, כּדי מקיים צו זײַן זײַן וואָרט, וואָס גאָט
האָט גערעדט דורך אַחִיהן פֿון שילו צו יָרָבֿעָם דעם זון פֿון נבֿטן.

16 און ווי גאַנץ ישׂראל האָט געזען, אַז דער מלך האָט ניט צוגעהערט
צו זיי, אַזוי האָט דאָס גאַנצע פֿאָלק געגעבן דעם מלך אַן ענטפֿער,
אַזוי צו זאָגן:

מיר האָבן ניט קיין חלק אין דָוִדן,
און קיין ירושה אין דעם זון פֿון יִשַׁין.
צו דײַנע געצעלטן, ישׂראל !
אַצונד קוק זיך אום אויף דײַן הויז, דוד!

און ישׂראל איז אַוועקגעגאַנגען צו זײַנע געצעלטן. 17 נאָר די קינדער
פֿון ישׂראל וואָס זײַנען געזעסן אין די שטעט פֿון יהוּדה, איבער זיי
איז געבליבן קיניגן רחבֿעם.

18 און דער מלך רחבֿעם האָט אַרויסגעשיקט אַדוֹרמען וואָס איבער
דעם צינדז, און גאַנץ ישׂראל האָבן אים פֿאַרוואָרפֿן מיט שטיינער,
און ער איז געשטאָרבן, און דער מלך רחבֿעם האָט זיך געאײַלט
אַרויפֿצוגײן אויף זײַן רײַטוואָגן, צו אַנטלויפֿן קיין ירושלים.

19 און ישׂראל האָטווידערשפּעניקט אָן דעם הויז פֿון דוד ביז אויף
הײַנטיקן טאָג.

20 און עס איז געווען, ווי גאַנץ ישׂראל האָט געהערט, אַז יָרָבֿעָם
האָט זיך אומגעקערט, אַזוי האָבן זיי געשיקט און אים גערופֿן צו
דער אײַנזאַמלונג, און זיי האָבן אים געמאַכט פֿאַר אַ מלך איבער
גאַנץ ישׂראל. קיינער איז ניט געבליבן הינטער דעם הויז פֿון דוד,
אחוץ שבֿט יהודה אַליין.

21 און רחבֿעם איז געקומען קיין ירושלים, און ער האָט
אײַנגעזאַמלט דאָס גאַנצע הויז פֿון יהוּדה, און שבֿט בנימין, הונדערט
און אַכציק טויזנט געקליבענע קריגסלײַט, מלחמה צו האַלטן מיט

דעם הויז פֿון ישׂראל, כּדי אומצוקערן די מלוכה צו רחַבעם דעם זון
פֿון שלמהן.

22 איז דאָס וואָרט פֿון גאָט געווען צו שמַעיה דעם געטלעכן מאַן,
אַזוי צו זאָגן: 23 זאָג צו רחַבעם דעם זון פֿון שלמהן, דעם מלך פֿון
יהודה, און צו דעם גאַנצן הויז פֿון יהודה און בנימין, און דעם
איבעריקן פֿאָלק, אַזוי צו זאָגן: 24 אַזוי האָט גאָט געזאָגט: איר זאָלט
ניט אַרויפֿגיין, און איר זאָלט ניט מלחמה האַלטן מיט אײַער ברידער,
די קינדער פֿון ישׂראל. קערט אײַך אום איטלעכער צו זײַן
הויז, וואָרום פֿון מיר איז געשען די דאָזיקע זאַך.
און זיי האָבן צוגעהערט דאָס וואָרט פֿון גאָט, און זײַנען
אַוועקגעגאַנגען צוריק, אַזוי ווי דאָס וואָרט פֿון גאָט.

25 און יָרָבעָם האָט אַרומגעבויט שכם אין דעם געבערג פֿון אפֿרים,
און האָט זיך אין איר באַזעצט. און ער איז אַרויסגעגאַנגען פֿון
דאָרטן, און האָט אַרומגעבויט פנואל.

26 און יָרָבעָם האָט געזאָגט בײַ זיך אין האַרצן: אַצונד וועט די
מלוכה זיך אומקערן צו דעם הויז פֿון דוד. 27 אויב דאָס דאָזיקע
פֿאָלק וועט אַרויפֿגיין צו מאַכן שלאַכטאָפּפֿער אין דעם הויז פֿון גאָט
אין ירושלים, וועט דאָס האַרץ פֿון דעם דאָזיקן פֿאָלק זיך אומקערן
צו זייער האַר, צו רחַבעם דעם מלך פֿון יהודה, און זיי וועלן מיך
הרגענען, און וועלן זיך אומקערן צו רחַבעם דעם מלך פֿון יהודה.

28 האָט דער מלך זיך באַקלערט, און האָט געמאַכט צוויי גילדערנע
קעלבער; און ער האָט צו זיי געזאָגט: גענוג אײַך אַרויפֿגיין קיין
ירושלים! אָט זײַנען דײַנע געטער, ישׂראל, וואָס האָבן דיך
אויפֿגעבראַכט פֿון לאַנד מצרים. 29 און ער האָט איינס
אַוועקגעשטעלט אין בֵית-אֵל, און איינס האָט ער אַוועקגעשטעלט
אין דָן. 30 און די דאָזיקע זאַך איז געוואָרן פֿאַר אַ זינד; און דאָס
פֿאָלק איז געגאַנגען צו איינעם ביז קיין דָן. 31 און ער האָט געמאַכט
הײַזער פֿון בָמות, און האָט געמאַכט כּהנים פֿון צווישן דעם פֿאָלק
וואָס זײַנען ניט געווען פֿון די קינדער פֿון לֵוִי. 32 און יָרָבעָם האָט
געמאַכט אַ יום-טוב אין אַכטן חודש, אין פֿופֿצנטן טאָג פֿון חודש,
אַזוי ווי דער יום-טוב וואָס אין יהודה, און ער איז אַרויפֿגעגאַנגען
אויפֿן מזבח. אַזוי האָט ער געטאָן אין בֵית-אֵל, כּדי צו שלאַכטן צו די

קעלבער וואָס ער האָט געמאַכט; און ער האָט געשטעלט אין בֵּית-
אֵל די כֹּהנים פֿון די בָּמות וואָס ער האָט געמאַכט. 33 און ער איז
אַרויפֿגעגאַנגען אויף דעם מזבח וואָס ער האָט געמאַכט אין בֵּית-אֵל,
אין פֿופֿצנטן טאָג פֿון אַכטן חודש, אין דעם חודש וואָס ער האָט
אויסגעקלערט פֿון זײַן האַרצן; און ער האָט געמאַכט אַ יום-טובֿ בײַ
די קינדער פֿון ישׂראל, און ער איז אַרויפֿגעגאַנגען אויפֿן מזבח צו
דעמפֿן.

יג 1 ערשט אַ געטלעכער מאַן איז אָנגעקומען פֿון יהודה דורך
דעם וואָרט פֿון גאָט קיין בֵּית-אֵל, ווען יָרָבעָם איז געשטאַנען
אויפֿן מזבח צו דעמפֿן. 2 און ער האָט אויסגערופֿן צום מזבח דורך
דעם וואָרט פֿון גאָט, און האָט געזאָגט:

מזבח! מזבח! אַזוי האָט גאָט געזאָגט:
זע, אַ זון ווערט געבאָרן דעם הויז פֿון דוד –
יֹאשִיָהו וועט זײַן נאָמען זײַן,
און ער וועט שעכטן אויף דיר
די כֹּהנים פֿון די בָּמות וואָס דעמפֿן אויף דיר;
און ביינער פֿון מענטשן וועט מען פֿאַרברענען אויף דיר.

3 און ער האָט געגעבן אין יענעם טאָג אַ צייכן, אַזוי צו זאָגן: דאָס
איז דער צייכן וואָס גאָט האָט געזאָגט: זע, דער מזבח ווערט צעריסן,
און די אַש וואָס אויף אים וועט זיך אויסשיטן.

4 און עס איז געווען, ווי דער מלך האָט געהערט דאָס וואָרט פֿון דעם
געטלעכן מאַן וואָס ער האָט אויסגערופֿן צום מזבח אין בֵּית-אֵל, אַזוי
האָט יָרָבעָם אויסגעשטרעקט זײַן האַנט פֿון מזבח, אַזוי צו זאָגן:
כאַפּט אים. און זײַן האַנט וואָס ער האָט אויסגעשטרעקט אויף אים,
איז אײַנגעדאַרט געוואָרן, און ער האָט זי ניט געקענט אומקערן צו
זיך. 5 און דער מזבח איז צעריסן געוואָרן, און די אַש האָט זיך
אויסגעשאָטן פֿון מזבח, אַזוי ווי דער צייכן וואָס דער געטלעכער מאַן
האָט געגעבן דורך דעם וואָרט פֿון גאָט.

6 האָט דער מלך זיך אָפּגערופֿן און האָט געזאָגט צום געטלעכן מאַן:
בעט אַקאָרשט בײַ יהוה דײַן גאָט, און זײַ מתפלל פֿאַר מיר, אַז מײַן
האַנט זאָל זיך אומקערן צו מיר.

האָט דער געטלעכער מאַן געבעטן בײַ גאָט, און די האַנט פֿון דעם
מלך האָט זיך אומגעקערט, און איז געוואָרן אַזוי ווי פֿריִער.

7 האָט דער מלך געזאָגט צום געטלעכן מאַן: קום מיט מיר אַהיים,
און דערקוויק זיך, און איך וועל דיר געבן אַ מתּנה. 8 האָט דער
געטלעכער מאַן געזאָגט צום מלך: ווען דו זאָלסט מיר געבן אַ האַלב
הויז דײַנס, וועל איך ניט גיין מיט דיר, און וועל ניט עסן קיין ברויט
און ניט טרינקען קיין וואַסער אין דעם דאָזיקן אָרט. 9 וואָרום אַזוי
האָט מען מיר באַפֿוילן דורך דעם וואָרט פֿון גאָט, אַזוי צו זאָגן:
זאָלסט ניט עסן קיין ברויט און ניט טרינקען קיין וואַסער, און
זאָלסט זיך ניט אומקערן אויף דעם וועג וואָס דו ביסט געגאַנגען.

10 און ער איז אַוועקגעגאַנגען מיט אַן אַנדער וועג, און האָט זיך ניט
אומגעקערט מיט דעם וועג וואָס ער איז אויף אים געקומען קיין
בֵּית-אֵל.

11 און איינער אַן אַלטער נבֿיא איז געזעסן אין בֵּית-אֵל; איז
געקומען איינער פֿון זײַנע זין, און האָט אים דערציילט די גאַנצע
טוּונג וואָס דער געטלעכער מאַן האָט געטאָן דעם טאָג אין בֵּית-אֵל,
און די ווערטער וואָס ער האָט גערעדט צום מלך. און ווי זיי האָבן
עס דערציילט זייער פֿאָטער, 12 אַזוי האָט זייער פֿאָטער צו זיי
געזאָגט: וואָסער וועג איז ער געגאַנגען? און זײַנע זין האָבן געזען
דעם וועג וואָס דער געטלעכער מאַן וואָס איז געקומען פֿון יהודה,
איז געגאַנגען. 13 האָט ער געזאָגט צו זײַנע זין: זאָטלט מיר אָן דעם
אייזל.

האָבן זיי אים אָנגעזאָטלט דעם אייזל, און ער איז אַוועקגעריטן אויף
אים. 14 און ער איז געגאַנגען נאָך דעם געטלעכן מאַן, און האָט אים
געפֿונען זיצנדיק אונטער אַן אייכנבוים, און ער האָט צו אים
געזאָגט: ביסט דו דער געטלעכער מאַן וואָס איז געקומען פֿון
יהודה? האָט ער געזאָגט: איך. 15 האָט ער צו אים געזאָגט: קום מיט
מיר אַהיים, און עס ברויט. 16 האָט ער צו אים געזאָגט: איך קען זיך
ניט אומקערן מיט דיר און קומען צו דיר, און איך וועל ניט עסן קיין

ברויט און ניט טרינקען קיין וואַסער בײַ דיר אין דעם דאָזיקן אָרט.
17 וואָרום אַן אָנזאָג האָב איך דורך דעם וואָרט פֿון גאָט: זאָלסט ניט
עסן קיין ברויט און ניט טרינקען דאָרטן קיין וואַסער, און זאָלסט זיך
ניט אומקערן צו גיין מיט דעם וועג וואָס דו ביסט אויף אים
געגאַנגען. 18 האָט ער צו אים געזאָגט: איך בין אויך אַ נבֿיא אַזוי ווי
דו, און אַ מלאך האָט גערעדט צו מיר דורך דעם וואָרט פֿון גאָט, אַזוי
צו זאָגן: קער אים אום מיט דיר אין דײַן הויז, און ער זאָל עסן ברויט
און טרינקען וואַסער. ליגן האָט ער אים געזאָגט.

19 האָט ער זיך אומגעקערט מיט אים, און ער האָט געגעסן ברויט
אין זײַן הויז, און געטרונקען וואַסער. 20 און עס איז געווען, ווי זיי
זיצן בײַם טיש, אַזוי איז דאָס וואָרט פֿון גאָט געווען צו דעם נבֿיא
וואָס האָט אים אומגעקערט. 21 און ער האָט אויסגערופֿן צו דעם
געטלעכן מאַן וואָס איז געקומען פֿון יהודה, אַזוי צו זאָגן: אַזוי האָט
גאָט געזאָגט: ווײַל דו האָסט ווידערשפּעניקט דעם מויל פֿון גאָט, און
האָסט ניט געהיט דעם באַפֿעל וואָס יהוה דײַן גאָט האָט דיר
באַפֿוילן, 22 און האָסט זיך אומגעקערט, און געגעסן ברויט און
געטרונקען וואַסער אין דעם אָרט וואָס ער האָט דיר אָנגעזאָגט:
זאָלסט ניט עסן קיין ברויט און ניט טרינקען קיין וואַסער – וועט
דײַן טויטער לײַב ניט קומען צו דעם קבֿר פֿון דײַנע עלטערן.

23 און עס איז געווען, נאָך דעם ווי ער האָט געגעסן ברויט, און נאָך
דעם ווי ער האָט געטרונקען, האָט ער אָנגעזאָטלט דעם אייזל פֿאַר
אים – פֿאַר דעם נבֿיא וואָס ער האָט אים אומגעקערט. 24 און ער
איז אַוועקגעגאַנגען, און אַ לייב האָט אים אָנגעטראָפֿן אין וועג, און
האָט אים געטייט; און זײַן לײַב איז געלעגן אַוועקגעוואָרפֿן אויפֿן
וועג, און דער אייזל איז געשטאַנען לעבן אים; אויך דער לייב איז
געשטאַנען לעבן דעם טויטן לײַב. 25 ערשט מענטשן זײַנען
פֿאַרבײַגעגאַנגען, און האָבן געזען דעם טויטן לײַב אַוועקגעוואָרפֿן
אויפֿן וועג, און דעם לייב שטייענדיק לעבן דעם טויטן לײַב; זײַנען זיי
געקומען און האָבן דערציילט אין דער שטאָט וואָס דער אַלטער
נבֿיא איז אין איר געזעסן. 26 האָט דערהערט דער נבֿיא וואָס האָט
אים אומגעקערט פֿון וועג, און ער האָט געזאָגט: דאָס איז דער
געטלעכער מאַן וואָס האָט ווידערשפּעניקט דעם מויל פֿון גאָט, און
גאָט האָט אים איבערגעגעבן צום לייב, און ער האָט אים צעריסן

און אים געטײט, אַזוי ווי דאָס וואָרט פֿון גאָט וואָס ער האָט צו אים
גערעדט.

27 און ער האָט געהײסן זײַנע זין, אַזוי צו זאָגן: זאָטלט מיר אָן דעם
אײזל. האָבן זײ אָנגעזאָטלט. 28 און ער איז געגאַנגען און האָט
געפֿונען דעם טויטן לײַב אַוועקגעוואָרפֿן אויפֿן וועג, און דער אײזל
און דער לײב שטײען לעבן דעם טויטן לײַב. ניט דער לײב האָט
געגעסן דעם טויטן לײַב, און ניט ער האָט צעריסן דעם אײזל.

29 האָט דער נבֿיא אויפֿגעהויבן דעם טויטן לײַב פֿון דעם געטלעכן
מאַן, און האָט אים אַרויפֿגעלײגט אויפֿן אײזל, און האָט אים
צוריקגעפֿירט; און ער איז געקומען אין דער שטאָט פֿון דעם אַלטן
נבֿיא, צו באַקלאָגן און אים צו באַגראָבן. 30 און ער האָט געלײגט
זײַן טויטן לײַב אין זײַן אײגענעם קבֿר, און מע האָט געקלאָגט אויף
אים: ווײ, מײַן ברודער!

31 און עס איז געווען נאָך דעם אַז ער האָט אים באַגראָבן האָט ער
אָנגעזאָגט זײַנע זין, אַזוי צו זאָגן: אַז איך שטאַרב, זאָלט איר מיך
באַגראָבן אין דעם קבֿר וואָס דער געטלעכער מאַן איז אין אים
באַגראָבן; לעבן זײַנע בײנער לײגט מײַנע בײנער. 32 וואָרום געשען
וועט געשען דאָס וואָרט וואָס ער האָט אויסגערופֿן דורך דעם וואָרט
פֿון גאָט איבער דעם מזבח וואָס אין בֵית-אֵל, און איבער אַלע הײַזער
פֿון די בָמות וואָס אין די שטעט פֿון שומרון.

33 נאָך דער דאָזיקער געשעעניש האָט זיך יָרָבֿעָם ניט אָפּגעקערט פֿון
זײַן שלעכטן וועג, און ער האָט ווידער געמאַכט פֿון צווישן פֿאָלק
כֹּהנים פֿון בָמות. ווער עס האָט געוואָלט פֿלעגט ער דערפֿילן זײַן
האַנט, ער זאָל ווערן פֿון די כֹּהנים פֿון די בָמות. 34 און דורך דער
דאָזיקער זאַך איז געווען אַ זינד דעם הויז פֿון יָרָבֿעָם; כּדי עס
אויסצוראָטן און פֿאַרטיליקן פֿון געזיכט פֿון דער ערד.

יד

1 אין יענער צײַט איז קראַנק געוואָרן אַבֿיָה דער זון פֿון
יָרָבֿעָמען. 2 האָט יָרָבֿעָם געזאָגט צו זײַן ווײַב: שטײ אויף, איך
בעט דיך, און פֿאַרשטעל זיך, מע זאָל ניט דערקענען אַז דו ביסט
יָרָבֿעָמס ווײַב, און זאָלסט גײן קײן שילו. זע, דאָרטן איז אַחִיה דער

נבִיא, דער וואָס האָט געזאָגט אויף מיר, אַז איך וועל ווערן אַ מלך
איבער דעם דאָזיקן פֿאָלק. 3 און זאָלסט נעמען מיט דיר צען ברויטן,
און קיכלעך, און אַ קרוג האָניק, און קומען צו אים; ער וועט דיר
זאָגן וואָס וועט זײַן מיטן ייִנגל.

4 האָט יָרָבעָמס ווײַב אַזוי געטאָן, און זי איז אויפֿגעשטאַנען און איז
געגאַנגען קיין שילו, און זי איז געקומען אין אַחִיהס הויז; און אַחִיה
האָט ניט געקענט זען, וואָרום זײַנע אויגן זײַנען געווען שטאַר פֿאַר
זײַן זִקנה. 5 אָבער גאָט האָט אָנגעזאָגט אַחִיהן: זע, יָרָבעָמס ווײַב
קומט פֿרעגן בײַ דיר אַ באַשייד וועגן איר זון, וואָרום ער איז קראַנק;
זאָלסטו אַזוי און אַזוי רעדן צו איר. און עס וועט זײַן, אַז זי קומט,
וועט זי זיך שטעלן פֿרעמד.

6 און עס איז געווען, ווי אַחִיה האָט געהערט דעם שאָרך פֿון אירע
פֿיס, ווען זי איז אַרײַנגעקומען אין טיר, אַזוי האָט ער געזאָגט: קום
אַרײַן, יָרָבעָמס ווײַב, נאָך וואָס דען שטעלסטו זיך פֿרעמד, אַז איך בין
געשיקט צו דיר מיט אַ שווערער בשׂורה? 7 גיי זאָג צו יָרָבעָמען: אַזוי
האָט געזאָגט יהוה דער גאָט פֿון ישׂראל: ווײַל איך האָב דיך דערהויבן
פֿון צווישן דעם פֿאָלק, און האָב דיך געמאַכט פֿאַר אַ פֿירשט איבער
מײַן פֿאָלק ישׂראל; 8 און איך האָב אַוועקגעריסן די מלוכה פֿון דעם
הויז פֿון דוד, און האָב זי דיר געגעבן; און דו ביסט ניט געווען אַזוי
ווי מײַן קנעכט דוד, וואָס האָט געהיט מײַנע געבאָט, און וואָס איז
געגאַנגען נאָך מיר מיט זײַן גאַנצן האַרצן, צו טאָן נאָר וואָס איז
רעכטפֿאַרטיק אין מײַנע אויגן; 9 און האָסט געטאָן ערגער ווי אַלע
וואָס זײַנען געווען פֿאַר דיר, און ביסט געגאַנגען און האָסט דיר
געמאַכט פֿרעמדע געטער, און געגאָסענע געצן, מיך צו דערצערענען,
און מיך האָסטו אַוועקגעוואָרפֿן הינטער דײַן רוקן – 10 דרום זע, איך
ברענג אָן אומגליק אויף יָרָבעָמס הויז, און איך וועל פֿאַרשנײַדן פֿון
יָרָבעָמען יעטוועדער מאַנספּאַרשוין, קינד און קייט, צווישן ישׂראל,
און וועל אויסראַמען יָרָבעָמס הויז אַזוי ווי מע ראַמט אויס קויט, ביז
עס וועט פֿאַרלענדט ווערן. 11 דעם וואָס שטאַרבט פֿון יָרָבעָמען אין
שטאָט, וועלן די הינט אויפֿעסן, און דעם וואָס שטאַרבט אין פֿעלד,
וועלן די פֿויגלען פֿון הימל אויפֿעסן; וואָרום גאָט האָט גערעדט. 12
און דו שטיי אויף, גיי אַהיים; ווי דײַנע פֿיס קומען אין שטאָט, אַזוי
וועט דאָס קינד שטאַרבן. 13 און גאַנץ ישׂראל וועלן אים באַקלאָגן,
און וועלן אים באַגראָבן; וואָרום בלויז דער דאָזיקער פֿון יָרָבעָמען

וועט קומען צו קבֿורה, ווײַל אין אים איז געפֿונען געוואָרן עפּעס
גוטס אַקעגן יהוה דעם גאָט פֿון ישׂראל, אין יָרָבֿעָמס הויז. 14 און
גאָט וועט זיך אויפֿשטעלן אַ מלך איבער ישׂראל, וואָס וועט
פֿאַרשנײַדן יָרָבֿעָמס הויז יענעם טאָג. אָבער אַפֿילו דענצמאָל איז
וואָס? 15 וואָרום גאָט וועט שלאָגן ישׂראל, אַזוי ווי אַ ראָר ווערט
געטרייסלט אין וואַסער, און ער וועט אויסרײַסן ישׂראל פֿון דער
דאָזיקער גוטער ערד וואָס ער האָט געגעבן זייערע עלטערן, און ער
וועט זיי צעשפּרייטן פֿון יענער זײַט טײַך, פֿאַר וואָס זיי האָבן
געמאַכט זייערע געצנביימער, דערצערענענדיק גאָט. 16 און ער וועט
איבערגעבן ישׂראל פֿון וועגן די זינד פֿון יָרָבֿעָמען וואָס ער האָט
געזינדיקט, און וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישׂראל.

17 און יָרָבֿעָמס ווײַב איז אויפֿגעשטאַנען, און איז אַוועקגעגאַנגען
און געקומען קיין תּרצָה; ווי זי איז געקומען אויף דעם שוועל פֿון
הויז, אַזוי איז דאָס ייִנגל געשטאָרבן. 18 און גאַנץ ישׂראל האָבן אים
באַגראָבן, און אים באַקלאָגט; אַזוי ווי דאָס וואָרט פֿון גאָט וואָס ער
האָט גערעדט דורך זײַן קנעכט אַחִיה דעם נבֿיא.

19 און די איבעריקע זאַכן וועגן יָרָבֿעָמען, ווי ער האָט מלחמה
געהאַלטן, און ווי ער האָט געקיניגט, דאָס איז באַשריבן אין בוך פֿון
די צײַטגעשעענישן פֿון די מלכים פֿון ישׂראל .

20 און די טעג וואָס יָרָבֿעָם האָט געקיניגט, זײַנען געווען צוויי און
צוואַנציק יאָר, און ער האָט זיך געלייגט מיט זײַנע עלטערן, און זײַן
זון נָדָבֿ איז געוואָרן מלך אויף זײַן אָרט.

21 און רחַבֿעם דער זון פֿון שלמהן האָט געקיניגט אין יהודה. איין
און פֿערציק יאָר איז רחַבֿעם אַלט געווען אַז ער איז געוואָרן מלך,
און זיבעצן יאָר האָט ער געקיניגט אין ירושלים, דער שטאָט וואָס
גאָט האָט אויסדערוויילט פֿון אַלע שבֿטים אין ישׂראל, צו טאָן זײַן
נאָמען דאָרטן. און דער נאָמען פֿון זײַן מוטער איז געווען נַעֲמָה די
עמונית.

22 און יהודה האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פֿון גאָט,
און זיי האָבן אים דערצערנט מער ווי אַלץ וואָס זייערע עלטערן
האָבן געטאָן, מיט זייערע זינד וואָס זיי האָבן געזינדיקט. 23 און זיי
אויך האָבן זיך געבויט בָּמות, און זײַלשטיינער, און געצנביימער, אויף

יעטוועדער הויכן בערגל, און אונטער יעטוועדער צווייַגהאַפֿטיקן
בוים. 24 און אויך שאַנדמענער זייַנען געווען אין לאַנד. זיי האָבן
געטאָן אַזוי ווי אַלע אומווערדיקייטן פֿון די פֿעלקער וואָס גאָט האָט
פֿאַרטריבן פֿון פֿאַר די קינדער פֿון ישׂראל.

25 און עס איז געווען אין פֿינפֿטן יאָר פֿון מלך רחַבֿעם איז שישַק
דער מלך פֿון מצרים אַרויסגעקומען אויף ירושלים. 26 און ער האָט
צוגענומען די אוֹצרות פֿון גאָטס הויז, און די אוֹצרות פֿון מלכס הויז;
אַלץ האָט ער צוגענומען. און ער האָט צוגענומען אַלע גילדערנע
שילדן וואָס שלמה האָט געמאַכט. 27 און דער מלך רחַבֿעם האָט
געמאַכט אָנשטאָט זיי קופּערנע שילדן, און האָט זיי געגעבן אויף דער
האַנט פֿון די הויפּטלייַט פֿון די לויפֿערס וואָס האָבן געהיט דעם
אייַנגאַנג פֿון מלכס הויז. 28 און עס איז געווען, ווען נאָר דער מלך
פֿלעגט קומען אין גאָטס הויז, פֿלעגן די לויפֿערס זיי אַרויסטראָגן;
דערנאָך פֿלעגן זיי זיי אומקערן אין דער קאַמער פֿון די לויפֿערס.

29 און די איבעריקע זאַכן וועגן רחַבֿעמען, און אַלץ וואָס ער האָט
געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פֿון די צייַטגעשעענישן פֿון
די מלכים פֿון יהוּדה. 30 און אַ מלחמה איז געווען צווישן רחַבֿעמען
און צווישן יָרָבֿעָמען אַלע טעג.

31 און רחַבֿעם האָט זיך געלייגט מיט זייַנע עלטערן, און ער איז
באַגראָבן געוואָרן לעבן זייַנע עלטערן אין דָוִדס-שטאָט. און דער
נאָמען פֿון זייַן מוטער איז געווען נַעֲמָה די עמונית. און זייַן זון אַבִֿיָם
איז געוואָרן מלך אויף זייַן אָרט.

טו

1 און אין אַכצנטן יאָר פֿון מלך יָרָבֿעָם דעם זון פֿון נבֿטן,
איז אַבִֿיָם געוואָרן מלך איבער יהוּדה. 2 דרייַ יאָר האָט ער
געקיניגט אין ירושלים. און דער נאָמען פֿון זייַן מוטער איז געווען
מעכה די טאָכטער פֿון אַבִֿישָׁלומען. 3 און ער איז געגאַנגען אין אַלע
זינד פֿון זייַן פֿאָטער, וואָס ער האָט געטאָן פֿאַר אים, און זייַן האַרץ
איז ניט געווען גאַנץ מיט יהוה זייַן גאָט אַזוי ווי דאָס האַרץ פֿון זייַן
פֿאָטער דָוִדן. 4 אָבער פֿון דָוִדס וועגן האָט אים יהוה זייַן גאָט
געשאָנקען אַ ליכט אין ירושלים, אויפֿצושטעלן זייַן זון נאָך אים, און
אויפֿצוהאַלטן ירושלים. 5 ווייַל דוד האָט געטאָן וואָס איז

רעכטפֿאַרטיק אין די אויגן פֿון גאָט, און האָט זיך ניט אָפּגעקערט פֿון
אַלץ וואָס ער האָט אים באַפֿוילן, אַלע טעג פֿון זײַן לעבן, אחוץ אין
דער מעשׂה מיט אוּרִיָה דעם חִתּי.

6 און אַ מלחמה איז געווען צווישן רחַבעמען און צווישן יָרָבעָמען
אַלע טעג פֿון זײַן לעבן.

7 און די איבעריקע זאַכן וועגן אַבִיָמען, און אַלץ וואָס ער האָט
געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פֿון די צײַטגעשעענישן פֿון
די מלכים פֿון יהודה. און אַ מלחמה איז געווען צווישן אַבִיָמען און
צווישן יָרָבעָמען.

8 און אַבִיָם האָט זיך געלייגט מיט זײַנע עלטערן, און מע האָט אים
באַגראָבן אין דָוִדס-שטאָט. און זײַן זון אָסאָ איז געוואָרן מלך אויף
זײַן אָרט.

9 און אין צוואַנציקסטן יאָר פֿון יָרָבעָם דעם מלך פֿון ישׂראל, איז
אָסאָ געוואָרן מלך איבער יהודה. 10 און איין און פֿערציק יאָר האָט
ער געקיניגט אין ירושלים. און דער נאָמען פֿון זײַן מוטער איז געווען
מעכה די טאָכטער פֿון אַבִישָלומען.

11 און אָסאָ האָט געטאָן וואָס איז רעכטפֿאַרטיק אין די אויגן פֿון
גאָט, אַזוי ווי זײַן פֿאָטער דוד. 12 און ער האָט אָפּגעשאַפֿט פֿון לאַנד
די שאַנדמענער, און האָט אָפּגעטאָן אַלע אָפּגעטער וואָס זײַנע
עלטערן האָבן געמאַכט. 13 און אויך זײַן מוטער מעכהן האָט ער
אָפּגעטאָן פֿון זײַן אַ האַרינטע, ווײַל זי האָט געמאַכט אַ פֿאַרזעעניש
צו דער אַשֵרָה. און אָסאָ האָט אָפּגעהאַקט איר פֿאַרזעעניש, און
פֿאַרברענט בײַם טײַך קדרון. 14 נאָר די בָמות זײַנען ניט אָפּגעטאָן
געוואָרן; אָבער דאָס האַרץ פֿון אָסאָן איז געווען גאַנץ מיט גאָט אַלע
זײַנע טעג.

15 און ער האָט געבראַכט די געהייליקטע זאַכן פֿון זײַן פֿאָטער, און
זײַנע אייגענע געהייליקטע זאַכן, אין הויז פֿון גאָט, זילבער, און
גאָלד, און כּלים.

16 און אַ מלחמה איז געווען צווישן אָסאָן און צווישן בַעשא דעם
מלך פֿון ישׂראל אַלע זייערע טעג. 17 און בַעשא דער מלך פֿון ישׂראל

איז אַרויפֿגעגאַנגען אויף יהודה, און האָט געבויט רמה, כּדי ניט צו
דערלאָזן אַן אַרויסגייער און אַן אַרײַנגייער בײַ אָסאָ דעם מלך פֿון
יהודה.

18 האָט אָסאָ גענומען דאָס גאַנצע זילבער און גאָלד וואָס איז
געבליבן אין די אוֹצרות פֿון גאָטס הויז, און די אוֹצרות פֿון מלכס
הויז, און האָט זיי געגעבן אין דער האַנט פֿון זײַנע קנעכט; און דער
מלך אָסאָ האָט זיי געשיקט צו בֶּן-הֲדַד דעם זון פֿון טַבּרִמון דעם זון
פֿון חֶזיונען, דעם מלך פֿון ארם, וואָס איז געזעסן אין דמשׂק, אַזוי צו
זאָגן: 19 אַ בונד איז צווישן מיר און צווישן דיר, צווישן מײַן פֿאָטער
און צווישן דײַן פֿאָטער; אָט שיק איך דיר אַ מתּנה זילבער, און
גאָלד; גיי, פֿאַרשטער דײַן בונד מיט בַעשא דעם מלך פֿון ישׂראל, כּדי
ער זאָל אָפּציִען פֿון מיר.

20 האָט בֶּן-הֲדַד צוגעהערט צום מלך אָסאָ, און ער האָט געשיקט
זײַנע חיל-פֿירער אויף די שטעט פֿון ישׂראל, און האָט געשלאָגן עִיון,
און דָן, און אָבֵל-בית-מעכָה, און גאַנץ כִּנרות, מיט דעם גאַנצן לאַנד
נפֿתּלי.

21 און עס איז געווען, ווי בַעשא האָט דערהערט, אַזוי האָט ער
אויפֿגעהערט אַרומבויען רמה, און איז געזעסן אין תִּרצָה. 22 און
דער מלך אָסאָ האָט צונויפֿגערופֿן גאַנץ יהודה, קײנעם ניט
אויסגעלאָזט, און זיי האָבן אַוועקגעטראָגן די שטיינער פֿון רמה און
אירע האָלצן, מיט וואָס בַעשא האָט געבויט; און דער מלך אָסאָ
האָט מיט זיי באַבויט גֶבַע-בנימין, און מִצפָּה.

23 און די איבעריקע זאַכן וועגן אָסאָן, און זײַן גאַנצע גבוּרהשאַפֿט,
און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן, און די שטעט וואָס ער האָט געבויט,
דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פֿון די צײַטגעשעענישן פֿון די מלכים
פֿון יהודה. נאָר צו דער צײַט פֿון זײַן עלטער איז ער קראַנק געוואָרן
אויף די פֿיס.

24 און אָסאָ האָט זיך געלייגט מיט זײַנע עלטערן, און ער איז
באַגראָבן געוואָרן לעבן זײַנע עלטערן אין זײַן פֿאָטער דָוִדס שטאָט,
און זײַן זון יהוֹשפֿט איז געוואָרן מלך אויף זײַן אָרט.

25 און נָדבֿ דער זון פֿון יָרָבֿעָמען איז געוואָרן מלך איבער ישׂראל אין
צווייטן יאָר פֿון אָסאָ דעם מלך פֿון יהודה, און ער האָט געקיניגט
איבער ישׂראל צוויי יאָר. 26 און ער האָט געטאָן וואָס איז שלעכט
אין די אויגן פֿון גאָט, און איז געגאַנגען אין דעם וועג פֿון זײַן
פֿאָטער, און אין זײַן זינד וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישׂראל.

27 און בַעשא דער זון פֿון אַחִיהן, פֿון דעם הויז פֿון יִשׂשָׂכָר, האָט
געמאַכט אַ בונט אויף אים, און בַעשא האָט אים געשלאָגן אין גִבתון
וואָס געהערט צו די פּלשתּים, ווען נָדבֿ און גאַנץ ישׂראל האָבן
געלעגערט אויף גִבתון. 28 און בַעשא האָט אים געטייט אין דריטן
יאָר פֿון אָסאָ דעם מלך פֿון יהודה, און איז געוואָרן מלך אויף זײַן
אָרט. 29 און עס איז געווען, ווי ער איז געוואָרן מלך, האָט ער
דערשלאָגן דאָס גאַנצע הויז פֿון יָרָבֿעָמען; ער האָט ניט איבערגעלאָזן
קיין לעבעדיקן אָטעם פֿון יָרָבֿעָמען, ביז ער האָט אים פֿאַרטיליקט,
אַזוי ווי דאָס וואָרט פֿון גאָט וואָס ער האָט גערעדט דורך זײַן קנעכט
אַחִיהן פֿון שילו; 30 פֿאַר די זינד פֿון יָרָבֿעָמען וואָס ער האָט
געזינדיקט, און וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישׂראל ; פֿון וועגן זײַן
דערצערענונג וואָס ער האָט דערצערנט יהוה דעם גאָט פֿון ישׂראל.

31 און די איבעריקע זאַכן וועגן נָדבֿן, און אַלץ וואָס ער האָט געטאָן,
דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פֿון די צײַטגעשעענישן פֿון די מלכים
פֿון ישׂראל.

32 און אַ מלחמה איז געווען צווישן אָסאָן און צווישן בַעשא דעם
מלך פֿון ישׂראל אַלע זייערע טעג.

33 אין דריטן יאָר פֿון אָסאָ דעם מלך פֿון יהודה, איז בַעשא דער זון
פֿון אַחִיהן געוואָרן מלך איבער גאַנץ ישׂראל אין תִּרצָה, [און האָט
געקיניגט] פֿיר און צוואַנציק יאָר. 34 און ער האָט געטאָן וואָס איז
שלעכט אין די אויגן פֿון גאָט, און איז געגאַנגען אין דעם וועג פֿון
יָרָבֿעָמען, און אין זײַן זינד וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישׂראל.

טז

1 און דאָס וואָרט פֿון גאָט איז געווען צו יֵהוּא דעם זון פֿון
חֲנָנִין, אויף בַעשאן, אַזוי צו זאָגן: 2 ווײַל איך האָב דיך
אויפֿגעהויבן פֿון שטויב, און האָב דיך געמאַכט פֿאַר אַ פֿירשט איבער

מײַן פֿאָלק ישׂראל, און דו ביסט געגאַנגען אין דעם װעג פֿון
יָרָבֿעָמען, און האָסט געמאַכט זינדיקן מײַן פֿאָלק ישׂראל מיך צו
דערצערענען מיט זײערע זינד–3 אָט ראַם איך אױס בַעשאן און זײַן
הױז, און װעל מאַכן דײַן הױז װי דאָס הױז פֿון יָרָבֿעָם דעם זון פֿון
נבֿטן. 4 דעם װאָס שטאַרבט פֿון בַעשאן אין שטאָט, װעלן די הינט
אױפֿעסן, און דעם װאָס שטאַרבט פֿון אים אין פֿעלד, װעלן די
פֿױגלען פֿון הימל אױפֿעסן.

5 און די איבעריקע זאַכן װעגן בַעשאן, און װאָס ער האָט געטאָן, און
זײַן גבֿוּרהשאַפֿט, דאָס איז שױן באַשריבן אין בוך פֿון די
צײַטגעשעענישן פֿון די מלכים פֿון ישׂראל.

6 און בַעשא האָט זיך געלײגט מיט זײַנע עלטערן, און ער איז
באַגראָבן געװאָרן אין תּרצָה, און זײַן זון אֵלָה איז געװאָרן מלך אױף
זײַן אָרט.

7 און אױך איז דאָס װאָרט פֿון גאָט געװען דורך יֵהוּא דעם זון פֿון
חֲנָנין, דעם נבֿיא, אױף בַעשאן און אױף זײַן הױז, אי פֿאַר אַלעם בײזן
װאָס ער האָט געטאָן אין די אױגן פֿון גאָט, אים צו דערצערענען
מיט די מעשׂים פֿון זײַנע הענט, צו זײַן אַזױ װי דאָס הױז פֿון
יָרָבֿעָמען, אי פֿאַר װאָס ער האָט אים דערשלאָגן.

8 אין זעקס און צװאַנציקסטן יאָר פֿון אָסאָ דעם מלך פֿון יהוּדה, איז
אֵלָה דער זון פֿון בַעשאן געװאָרן מלך איבער ישׂראל אין תּרצָה, [און
האָט געקיניגט] צװײ יאָר.

9 און זײַן קנעכט זמרי, אַ הױפּטמאַן איבער אַ העלפֿט פֿון די
רײַטװעגן, האָט געמאַכט אַ בונט אױף אים, בעת ער איז געװען אין
תּרצָה, זיך שכּור טרינקענדיק אין הױז פֿון אַרצאָן װאָס איבערן
פּאַלאַץ אין תּרצָה. 10 און זִמרי איז געקומען, און האָט אים
געשלאָגן און אים געטײט, אין זיבן און צװאַנציקסטן יאָר פֿון אָסאָ
דעם מלך פֿון יהוּדה, און איז געװאָרן מלך אױף זײַן אָרט.

11 און עס איז געװען, װי ער איז געװאָרן מלך, אַז ער האָט זיך
געזעצט אױף זײַן טראָן, האָט ער דערשלאָגן דאָס גאַנצע הױז פֿון
בַעשאן; ער האָט אים ניט איבערגעלאָזן אַ מאַנספּאַרשױן, צו מאָל
זײַנע אײגענע און זײַנע גוטע פֿרײַנט. 12 און זִמרי האָט פֿאַרטיליקט

דאָס גאַנצע הויז פֿון בַעשאן, אַזוי ווי דאָס וואָרט פֿון גאָט וואָס ער
האָט גערעדט וועגן בַעשאן דורך יֵהוא דעם נבֿיא, 13 פֿאַר אַלע זינד
פֿון בַעשאן, און די זינד פֿון זײַן זון אֵלָהן, וואָס זיי האָבן געזינדיקט,
און וואָס זיי האָבן געמאַכט זינדיקן ישׂראל, צו דערצערענען יהוה
דעם גאָט פֿון ישׂראל מיט זייערע נישטיקע געצן.

14 און די איבעריקע זאַכן וועגן אֵלָהן, און אַלץ וואָס ער האָט
געטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פֿון די צײַטגעשעענישן פֿון
די מלכים פֿון ישׂראל.

15 אין זיבן און צוואַנציקסטן יאָר פֿון אָסאָ דעם מלך פֿון יהודה,
האָט זִמרי געקיניגט זיבן טעג אין תִּרצָה, בעת דאָס פֿאָלק האָט
געלאַגערט אויף גִבתון וואָס געהערט צו די פּלשתּים. 16 און דאָס
פֿאָלק וואָס האָט געלאַגערט האָט געהערט, אַזוי צו זאָגן: זִמרי האָט
געמאַכט אַ בונט, און ער האָט אויך דערשלאָגן דעם מלך; און גאַנץ
ישׂראל האָבן געמאַכט עָמרי דעם חיל-פֿירער פֿאַר אַ מלך איבער
ישׂראל, אין יענעם טאָג אין לאַגער. 17 און עָמרי און גאַנץ ישׂראל
מיט אים זײַנען אַרויפֿגעגאַנגען פֿון גִבתון, און האָבן געלעגערט אויף
תִּרצָה.

18 און עס איז געווען, ווי זִמרי האָט געזען אַז די שטאָט איז
באַצוווּנגען, אַזוי איז ער אַרײַנגעגאַנגען אין פּאַלאַץ פֿון מלכס הויז,
און האָט אָנגעצונדן איבער זיך דעם מלכס הויז אין פֿײַער, און איז
געשטאָרבן; 19 איבער זײַנע זינד וואָס ער האָט געזינדיקט, צו טאָן
וואָס איז שלעכט אין די אויגן פֿון גאָט, צו גיין אין די וועג פֿון
יָרָבעָמען, און פֿאַר זײַן זינד וואָס ער איז באַגאַנגען צו מאַכן זינדיקן
ישׂראל.

20 און די איבעריקע זאַכן וועגן זִמרין, און זײַן בונט וואָס ער האָט
געבונטעוועט, דאָס איז שוין באַשריבן אין בוך פֿון די
צײַטגעשעענישן פֿון די מלכים פֿון ישׂראל.

21 דענצמאָל האָט זיך דאָס פֿאָלק ישׂראל צעטיילט אין העלפֿט:
העלפֿט פֿון פֿאָלק איז געווען הינטער תִּבֿני דעם זון פֿון גינתן, אים
צו מאַכן פֿאַר מלך און העלפֿט הינטער עָמרין. 22 און דאָס פֿאָלק
וואָס הינטער עָמרין האָט איבערגעשטאַרקט דאָס פֿאָלק וואָס

הינטער תִּבֿני דעם זון פֿון גינתן. און תִּבֿני איז אומגעקומען, און
עָמרי איז געבליבן מלך.

23 אין איין און דרײַסיקסטן יאָר פֿון אָסאָ דעם מלך פֿון יהודה איז
עָמרי געוואָרן מלך איבער ישׂראל, [און האָט געקיניגט] צוועלף יאָר;
אין תִּרצָה האָט ער געקיניגט זעקס יאָר. 24 און ער האָט אָפּגעקויפֿט
דעם באַרג שומרון פֿון שֶמֶרן פֿאַר צוויי צענטנער זילבער, און האָט
באַבויט דעם באַרג, און גערופֿן דעם נאָמען פֿון דער שטאָט וואָס ער
האָט געבויט, אויף דעם נאָמען פֿון שֶמֶר, דעם האַר פֿון דעם באַרג,
שומרון.

25 און עָמרי האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פֿון גאָט, און
ער האָט זיך געפֿירט ערגער ווי אַלע וואָס פֿאַר אים. 26 און ער איז
געגאַנגען אין אַל דעם וועג פֿון יָרָבֿעָם דעם זון פֿון נבֿטן, און אין זײַן
זינד וואָס ער האָט געמאַכט זינדיקן ישׂראל, צו דערצערענען יהוה
דעם גאָט פֿון ישׂראל מיט זייערע נישטיקע געצן.

27 און די איבעריקע זאַכן פֿון עָמרין וואָס ער האָט געטאָן, און זײַן
גבֿורהשאַפֿט וואָס ער האָט אויפֿגעטאָן, דאָס איז שוין באַשריבן אין
בוך פֿון די צײַטגעשעעענישן פֿון די מלכים פֿון ישׂראל.

28 און עָמרי האָט זיך געלייגט מיט זײַנע עלטערן, און איז באַגראָבן
געוואָרן אין שומרון, און זײַן זון אַחאבֿ איז געוואָרן מלך אויף זײַן
אָרט.

29 און אַחאבֿ דער זון פֿון עָמרין איז געוואָרן מלך איבער ישׂראל אין
אַכט און דרײַסיקסטן יאָר פֿון אָסאָ דעם מלך פֿון יהודה. און אַחאבֿ
דער זון פֿון עָמרין האָט געקיניגט איבער ישׂראל אין שומרון צוויי
און צוואַנציק יאָר.

30 און אַחאבֿ דער זון פֿון עָמרין האָט געטאָן וואָס איז שלעכט אין
די אויגן פֿון גאָט, מער פֿון אַלע וואָס פֿאַר אים. 31 און ווינציק זײַן
גיין אין די זינד פֿון יָרָבֿעָם דעם זון פֿון נבֿטן, האָט ער נאָך גענומען
פֿאַר אַ ווײַב אִיזֶבֿל די טאָכטער פֿון אֶתבַּעַל דעם מלך פֿון די צידונים,
און איז געגאַנגען און האָט געדינט בַּעַל, און זיך געבוקט צו אים. 32
און ער האָט אויפֿגעשטעלט אַ מזבח צו בַּעַל, אין דעם הויז פֿון בַּעַל
וואָס ער האָט געבויט אין שומרון. 33 און אַחאבֿ האָט געמאַכט די

אַשֵׁרָה; און אַחאָבֿ האָט געטאָן מער צו דערצערענען יהוה דעם גאָט
פֿון ישׂראל, ווי אַלע מלכים פֿון ישׂראל וואָס זײַנען געווען פֿאַר אים.

34 אין זײַנע טעג האָט חיאֵל פֿון בֵּית-אֵל אָפּגעבויט יריחו. מיט [דעם
לעבן פֿון] אַבִירָם זײַן בכור האָט ער געלייגט איר גרונטפֿעסט, און
מיט שׂגובֿ זײַן ייִנגסטן האָט ער אַרײַנגעשטעלט אירע טירן, אַזוי ווי
דאָס וואָרט פֿון גאָט וואָס ער האָט גערעדט דורך יהושוע דעם זון
פֿון נון.

יז

1 און אֵלִיָהו דער תִּשבי, פֿון די וואָס האָבן זיך באַזעצט אין
גלעד, האָט געזאָגט צו אַחאָבֿן: אַזוי ווי עס לעבט יהוה דער
גאָט פֿון ישׂראל וואָס איך שטיי פֿאַר אים, אויב אין די דאָזיקע יאָרן
וועט זײַן טוי און רעגן, סײַדן לויט מײַן וואָרט!

2 און דאָס וואָרט פֿון גאָט איז געווען צו אים, אַזוי צו זאָגן: 3 גיי פֿון
דאַנען, און זאָלסט זיך פֿאַרקערן קיין מזרח, און זיך באַהאַלטן בײַ
דעם באַך כּרית וואָס פֿאַרן ירדן. 4 און עס וועט זײַן: פֿון דעם באַך
וועסטו טרינקען, און די ראָבן האָב איך באַפֿוילן דיך דאָרטן צו
שפּײַזן.

5 איז ער געגאַנגען און האָט געטאָן אַזוי ווי דאָס וואָרט פֿון גאָט; און
ער איז אַוועק און האָט זיך געזעצט בײַם באַך כּרית וואָס פֿאַרן ירדן.
6 און די ראָבן פֿלעגן אים ברענגען ברויט און פֿלייש אין דער פֿרי,
און ברויט און פֿלייש אין אָוונט; און פֿון באַך פֿלעגט ער טרינקען.

7 און עס איז געווען נאָך אַ פֿאַרלויף פֿון טעג, איז דער באַך
אויסגעטריקנט געוואָרן, ווײַל עס איז ניט געווען קיין רעגן אין לאַנד.
8 איז דאָס וואָרט פֿון גאָט געווען צו אים, אַזוי צו זאָגן: 9 שטיי אויף,
גיי קיין צָרְפַת וואָס געהערט צו צידון, און זאָלסט דאָרטן זיצן; זע,
איך האָב דאָרטן באַפֿוילן אַ פֿרוי אַן אלמנה דיך צו שפּײַזן.

10 איז ער אויפֿגעשטאַנען און איז געגאַנגען קיין צָרְפַת. און ווי ער
איז געקומען אין אײַנגאַנג פֿון שטאָט, ערשט אַ פֿרוי אַן אלמנה
קלײַבט דאָרטן האָלץ. האָט ער גערופֿן צו איר און האָט געזאָגט:
ברענג מיר, איך בעט דיך, אַ ביסל וואַסער אין אַ כּלי, כּדי איך זאָל

טרינקען. 11 און ווי זי איז געגאַנגען ברענגען, אַזוי האָט ער זי
נאָכגערופֿן און געזאָגט: ברענג מיר, איך בעט דיך, אַ שטיקל ברויט
אין דײַן האַנט. 12 האָט זי געזאָגט: אַזוי ווי עס לעבט יהוה דײַן גאָט,
אויב איך האָב אַ קוכן, נאָר בלויז אַ האַנטפֿול מעל אין טאָפּ, און אַ
ביסל אייל אין קרוג! און אָט קלײַב איך צונויף אַ פּאָר העלצלעך, און
איך וועל גיין און וועל עס מאַכן פֿאַר מיר און מײַן זון, און מיר וועלן
עס אויפֿעסן; דערנאָך וועלן מיר שטאַרבן.

13 האָט אֵלִיָהו צו איר געזאָגט: זאָלסט ניט מורא האָבן; גיי טו אַזוי
ווי דײַן וואָרט, נאָר מאַך מיר דערפֿון אַ קליינעם קוכן צוערשט, און
ברענג מיר אַרויס; און פֿאַר דיר און פֿאַר דײַן זון וועסטו מאַכן
צולעצט. 14 וואָרום אַזוי האָט געזאָגט יהוה דער גאָט פֿון ישׂראל :
דער טאָפּ מעל וועט ניט אויסגיין, און דער קרוג אייל וועט ניט
געמינערט ווערן, ביז דעם טאָג וואָס גאָט גיט רעגן אויפֿן געזיכט פֿון
דער ערד.

15 איז זי געגאַנגען און האָט געטאָן אַזוי ווי דאָס וואָרט פֿון אֵלִיָהון,
און זי און ער און איר הויזגעזינט האָבן געהאַט צו עסן פֿיל טעג. 16
דער טאָפּ מעל איז ניט אויסגעגאַנגען, און דער קרוג אייל איז ניט
געמינערט געוואָרן, אַזוי ווי דאָס וואָרט פֿון גאָט וואָס ער האָט
גערעדט דורך אֵלִיָהון.

17 און עס איז געווען נאָך די דאָזיקע געשעענישן, איז קראַנק
געוואָרן דער זון פֿון דער פֿרוי, דער בעל-הביתטע פֿון הויז, און זײַן
קראַנקשאַפֿט איז געווען זייער שטאַרק, ביז אין אים איז מער אַן
אָטעם ניט געבליבן. 18 האָט זי געזאָגט צו אֵלִיָהון: וואָס האָסטו צו
מיר דו געטלעכער מאַן? ביסטו געקומען צו מיר צו דערמאָנען מײַנע
זינד, און צו טייטן מײַן זון?

19 האָט ער צו איר געזאָגט: גיב מיר דײַן זון. און ער האָט אים
גענומען פֿון איר בוזעם, און האָט אים אַרויפֿגעטראָגן אין דער
אויבערשטוב וואָס ער האָט דאָרטן געווינט, און האָט אים
אַוועקגעלייגט אויף זײַן בעט. 20 און ער האָט גערופֿן צו גאָט און
האָט געזאָגט: יהוה מײַן גאָט, צי אויך דער אלמנה וואָס איך האַלט
זיך אויף בײַ איר, האָסטו בייז געטאָן, צו טייטן איר זון?

21 און ער האָט זיך אויסגעצויגן איבער דעם קינד דרײַ מאָל, און
האָט גערופֿן צו גאָט און האָט געזאָגט: יהוה מײַן גאָט, זאָל, איך
בעט דיך, די זעל פֿון דעם דאָזיקן קינד אומקערן אין אים.

22 און גאָט האָט צוגעהערט צו דעם קָול פֿון אֵלִיָהון, און די זעל פֿון
דעם קינד האָט זיך אומגעקערט אין אים, און ער האָט אויפֿגעלעבט.
23 און אֵלִיָהו האָט גענומען דאָס קינד, און האָט עס אַראָפּגעטראָגן
פֿון דער אויבערשטוב אין הויז, און האָט עס געגעבן צו זײַן מוטער;
און אֵלִיָהו האָט געזאָגט: זע, דײַן זון לעבט. 24 האָט די פֿרוי געזאָגט
צו אֵלִיָהון: אַצונד אָט ווייס איך אַז דו ביסט אַ געטלעכער מאַן, און
דאָס וואָרט פֿון גאָט אין דײַן מויל איז אמת.

יח

1 און עס איז געווען נאָך פֿיל טעג, איז דאָס וואָרט פֿון גאָט
געווען צו אֵלִיָהון – אויפֿן דריטן יאָר – אַזוי צו זאָגן: גיי ווײַז
זיך פֿאַר אַחאבֿן, און איך וועל געבן רעגן אויפֿן געזיכט פֿון דער ערד.

2 איז אֵלִיָהו געגאַנגען זיך ווײַזן פֿאַר אַחאבֿן.

און דער הונגער איז געווען שטאַרק אין שומרון. 3 און אַחאבֿ האָט
גערופֿן עוֹבַדיָהון וואָס איבערן פּאַלאַץ – און עוֹבַדיָהו האָט זייער
געפֿאָרכט יהוה; 4 און עס איז געווען, אַז אִיזֶבֿל האָט פֿאַרשניטן די
נבֿיאים פֿון יהוה, האָט עוֹבַדיָהו גענומען הונדערט נבֿיאים, און האָט
זיי באַהאַלטן צו פֿופֿציק מאַן אין אַ הייל, און האָט זיי אויסגעהאַלטן
מיט ברויט און וואַסער –5 און אַחאבֿ האָט געזאָגט צו עוֹבַדיָהו:
גיי דורכן לאַנד בײַ אַלע קוואַלן וואַסער און בײַ אַלע טײַכן; אפֿשר
וועלן מיר געפֿינען גראָז, און מיר וועלן דערהאַלטן בײַם לעבן די
פֿערד און די מוילאייזלען, אַז מיר זאָלן ניט אָנווערן די בהמות.

6 האָבן זיי זיך צעטיילט דאָס לאַנד, כּדי דורכצוגיין דורך דעם: אַחאבֿ
איז געגאַנגען אַליין אין זײַן וועג, און עוֹבַדיָהו איז געגאַנגען אַליין
אין אַן אַנדער וועג.

7 און ווי עוֹבַדיָהו איז געווען אין וועג, ערשט אֵלִיָהו קומט אים
אַנטקעגן. האָט ער אים דערקענט, און ער איז געפֿאַלן אויף זײַן
פּנים, און האָט געזאָגט: ביסט דו דאָס, מײַן האַר אֵלִיָהו? 8 האָט ער

צו אים געזאָגט: איך; גיי זאָג דײַן האַר: אָן איז אֵלִיָהו. 9 האָט ער
געזאָגט: וואָס האָב איך געזינדיקט, אַז דו ווילסט געבן דײַן קנעכט
אין אַחאבֿס האַנט, מיך צו טייטן? 10 אַזוי ווי עס לעבט יהוה דײַן
גאָט, אויב עס איז דאָ אַ פֿאָלק אָדער אַ קיניגרײַך, וואָס מײַן האַר
האָט ניט געשיקט אַהין דיך זוכן! און אַז זיי האָבן געזאָגט: ניטאָ,
האָט ער געמאַכט שווערן דאָס פֿאָלק און דאָס קיניגרײַך, אַז מע
האָט דיך ניט געפֿונען. 11 און אַצונד זאָגסטו: גיי זאָג דײַן האַר: אָן
איז אֵלִיָהו. 12 און עס וועט זײַן, ווי איך וועל אַוועקגיין פֿון דיר, אַזוי
וועט דער גײַסט פֿון גאָט דיך פֿאַרטראָגן, איך ווייס ניט וווּהין, און אַז
איך וועל קומען אָנזאָגן אַחאבֿן, און ער וועט דיך ניט געפֿינען, וועט
ער מיך הרגען; און דײַן קנעכט פֿאָרכט יהוה פֿון מײַן יוגנט אָן. 13
איז ניט דערציילט געוואָרן צו מײַן האַר וואָס איך האָב געטאָן, ווען
אִזֶבֿל האָט אויסגעהרגעט די נבֿיאים פֿון יהוה, ווי איך האָב
באַהאַלטן הונדערט מאַן פֿון די נבֿיאים צו פֿופֿציק מאַן אין אַ הייל,
און האָב זיי אויסגעהאַלטן מיט ברויט און מיט וואַסער? 14 און
אַצונד זאָגסטו: גיי זאָג דײַן האַר: אָן איז אֵלִיָהו; און ער וועט מיך
הרגען.

15 האָט אֵלִיָהו געזאָגט: אַזוי ווי עס לעבט גאָט פֿון צבֿאות וואָס איך
שטיי פֿאַר אים, אַז הײַנט וועל איך זיך ווײַזן פֿאַר אים!

16 איז עוֹבֿדיָהו געגאַנגען אַנטקעגן אַחאבֿן, און האָט אים דערציילט;
און אַחאבֿ איז געגאַנגען אַנטקעגן אֵלִיָהון. 17 און עס איז געווען, ווי
אַחאבֿ האָט דערזען אֵלִיָהון, אַזוי האָט אַחאבֿ צו אים געזאָגט: ביסט
דו דאָס, פֿאַראומגליקער פֿון ישׂראל? 18 האָט ער געזאָגט: ניט איך
האָב פֿאַראומגליקט ישׂראל, נאָר דו און דײַן פֿאָטערס הויז, מיט
וואָס איר האָט פֿאַרלאָזן די געבאָט פֿון יהוה, און ביסט געגאַנגען
נאָך די בַעַל-געטער. 19 און אַצונד, שיק זאַמל אײַן צו מיר גאַנץ
ישׂראל אויפֿן באַרג כַּרמל, און די פֿיר הונדערט און פֿופֿציק נבֿיאים
פֿון בַעַל, און די פֿיר הונדערט נבֿיאים פֿון דער אַשֵרָה, וואָס עסן בײַם
טיש פֿון אִזֶבֿלען.

20 האָט אַחאבֿ געשיקט צווישן אַלע קינדער פֿון ישׂראל, און האָט
אײַנגעזאַמלט די נבֿיאים אויפֿן באַרג כַּרמל. 21 און אֵלִיָהו האָט
גענענט צום גאַנצן פֿאָלק, און האָט געזאָגט: ביז וואַנען וועט איר

אומשפּרינגען אויף צוויי צווײַגן? אויב יהוה איז גאָט, גייט נאָך אים,
און אויב בַּעַל, גייט נאָך אים.

און דאָס פֿאָלק האָט אים אַ וואָרט ניט געענטפֿערט.

22 האָט אֵלִיָהו געזאָגט צום פֿאָלק: איך אַליין בין געבליבן אַ נבֿיא צו
יהוה, און די נבֿיאים פֿון בַּעַל זײַנען פֿיר הונדערט און פֿופֿציק מאַן.
23 טאָ זאָל מען אונדז געבן צוויי אָקסן; און זאָלן זיי זיך אויסקלײַבן
איין אָקס, און אים צעשנײַדן און אַרויפֿלייגן אויפֿן האָלץ, און פֿײַער
זאָלן זיי ניט אונטערלייגן. און איך וועל מאַכן דעם אַנדער אָקס, און
אַרויפֿטאָן אויפֿן האָלץ, און פֿײַער וועל איך ניט אונטערלייגן. 24 און
איר וועט רופֿן צו דעם נאָמען פֿון אײַער גאָט, און איך וועל רופֿן צו
דעם נאָמען פֿון יהוה; און עס וועט זײַן, דער גאָט וואָס וועט
ענטפֿערן מיט פֿײַער, ער איז גאָט.

האָט זיך אָפּגערופֿן דאָס גאַנצע פֿאָלק און האָט געזאָגט: וויל
גערעדט!

25 האָט אֵלִיָהו געזאָגט צו די נבֿיאים פֿון בַּעַל: קלײַבט אײַך אויס
איין אָקס, און מאַכט אים צוערשט, וואָרום איר זײַט די פֿיל; און
רופֿט צו דעם נאָמען פֿון אײַער גאָט, און פֿײַער זאָלט איר ניט
אונטערלייגן.

26 האָבן זיי גענומען דעם אָקס וואָס מע האָט זיי געגעבן, און זיי
האָבן אים געמאַכט, און האָבן גערופֿן צו דעם נאָמען פֿון בַּעַל, פֿון
פֿרימאָרגן ביזן מיטן טאָג, אַזוי צו זאָגן: בַּעַל, ענטפֿער אונדז! אָבער
קיין קָול און קיין ענטפֿער. ווי זיי האָבן געהונקען אַרום דעם מזבח
וואָס מע האָט געמאַכט. 27 און עס איז געווען אין מיטן טאָג, האָט
אֵלִיָהו געשפּעט פֿון זיי, און ער האָט געזאָגט: רופֿט אויף אַ הויכן
קָול, וואָרום ער איז אַ גאָט; ער האָט זיך מסתּם פֿאַררעדט, אָדער ער
איז אַוועק אָן אַ זײַט, אָדער ער איז אין וועג; אפֿשר שלאָפֿט ער, און
וועט זיך אויפֿכאַפּן.

28 און זיי האָבן גערופֿן אויף אַ הויכן קָול, און האָבן זיך
אײַנגעשניטן, אַזוי ווי זייער שטייגער, מיט שווערדן און מיט שפּיזן,
ביז בלוט האָט זיך געגאָסן אויף זיי. 29 און עס איז געווען, אַז דער
מיטן טאָג איז אַריבער, האָבן זיי נבֿיאות געזאָגט ביז ווען מע ברענגט

אויף דעם אָוונט-קרבן, אָבער קיין קָול און קיין ענטפֿער און קיין
הערונג.

30 האָט אֵלִיָהו געזאָגט צום גאַנצן פֿאָלק: גענענט צו מיר. האָט דאָס
גאַנצע פֿאָלק גענענט צו אים, און ער האָט פֿאַרריכט דעם
צעשטערטן מזבח פֿון יהוה. 31 און אֵלִיָהו האָט גענומען צוועלף
שטיינער אַזוי ווי די צאָל פֿון די שבָטים פֿון די קינדער פֿון יעקבֿ,
וואָס דאָס וואָרט פֿון גאָט איז געווען צו אים, אַזוי צו זאָגן: ישׂראל
זאָל זיין דיַין נאָמען. 32 און ער האָט אויפֿגעבויט פֿון די שטיינער אַ
מזבח צו דעם נאָמען פֿון יהוה, און האָט געמאַכט אַ גראָבן, גרויס ווי
פֿאַר צוויי סְאָה זריעה, רונד אַרום מזבח. 33 און ער האָט
אויסגעלייגט דאָס האָלץ, און צעשניטן דעם אָקס, און אַרויפֿגעטאָן
אויפֿן האָלץ. 34 און ער האָט געזאָגט: פֿילט אָן פֿיר קריג מיט
וואַסער, און גיסט אַרויף אויף דעם בראַנדאָפּפֿער און אויפֿן האָלץ.
און ער האָט געזאָגט: טוט עס אַ צווייט מאָל; און זיי האָבן עס
געטאָן אַ צווייט מאָל. האָט ער געזאָגט: טוט עס אַ דריט מאָל; און
זיי האָבן עס געטאָן אַ דריט מאָל. 35 און דאָס וואַסער איז געגאַנגען
רונד אַרום מזבח; און אויך דעם גראָבן האָט ער אָנגעפֿילט מיט
וואַסער.

36 און עס איז געווען ווען מע ברענגט אויף דעם אָוונט-קרבן, האָט
אֵלִיָהו הנבָיא גענענט און האָט געזאָגט: יהוה דו גאָט פֿון אבָרהם,
יצחק, און ישׂראל, זאָל הייַנט באַוווּסט ווערן אַז דו ביסט גאָט אין
ישׂראל, און איך בין דייַן קנעכט, און דורך מייַן וואָרט האָב איך
געטאָן אַלע די דאָזיקע זאַכן. 37 ענטפֿער מיר, יהוה, ענטפֿער מיר.
און זאָל דאָס דאָזיקע פֿאָלק וויסן אַז דו יהוה ביסט גאָט; אַזיסט
קערסטו אָפּ זייער האַרץ אַהינטער.

38 איז אַראָפּגעפֿאַלן אַ פֿייַער פֿון גאָט, און האָט פֿאַרצערט דאָס
בראַנדאָפּפֿער, און דאָס האָלץ, און די שטיינער, און די ערד; אַפֿילו
דאָס וואַסער אין גראָבן האָט עס אויסגעלעקט. 39 און דאָס גאַנצע
פֿאָלק האָט געזען, און זיי זייַנען געפֿאַלן אויף זייער פּנים, און האָבן
געזאָגט: יהוה, ער איז גאָט! יהוה, ער איז גאָט!

40 האָט אֵלִיָהו צו זיי געזאָגט: כאַפּט די נבָיאים פֿון בַעַל; קיינער זאָל
ניט אַנטרונען ווערן פֿון זיי.

האָבן זיי זיי געכאַפּט, און אֵלִיָהו האָט זיי געמאַכט נידערן צום טײַך
קישון, און האָט זיי דאָרטן געשאָכטן.

41 און אֵלִיָהו האָט געזאָגט צו אַחאָבֿן: גיי אַרויף, עס און טרינק,
וואָרום עס איז אַ גערויש פֿון אַ סך רעגן.

42 איז אַחאָבֿ אַרויפֿגעגאַנגען עסן און טרינקען. און אֵלִיָהו איז
אַרויפֿגעגאַנגען אויפֿן שפּיץ כַּרמל, און האָט זיך אײַנגעבויגן צו דער
ערד, און אַרײַנגעטאָן זײַן פּנים צווישן זײַנע קני. 43 און ער האָט
געזאָגט צו זײַן יונג: גיי אַקאָרשט אַרויף, טו אַ קוק קעגן ים.

איז ער אַרויפֿגעגאַנגען און האָט געקוקט, און ער האָט געזאָגט:
ניטאָ גאָרנישט.

האָט ער געזאָגט: ״גיי ווידער״, זיבן מאָל. 44 און עס איז געווען אויפֿן
זיבעטן מאָל, האָט ער געזאָגט: זע, אַ קליין וואָלקנדל אַזוי ווי די
האַנט פֿון אַ מענטשן גייט אויף פֿון ים. האָט ער געזאָגט: גיי אַרויף,
זאָג צו אַחאָבֿן: שפּאַן אײַן און נידער אַראָפּ. כּדי דער רעגן זאָל דיך
ניט פֿאַרהאַלטן.

45 און עס איז געווען, אײדער וואָס ווען איז דער הימל שוואַרץ
געוואָרן פֿון וואָלקנס און געוויטער, און עס איז געוואָרן אַ גרויסער
רעגן. און אַחאָבֿ האָט זיך אַרויפֿגעזעצט, און איז אַוועק קיין יזרעאל.

46 און די האַנט פֿון גאָט איז געווען אויף אֵלִיָהון, און ער האָט
אָנגעגורט זײַנע לענדן, און איז געלאָפֿן פֿאַרויס פֿאַר אַחאָבֿן ביז ווו
דו קומסט קיין יזרעאל.

יט

1 און אַחאָבֿ האָט דערציילט אִיזֶבֿלען אַלץ וואָס אֵלִיָהו האָט
געטאָן, און אַלץ דינג ווי אַזוי ער האָט געהרגעט אַלע נבֿיאים
מיטן שווערד. 2 האָט אִיזֶבֿל געשיקט אַ שָליח צו אֵלִיָהון, אַזוי צו
זאָגן: זאָלן די געטער טאָן אַזוי און נאָך מער, אויב איך וועל מאָרגן
אין דער צײַט ניט מאַכן דײַן לעבן אַזוי ווי דאָס לעבן פֿון אײנעם פֿון
זיי!

3 און ווי ער האָט דאָס געזען, אַזוי איז ער אויפֿגעשטאַנען און איז
אַוועק אום זײַן לעבן, און איז געקומען קיין באֵר-שֶׁבַע וואָס געהערט
צו יהודה, און ער האָט דאָרטן איבערגעלאָזט זײַן יונג. 4 און ער
אַליין איז געגאַנגען אין מדבר אַ טאָג וועגס, און איז געקומען און
האָט זיך געזעצט אונטער אַ בעזעמביימל, און ער האָט געבעטן אויף
זיך דעם טויט, און האָט געזאָגט: גענוג! אַצונד, גאָט, נעם צו מײַן
זעל, וואָרום, איך בין ניט בעסער פֿון מײַנע עלטערן.

5 און ער האָט זיך געלייגט און איז אײַנגעשלאָפֿן אונטער אַ
בעזעמביימל. ערשט אַ מלאך רירט אים אָן, און זאָגט צו אים: שטיי
אויף, עס. 6 האָט ער זיך אומגעקוקט, ערשט אים צוקאָפּנס איז אַ
קוכן געבאַקט אויף אָנגעברענטע שטיינער, און אַ קרוג וואַסער.
האָט ער געגעסן און געטרונקען, און האָט זיך ווידער געלייגט.

7 און דער מלאך פֿון גאָט איז געקומען אַ צווייט מאָל, און האָט אים
אָנגערירט, און געזאָגט: שטיי אויף, עס, וואָרום דער וועג איז צו
ווײַט פֿאַר דיר.

8 איז ער אויפֿגעשטאַנען, און האָט געגעסן און געטרונקען, און איז
געגאַנגען מיט דעם כּוח פֿון דעם דאָזיקן עסן פֿערציק טעג און
פֿערציק נעכט, ביז דעם באַרג פֿון גאָט, חורבֿ. 9 און ער איז דאָרטן
אַרײַנגעגאַנגען אין דער הייל, און האָט דאָרטן גענעכטיקט. ערשט
דאָס וואָרט פֿון גאָט איז צו אים, און ער האָט צו אים געזאָגט: וואָס
טוסטו דאָ, אֵליָהו?

10 האָט ער געזאָגט:

אָננעמען האָב איך זיך אָנגענומען
פֿון וועגן יהוה דעם גאָט פֿון צבֿאות;
ווײַל פֿאַרלאָזן דײַן בונד האָבן די קינדער פֿון ישׂראל,
דײַנע מזבחות האָבן זיי צעשטערט,
און דײַנע נבֿיאים האָבן זיי געהרגעט מיטן שווערד;
און איך אַליין בין איבערגעבליבן,
און זיי זוכן מײַן לעבן צו נעמען.

11 האָט ער געזאָגט: גיי אַרויס, און זאָלסט זיך שטעלן אויפֿן באַרג
פֿאַר גאָט. ערשט גאָט גייט פֿאַרבײַ, און אַ גרויסער און שטאַרקער

שטורעם רײַסט בערג און ברעכט פֿעלדזן פֿאַר גאָט–ניט אין
שטורעם איז געווען גאָט; און נאָך דעם שטורעם אַן ערדציטערניש–
ניט אין דער ערדציטערניש איז געווען גאָט; 12 און נאָך דער
ערדציטערניש אַ פֿײַער–ניט אין פֿײַער איז געווען גאָט; און נאָך דעם
פֿײַער אַ קָול פֿון אַ דינער שטילקייט. 13 און עס איז געווען, ווי
אֵלִיָהו האָט דאָס דערהערט, אַזוי האָט ער אײַנגעוויקלט זײַן פּנים
אין זײַן מאַנטל, און ער איז אַרויסגעגאַנגען, און האָט זיך געשטעלט
אין אײַנגאַנג פֿון דער הייל. ערשט אַ קָול איז געקומען צו אים, און
האָט געזאָגט:וואָס טוסטו דאָ, אֵלִיָהו?

14 האָט ער געזאָגט:

אָננעמען האָב איך זיך אָנגענומען
פֿון וועגן יהוה דעם גאָט פֿון צבָאות;
ווײַל פֿאַרלאָזן דײַן בונד האָבן די קינדער פֿון ישׂראל,
דײַנע מזבחות האָבן זיי צעשטערט,
און דײַנע נבֿיאים האָבן זיי געהרגעט מיטן שווערד;
און איך אַליין בין איבערגעבליבן,
און זיי זוכן מײַן לעבן צו נעמען.

15 האָט גאָט צו אים געזאָגט: קער זיך אום אויף דײַן וועג צום מדבר
פֿון דמשׂק, און זאָלסט קומען און זאַלבן חֲזָאֵלן פֿאַר אַ מלך איבער
ארם. 16 און יֵהוּא דעם זון פֿון נִמשין זאָלסטו זאַלבן פֿאַר אַ מלך
איבער ישׂראל, און אֱלישען דעם זון פֿון שָפֿטן, פֿון אָבֵל-מחולה,
זאָלסטו זאַלבן פֿאַר אַ נבֿיא אויף דײַן אָרט. 17 און עס וועט
זײַן, דעם וואָס וועט אַנטרונען פֿון חֲזָאֵלס שווערד, וועט טייטן
אֱלישע. 18 אָבער איך וועל איבערלאָזן אין ישׂראל זיבן טויזנט–אַלע
קני וואָס האָבן ניט געקניט צו בַעַל, און יעטוועדער מויל וואָס האָט
אים ניט געקושט.

19 איז ער אַוועקגעגאַנגען פֿון דאַרטן, און האָט געטראָפֿן אֱלישע
דעם זון פֿון שָפֿטן ווי ער אַקערט מיט צוועלף געשפּאַנען פֿאַר אים,
און ער בײַם צוועלפֿטן. איז אֵלִיָהו אַריבערגעגאַנגען צו אים, און
האָט אַרויפֿגעוואָרפֿן זײַן מאַנטל אויף אים. 20 האָט ער איבערגעלאָזן
די רינדער, און איז געלאָפֿן נאָך אֵלִיָהון, און האָט געזאָגט: לאָמיך,
איך בעט דיך, קושן מײַן פֿאָטער און מײַן מוטער, און איך וועל גיין

נאָך דיר. האָט ער צו אים געזאָגט: גיי, קער זיך אום, וואָרום וואָס
האָב איך דיר געטאָן?

21 האָט ער זיך אומגעקערט פֿון הינטער אים, און ער האָט גענומען
דאָס געשפּאַן רינדער, און האָט עס געשאָכטן, און מיט די שפּאַנצײַג
פֿון די רינדער האָט ער אָפּגעקאָכט זייער פֿלייש; און ער האָט געגעבן
די מענטשן, און זיי האָבן געגעסן. און ער איז אויפֿגעשטאַנען, און
ער איז געגאַנגען נאָך אֵלִיָהון, און האָט אים באַדינט.

כ

1 און בֶּן-הֲדַד דער מלך פֿון ארם האָט אײַנגעזאַמלט זײַן גאַנצן
חיל; און צוויי און דרײַסיק מלכים זײַנען געווען מיט אים, און
פֿערד און רײַטוועגן. און ער איז אַרויפֿגעגאַנגען און האָט געלעגערט
אויף שומרון, און מלחמה געהאַלטן אויף איר. 2 און ער האָט
געשיקט שלוחים, צו אַחאבֿ דעם מלך פֿון ישׂראל, אין שטאָט, 3 און
אים געלאָזט זאָגן: אַזוי האָט געזאָגט בֶּן-הֲדַד: דײַן זילבער און דײַן
גאָלד איז מײַנס, און דײַנע ווײַבער און דײַנע שענסטע קינדער זײַנען
מײַנע.

4 האָט געענטפֿערט דער מלך פֿון ישׂראל און האָט געזאָגט: אַזוי ווי
דײַן וואָרט, מײַן האַר מלך; דײַנער בין איך, און אַלץ וואָס איך האָב.

5 זײַנען ווידער געקומען די שלוחים, און האָבן געזאָגט: אַזוי האָט
געזאָגט בֶּן-הֲדַד, אַזוי צו זאָגן: פֿאַר וואָר, איך האָב דיר געשיקט
זאָגן: דײַן זילבער און דײַן גאָלד, און דײַנע ווײַבער און דײַנע קינדער
זאָלסטו מיר געבן. 6 וואָרום אַז מאָרגן אין דער צײַט וועל איך שיקן
צו דיר מײַנע קנעכט, וועלן זיי דורכזוכן דײַן הויז, און די הײַזער פֿון
דײַנע קנעכט; און עס וועט זײַן, ווו נאָר אַ גלוסטיקייט פֿון דײַנע
אויגן וועלן זיי אַרײַנטאָן אין זייער האַנט און אַוועקנעמען.

7 האָט דער מלך פֿון ישׂראל גערופֿן אַלע עלטסטע פֿון לאַנד, און
האָט צו זיי געזאָגט: מערקט אַקאָרשט און זעט, אַז בייז זוכט דער
דאָזיקער. וואָרום ער האָט געשיקט צו מיר אום מײַנע ווײַבער און
אום מײַנע קינדער, און אום מײַן זילבער און אום מײַן גאָלד, און איך
האָב ניט פֿאַרמיטן פֿון אים. 8 האָבן צו אים געזאָגט אַלע עלטסטע
און דאָס גאַנצע פֿאָלק: זאָלסט ניט צוהערן און ניט אײַנווילּיקן.

9 האָט ער געזאָגט צו די שלוחים פֿון בֶּן-הֲדַד: זאָגט צו מייַן האַר
דעם מלך: אַלץ אום וואָס דו האָסט געשיקט צו דייַן קנעכט צוערשט
וועל איך טאָן, אָבער די דאָזיקע זאַך קען איך ניט טאָן.

זייַנען געגאַנגען די שלוחים, און האָבן אים געבראַכט אַן ענטפֿער.

10 האָט בֶּן-הֲדַד געשיקט צו אים, און געזאָגט: זאָלן די געטער מיר
טאָן אַזוי און נאָך מער, אויב דער שטויב פֿון שומרון וועט קלעקן
פֿאַר אַ הויפֿן דעם גאַנצן פֿאָלק וואָס הינטער מיר!

11 האָט געענטפֿערט דער מלך פֿון ישׂראל און האָט געזאָגט: זאָגט
[אים]: זאָל דער וואָס גורט זיך ערשט אָן, זיך ניט רימען ווי דער וואָס
בינדט זיך שוין אָפּ.

12 און עס איז געווען, ווי [בֶּן-הֲדַד] האָט געהערט דעם דאָזיקן
ענטפֿער, בעת ער האָט געטרונקען, ער און די מלכים, אין די
בייַדלעך, אַזוי האָט ער געזאָגט צו זייַנע קנעכט: שטעלט אויס! און
זיי האָבן אויסגעשטעלט אַנקעגן דער שטאָט.

13 ערשט איינער אַ נבֿיא האָט גענענט צו אַחאָבֿ דעם מלך פֿון
ישׂראל, און האָט געזאָגט: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: זעסט דעם גאַנצן
דאָזיקן גרויסן המון? אָט גיב איך אים הייַנט אין דייַן האַנט, און
וועסט וויסן אַז איך בין יהוה. 14 האָט אַחאָבֿ געזאָגט: דורך וועמען?
האָט ער געזאָגט: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: דורך די יונגען פֿון די
לאַנדפֿירשטן. האָט ער געפֿרעגט: ווער זאָל אָנקניפּן די מלחמה?
האָט ער געזאָגט: דו.

15 האָט ער איבערגעציילט די יונגען פֿון די לאַנדפֿירשטן, און זיי
זייַנען געווען צוויי הונדערט און צוויי און דרייַסיק. און נאָך זיי האָט
ער איבערגעציילט דאָס גאַנצע פֿאָלק, אַלע קינדער פֿון ישׂראל–זיבן
טויזנט.

16 זייַנען זיי אַרויסגעגאַנגען אין מיטן טאָג, בעת בֶּן-הֲדַד האָט זיך
שכּור געטרונקען אין די בייַדלעך ער און די מלכים–די צוויי און
דרייַסיק מלכים וואָס האָבן אים געהאָלפֿן. 17 און די יונגען פֿון די
לאַנדפֿירשטן זייַנען אַרויסגעגאַנגען צוערשט; אָבער בֶּן-הֲדַד האָט
געשיקט, און מע האָט אים אָנגעזאָגט, אַזוי צו זאָגן: מענטשן זייַנען

אַרויסגעגאַנגען פֿון שומרון. 18 האָט ער געזאָגט: סײַ זײ זײַנען פֿאַר
שלום אַרויסגעגאַנגען, כאַפּט זײ לעבעדיקערהייט, און סײַ זײ זײַנען
פֿאַר מלחמה אַרויסגעגאַנגען, לעבעדיקערהייט כאַפּט זײ.

19 און די זײַנען אַרויסגעגאַנגען פֿון שטאָט–די יונגען פֿון די
לאַנדפֿירשטן, און דער חיל וואָס הינטער זײ. 20 און זײ האָבן
געשלאָגן איטלעכער זײַן מאַן, און די אַרַמים זײַנען אַנטלאָפֿן, און
ישׂראל האָט זײ נאָכגעיאָגט. און בֶּן-הֲדַד דער מלך פֿון ארם איז
אַנטרונען געוואָרן אויף אַ פֿערד מיט רײַטער.

21 און דער מלך פֿון ישׂראל איז אַרויסגעגאַנגען, און האָט געשלאָגן
די פֿערד און די רײַטוועגן, און געשלאָגן צווישן ארם אַ גרויסן שלאַק.

22 און דער נבֿיא האָט גענענט צו דעם מלך פֿון ישׂראל און האָט צו
אים געזאָגט: גײ פֿאַרשטאַרק זיך, און מערק און זע וואָס דו זאָלסט
טאָן, וואָרום צום אומקער פֿון יאָר קומט דער מלך פֿון ארם אַרויף
אויף דיר.

23 און די קנעכט פֿון דעם מלך פֿון ארם האָבן צו אים געזאָגט: אַ
גאָט פֿון בערג איז זייער גאָט, דרום זײַנען זײ געווען שטאַרקער פֿון
אונדז; לאָמיר אָבער מלחמה האַלטן מיט זײ אויף אַ גלײַכן פּלאַץ,
אויב מיר וועלן ניט זײַן שטאַרקער פֿון זײ! 24 און די דאָזיקע זאַך טו;
טו אָפּ די מלכים איטלעכן פֿון זײַן אָרט און מאַך אָנפֿירער אָנשטאָט
זײ. 25 און דו זאָלסט דיר צונויפֿציילן אַ חיל אַזוי ווי דער חיל וואָס
איז בײַ דיר געפֿאַלן, און פֿערד אַזוי ווי די פֿערד, און רײַטוועגן אַזוי
ווי די רײַטוועגן; און לאָמיר מלחמה האַלטן מיט זײ אויף אַ גלײַכן
פּלאַץ, אויב מיר וועלן ניט זײַן שטאַרקער פֿון זײ! האָט ער
צוגעהערט צו זייער קָול, און האָט אַזוי געטאָן.

26 און עס איז געווען צום אומקער פֿון יאָר, האָט בֶּן-הֲדַד
איבערגעציילט די אַרַמים, און ער איז אַרויפֿגעגאַנגען קיין אַפֵק אויף
מלחמה מיט ישׂראל.

27 און די קינדער פֿון ישׂראל זײַנען איבערגעציילט געוואָרן, און
פֿאַרזאָרגט געוואָרן מיט שפּײַז, און זײַנען אַרויסגעגאַנגען אַקעגן זײ.
און די קינדער פֿון ישׂראל האָבן געלאַגערט אַקעגן זײ, אַזוי ווי צוויי
קליינע סטאַדעס ציגן. און די אַרַמים האָבן אָנגעפֿילט דאָס לאַנד.

28 האָט דער געטלעכער מאַן גענענט, און האָט גערעדט צו דעם מלך
פֿון ישׂראל און געזאָגט: ווײַל די אַרַמים האָבן געזאָגט: אַ גאָט פֿון
בערג איז יהוה, און ניט אַ גאָט פֿון טאָלן איז ער, דרום וועל איך
געבן דעם גאַנצן דאָזיקן גרויסן המון אין דײַן האַנט, און איר וועט
וויסן אַז איך בין יהוה.

29 און זיי האָבן געלאַגערט איינע אַקעגן די אַנדערע זיבן טעג. און
עס איז געווען אויפֿן זיבעטן טאָג, האָט גענענט די מלחמה, און די
קינדער פֿון ישׂראל האָבן געשלאָגן פֿון ארם הונדערט טויזנט
פֿוסגייער אין איין טאָג. 30 און די איבעריקע זײַנען אַנטלאָפֿן קיין
אַפֿק, אין שטאָט; איז די מויער אײַנגעפֿאַלן אויף זיבן און צוואַנציק
טויזנט מאַן וואָס זײַנען איבערגעבליבן. און בֶן-הֲדַד איז אַנטלאָפֿן און
איז אַרײַן אין שטאָט, אין אַ קאַמער הינטער אַ קאַמער.

31 האָבן זײַנע קנעכט צו אים געזאָגט: זע נאָר, מיר האָבן געהערט
אַז די מלכים פֿון דעם הויז פֿון ישׂראל זײַנען גענאָדיקע מלכים;
לאָמיר, איך בעט דיך, אָנטאָן זאַקקליידער אויף אונדזערע לענדן, און
שטריק אויף אונדזער קאָפּ, און לאָמיר אַרויסגיין צו דעם מלך פֿון
ישׂראל, אפֿשר וועט ער דיך לאָזן לעבן.

32 האָבן זיי אָנגעגורט זאַקקליידער אויף זייערע לענדן, און שטריק
אויף זייערע קעפּ, און זיי זײַנען געקומען צו דעם מלך פֿון ישׂראל,
און האָבן געזאָגט: דײַן קנעכט בֶן-הֲדַד האָט געזאָגט: לאָמיך לעבן,
איך בעט דיך. האָט ער געזאָגט: לעבט ער נאָך? ער איז מײַן ברודער.

33 און די מענטשן האָבן עס גענומען פֿאַר אַ צייכן, און זיי האָבן זיך
געאײַלט און באַוואָרנט אויב ער מיינט עס, און האָבן געזאָגט: דײַן
ברודער בֶן-הֲדַד. האָט ער געזאָגט: גייט ברענגט אים.

איז אַרויסגעקומען צו אים בֶן-הֲדַד, און ער האָט אים אַרויפֿגענומען
אויפֿן רײַטוואָגן. 34 און [בֶן-הֲדַד] האָט צו אים געזאָגט: די שטעט
וואָס מײַן פֿאָטער האָט צוגענומען פֿון דײַן פֿאָטער וועל איך
אומקערן, און גאַסן זאָלסטו דיר מאַכן אין דמשׂק, אַזוי ווי מײַן
פֿאָטער האָט געמאַכט אין שומרון. [האָט אַחאבֿ געזאָגט:] און איך
וועל דיך אַוועקלאָזן מיט דעם דאָזיקן בונד. און ער האָט אים
געשלאָסן אַ בונד, און האָט אים אַוועקגעלאָזט.

35 און איינער אַ מאַן פֿון די יונגע נבֿיאים האָט געזאָגט צו זײַן חבֿר
דורך דעם וואָרט פֿון גאָט: שלאָג מיך, איך בעט דיך, און דער מאַן
האָט אים ניט געוואָלט שלאָגן. 36 האָט ער געזאָגט: ווײַל דו האָסט
ניט צוגעהערט צו דעם קָול פֿון גאָט, אָט גייסטו אַוועק פֿון מיר, און
דיך וועט דערשלאָגן אַ לייב.

און ווי ער איז אַוועקגעגאַנגען פֿון אים, אַזוי האָט אים אָנגעטראָפֿן
אַ לייב, און האָט אים דערשלאָגן.

37 האָט ער אָנגעטראָפֿן אַן אַנדער מאַן, און האָט געזאָגט: שלאָג
מיך, איך בעט דיך. און דער מאַן האָט אים געשלאָגן, שלאָגנדיק ביז
וווּנדן. 38 און דער נבֿיא איז געגאַנגען און האָט געהאַרט אויפֿן מלך
בײַם וועג; און ער האָט זיך פֿאַרשטעלט מיטן קאָפּבאַנד איבער זײַנע
אויגן. 39 און עס איז געווען, ווי דער מלך איז פֿאַרבײַגעגאַנגען, אַזוי
האָט ער געשריִען צום מלך און האָט געזאָגט: דײַן קנעכט איז
אַרויסגעגאַנגען אין דער מלחמה, ערשט אַ מאַן האָט זיך אָפּגעקערט,
און האָט געבראַכט צו מיר אַ מאַן, און האָט געזאָגט: אָט דעם
דאָזיקן מאַן, אויב געמינערט וועט ער געמינערט ווערן; וועט דײַן
נפֿש זײַן אָנשטאָט זײַן נפֿש; אָדער אַ צענטנער זילבער וועסטו
באַצאָלן: און ווי דײַן קנעכט איז געווען פֿאַרטאָן דאָ און דאָרטן, אַזוי
איז ער ניט געוואָרן.

האָט דער מלך פֿון ישׂראל צו אים געזאָגט. אַזוי זאָל זײַן דײַן משפּט;
דו אַליין האָסט געפּסקעט.

41 האָט ער אויף גיך אָפּגעטאָן דעם קאָפּבאַנד פֿון זײַנע אויגן, און
דער מלך פֿון ישׂראל האָט אים דערקענט, אַז ער איז פֿון די נבֿיאים.

42 און ער האָט צו אים געזאָגט: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: ווײַל דו
האָסט אַרויסגעלאָזט פֿון דער האַנט דעם מאַן פֿון מײַן חרם, זאָל
דײַן נפֿש זײַן אָנשטאָט זײַן נפֿש, און דײַן פֿאָלק אָנשטאָט זײַן פֿאָלק.

43 און דער מלך פֿון ישׂראל איז אַוועק צו זײַן הויז צעטראָגן און
פֿאַרבייזערט, און ער איז געקומען קיין שומרון.

כא 1 און עס איז געווען נאָך די דאָזיקע געשעענישן: נָבֿות דער
יזרעאלי האָט געהאַט אַ ווײַנגאָרטן וואָס איז געווען אין
יזרעאל לעבן דעם פּאַלאַץ פֿון אַחאבֿ דעם מלך פֿון שומרון. 2 האָט
אַחאבֿ געזאָגט צו נָבֿותן, אַזוי צו זאָגן: גיב מיר דײַן ווײַנגאָרטן, כּדי
ער זאָל מיר זײַן פֿאַר אַ גאָרטן פֿון גרינס, ווײַל ער איז נאָנט לעבן
מײַן הויז, און איך וועל דיר געבן אָנשטאָט אים אַ ווײַנגאָרטן אַ
בעסערן פֿון אים. אָדער אויב אין דײַנע אויגן איז בעסער, וועל איך
דיר געבן געלט אין מקח פֿון דעם. 3 האָט נָבֿות געזאָגט צו אַחאבֿן:
באַהיט מיך גאָט, איך זאָל דיר אָפּגעבן די נחלה פֿון מײַנע עלטערן.

4 איז אַחאבֿ געקומען אין זײַן הויז צעטראָגן און פֿאַרבייזערט איבער
דעם וואָרט וואָס נָבֿות דער יִזרעאֵלי האָט צו אים גערעדט, אַז ער
האָט געזאָגט: איך וועל דיר ניט אָפּגעבן די נחלה פֿון מײַנע עלטערן.
און ער האָט זיך געלייגט אויף זײַן בעט, און האָט אומגעדרייט זײַן
פּנים, און ניט געגעסן קיין שפּײַז.

5 איז צוגעקומען צו אים זײַן ווײַב אִזֶבֿל, און האָט צו אים געזאָגט:
וואָס איז דאָס דײַן געמיט צעטראָגן, און דו עסט ניט קיין שפּײַז? 6
האָט ער צו איר געזאָגט: ווײַל איך האָב גערעדט צו נָבֿות דעם
יִזרעאֵלי, און איך האָב צו אים געזאָגט: גיב מיר דײַן ווײַנגאָרטן פֿאַר
געלט, אָדער אויב דו ווילסט, וועל איך דיר געבן אַן אַנדער
ווײַנגאָרטן אָנשטאָט אים; און ער האָט געזאָגט: איך וועל דיר ניט
אָפּגעבן מײַן ווײַנגאָרטן.

7 האָט זײַן ווײַב אִזֶבֿל צו אים געזאָגט: פֿירסט דו אַצונד די מלוכה
איבער ישׂראל? שטיי אויף, עס שפּײַז, אַז זאָל דײַן האַרץ זײַן
פֿריילעך. איך וועל דיר געבן דעם ווײַנגאָרטן פֿון נָבֿות דעם יִזרעאֵלי.

8 און זי האָט געשריבן בריוו אין אַחאבֿס נאָמען, און פֿאַרזיגלט מיט
זײַן זיגל, און האָט געשיקט די בריוו צו די עלטסטע און צו די
אַדללײַט וואָס אין זײַן שטאָט, וואָס האָבן געוווינט מיט נָבֿותן. 9 און
זי האָט געשריבן אין די בריוו, אַזוי צו זאָגן: רופֿט אויס אַ תּעניח,
און זעצט אַוועק נָבֿותן אויבן אָן פֿון פֿאָלק. 10 און זעצט אַוועק צוויי
מענטשן, נידערטרעכטיקע יונגען, אַקעגן אים, זיי זאָלן עדות זאָגן
אויף אים, אַזוי צו זאָגן: האָסט געלעסטערט גאָט און דעם מלך. און
פֿירט אים אַרויס, און פֿאַרשטיינט אים, און ער זאָל שטאַרבן.

11 האָבן די מענטשן פֿון זײַן שטאָט, און די עלטסטע און די אַדללײַט
וואָס האָבן געוווינט אין זײַן שטאָט, געטאָן אַזוי ווי אִיזֶבֿל האָט צו זיי
געשיקט, אַזוי ווי עס איז געווען געשריבן אין די בריוו וואָס זי האָט
צו זיי געשיקט. 12 זיי האָבן אויסגערופֿן אַ תָּענית, און האָבן
אַוועקגעזעצט נָבֿותן אויבן אָן פֿון פֿאָלק. 13 און די צוויי מענטשן,
נידערטרעכטיקע יונגען, זײַנען געקומען און האָבן זיך געזעצט אַקעגן
אים; און די נידערטרעכטיקע יונגען האָבן עדות געזאָגט אויף אים,
אויף נָבֿותן, פֿאַרן פֿאָלק, אַזוי צו זאָגן: נָבֿות האָט געלעסטערט גאָט
און דעם מלך. און מע האָט אים אַרויסגעפֿירט אויסן שטאָט, און
אים פֿאַרוואָרפֿן מיט שטיינער, און ער איז געשטאָרבן. 14 און זיי
האָבן געשיקט צו אִיזֶבֿלען, אַזוי צו זאָגן: נָבֿות איז פֿאַרשטיינט
געוואָרן, און ער איז טויט.

15 און עס איז געווען, ווי אִיזֶבֿל האָט געהערט אַז נָבֿות איז
פֿאַרשטיינט געוואָרן, און ער איז טויט, אַזוי האָט אִיזֶבֿל געזאָגט צו
אַחאבֿן: שטיי אויף: יַרשע דעם ווײַנגאָרטן פֿון נָבֿות דעם יִזרעאֵלי,
וואָס ער האָט דיר ניט געוואָלט געבן פֿאַר געלט. וואָרום נָבֿות לעבט
ניט, נײַערט ער איז טויט.

16 און עס איז געווען, ווי אַחאבֿ האָט געהערט אַז נָבֿות איז טויט,
אַזוי איז אַחאבֿ אויפֿגעשטאַנען אַראָפּצונידערן צו דעם ווײַנגאָרטן
פֿון נָבֿות דעם יִזרעאֵלי, כּדי אים צו יַרשען.

17 איז דאָס וואָרט פֿון גאָט געווען צו אֵלִיָהו דעם תִּשבי, אַזוי צו
זאָגן: 18 שטיי אויף, נידער אַראָפּ אַנטקעגן אַחאבֿ דעם מלך פֿון
ישׂראל וואָס אין שומרון; אָן איז ער אין דעם ווײַנגאָרטן פֿון נָבֿותן,
וואָס ער האָט אַהין אַראָפּגענידערט, כּדי אים צו ירשען. 19 און
זאָלסט רעדן צו אים, אַזוי צו זאָגן: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: האָסט
געהרגעט, אוןווילסט אויך יַרשען? און זאָלסט רעדן צו אים, אַזוי צו
זאָגן: אַזוי האָט גאָט געזאָגט: אויף דעם אָרט וווּ די הינט האָבן
געלעקט דאָס בלוט פֿון נָבֿותן, וועלן די הינט לעקן אויך דײַן בלוט.

20 האָט אַחאבֿ געזאָגט צו אֵלִיָהון: האָסט מיך אָנגעקריגן, שׂונא
מײַנער? האָט ער געזאָגט: איך האָב דיך אָנגעקריגן; ווײַל דו האָסט
זיך אָנגעגעבן צו טאָן וואָס איז שלעכט אין די אויגן פֿון גאָט. 21 זע,
איך ברענג אויף דיר אַן אומגליק, און איך וועל דיך אויסראַמען, און

װעל פֿאַרשנײַדן פֿון אַחאבֿן יעטװעדער מאַנספּאַרשױן, און קינד און
קײט, צװישן ישׂראל. 22 און איך װעל מאַכן דײַן הױז אַזױ װי דאָס
הױז פֿון יָרָבֿעָם דעם זון פֿון נבֿטן, און אַזױ װי דאָס הױז פֿון בַעשָׁא
דעם זון פֿון אַחִיָהן, פֿאַר דער דערצערנונג װאָס דו האָסט
דערצערנט, און געמאַכט זינדיקן ישׂראל. און אױך אױף אִיזֶבֿלען
האָט גאָט גערעדט, אַזױ צו זאָגן: די הינט װעלן עסן אִיזֶבֿלען אין
דעם פֿעסטונגגראָבן פֿון יזרעאל. 24 דעם װאָס שטאַרבט פֿון אַחאבֿן
אין שטאָט, װעלן די הינט אױפֿעסן, און דעם װאָס שטאַרבט אין
פֿעלד, װעלן די פֿױגלען פֿון הימל אױפֿעסן.

25 פֿאַר װאָר, עס איז ניט געװען אַזאַ װי אַחאבֿ װאָס האָט זיך
אָפּגעגעבן צו טאָן װאָס איז שלעכט אין די אױגן פֿון גאָט, װײַל אים
האָט אָנגערעדט זײַן װײַב אִיזֶבֿל. 26 און ער האָט זיך באַגאַנגען זײער
אומװערדיק צו גײן נאָך די אָפּגעטער, אַזױ װי אַלץ װאָס די אמורים
האָבן געטאָן, װעמען גאָט האָט פֿאַרטריבן פֿון פֿאַר די קינדער פֿון
ישׂראל.

27 און עס איז געװען, װי אַחאבֿ האָט געהערט די דאָזיקע װערטער,
אַזױ האָט ער צעריסן זײַנע קלײדער, און אָנגעטאָן זאַקקלײד אױף
זײַן לײַב, און האָט געפֿאַסט; און ער איז געלעגן אין זאַקקלײד, און
איז אַרומגעגאַנגען שטילערהײט.

28 איז דאָס װאָרט פֿון גאָט געװען צו אֵלִיָהו דעם תִּשבי, אַזױ צו
זאָגן: 29 האָסטו געזען װי אַחאבֿ איז געװאָרן אונטערטעניק פֿאַר
מיר? װײַל ער איז געװאָרן אונטערטעניק פֿאַר מיר, װעל איך ניט
ברענגען דאָס בײז אין זײַנע טעג; אין די טעג פֿון זײַן זון װעל איך
ברענגען דאָס בײז אױף זײַן הױז.

כב

1 און זײ זײַנען געזעסן דרײַ יאָר אָן אַ מלחמה צװישן ארם
און צװישן ישׂראל. 2 אָבער עס איז געװען אױפֿן דריטן יאָר,
האָט יהוֹשָפָט דער מלך פֿון יהודה אַראָפּגענידערט צו דעם מלך פֿון
ישׂראל. 3 און דער מלך פֿון ישׂראל האָט געזאָגט צו זײַנע קנעכט:
װײסט איר, אַז צו אונדז געהערט רמת-גִלעָד? און מיר שװײַגן, און
נעמען זי ניט אַװעק פֿון דער האַנט פֿון דעם מלך פֿון ארם.

4 און ער האָט געזאָגט צו יהוֹשפָטן: ווילסטו גיין מיט מיר אין
מלחמה אויף רמת-גִלעָד? האָט יהוֹשפָט געזאָגט צו דעם מלך פֿון
ישׂראל: אַזוי ווי דו, אַזוי איך, אַזוי ווי דײַן פֿאָלק, אַזוי מײַן פֿאָלק,
אַזוי ווי דײַנע פֿערד אַזוי מײַנע פֿערד.

5 און יהוֹשפָט האָט געזאָגט צו דעם מלך פֿון ישׂראל: פֿרעג הײַנט,
איך בעט דיך, דאָס וואָרט פֿון גאָט.

6 האָט דער מלך פֿון ישׂראל אײַנגעזאַמלט די נבֿיאים, אַרום פֿיר
הונדערט מאַן, און ער האָט צו זיי געזאָגט: זאָל איך גיין קעגן רמת-
גִלעָד אויף מלחמה, אָדער זאָל איך אָפּשטיין? האָבן זיי געזאָגט: גיי
אַרויף, און גאָט וועט זי געבן אין דער האַנט פֿון מלך.

7 האָט יהוֹשפָט געזאָגט: איז דאָ ניטאָ נאָך אַ נבֿיא פֿון גאָט, אַז מיר
זאָלן פֿרעגן בײַ אים? 8 האָט דער מלך פֿון ישׂראל געזאָגט צו
יהוֹשפָטן: פֿאַראַן נאָך איין מאַן אויף צו פֿרעגן בײַ גאָט דורך אים,
אָבער איך האָב אים פֿײַנט, ווײַל ער זאָגט ניט נבֿיאות אויף מיר
גוטס, נאָר בלויז שלעכטס–מיכָיָהו דער זון פֿון יִמלָהן. האָט יהוֹשפָט
געזאָגט: זאָל דער מלך אַזוי ניט רעדן.

9 האָט דער מלך פֿון ישׂראל גערופֿן אַ הויפֿדינער, און האָט געזאָגט:
ברענג אויף גיך מיכָיָהו דעם זון פֿון יִמלָהן.

10 און דער מלך פֿון ישׂראל און יהוֹשפָט דער מלך פֿון יהוּדה זײַנען
געזעסן איטלעכער אויף זײַן טראָן אָנגעקליידט אין בְגדֵי-[מלכות] אין
אַ שײַער בײַ דעם טויעראײַנגאַנג פֿון שומרון, און אַלע נבֿיאים האָבן
נבֿיאות געזאָגט פֿאַר זיי. 11 און צִדקִיָה דער זון פֿון כּנַעֲנָהן האָט זיך
געמאַכט אײַזערנע הערנער, און ער האָט געזאָגט: אַזוי האָט גאָט
געזאָגט: מיט די דאָזיקע וועסטו שטויסן ארם ביז זיי צו פֿאַרלענדן.
12 און אַלע נבֿיאים האָבן נבֿיאות געזאָגט דעס גלײַכן, אַזוי צו זאָגן:
גיי אַרויף קיין רמת-גִלעָד, און באַגליק, און גאָט וועט זי געבן אין
דער האַנט פֿון מלך.

13 און דער שלִיח וואָס איז געגאַנגען רופֿן מיכָיָהון, האָט גערעדט צו
אים, אַזוי צו זאָגן: זע נאָר, די ווערטער פֿון די נבֿיאים זײַנען ווי איין
מויל גוטס צום מלך; זאָל, איך בעט דיך, דײַן וואָרט זײַן אַזוי ווי דאָס
וואָרט פֿון איינעם פֿון זיי, און זאָלסט רעדן גוטס. 14 האָט מיכָיָהו

געזאָגט: אַזוי ווי עס לעבט גאָט, אַז דאָס וואָס גאָט וועט זאָגן צו
מיר, דאָס וועל איך רעדן!

15 איז ער געקומען צום מלך, און דער מלך האָט צו אים געזאָגט:
מיכָיָהו, זאָלן מיר גיין צו רמת-גִלעָד אויף מלחמה, אָדער זאָלן מיר
אָפּשטיין? האָט ער צו אים געזאָגט: גיי אַרויף, און באַגליק, און גאָט
וועט זי געבן אין דער האַנט פֿון מלך. 16 האָט דער מלך צו אים
געזאָגט: ביז וויפֿיל מאָל זאָל איך דיך באַשווערן, אַז דו זאָלסט ניט
רעדן צו מיר נאָר אמת אין נאָמען פֿון גאָט? 17 האָט ער געזאָגט:
איך האָב געזען גאַנץ ישׂראל צעשפּרייט אויף די בערג, אַזוי ווי שאָף
וואָס האָבן ניט קיין פּאַסטוך, און גאָט האָט געזאָגט: אָן אַ האַר
זײַנען די דאָזיקע; זאָלן זיי זיך אומקערן איטלעכער צו זײַן הויז
בשלום. 18 האָט דער מלך פֿון ישׂראל געזאָגט צו יהוֹשפָטן: האָב איך
דיר ניט געזאָגט, ער וועט ניט נבֿיאות זאָגן אויף מיר גוטס, נאָר בלויז
שלעכטס?

19 האָט ער געזאָגט: דרום הער דאָס וואָרט פֿון גאָט: איך האָב געזען
ווי גאָט זיצט אויף זײַן טראָן, און דער גאַנצער חיל פֿון הימל שטייט
לעבן אים פֿון זײַן רעכטער זײַט און פֿון זײַן לינקער.

20 און גאָט האָט געזאָגט: ווער וועט אָנרעדן אַחאבֿן, ער זאָל
אַרויפֿגיין און פֿאַלן אין רמת-גִלעָד? האָט דער געזאָגט אַזוי, און דער
זאָגט אַזוי. 21 איז אַרויסגעגאַנגען דער גײַסט, און האָט זיך
געשטעלט פֿאַר גאָט, און האָט געזאָגט: איך וועל אים אָנרעדן. האָט
גאָט צו אים געזאָגט: מיט וואָס? 22 האָט ער געזאָגט: איך וועל
אַרויסגיין און ווערן אַ גײַסט פֿון ליגן אין מויל פֿון אַלע זײַנע נבֿיאים.
האָט ער געזאָגט: וועסט אָנרעדן, און וועסט אויך אויספֿירן; גיי
אַרויס און טו אַזוי. 23 און אַצונד, זע, גאָט האָט אַרײַנגעגעבן אַ
גײַסט פֿון ליגן אין מויל פֿון אַלע די דאָזיקע נבֿיאים דײַנע, אָבער
גאָט האָט אָנגעזאָגט אויף דיר שלעכטס.

24 האָט געזאָגט צִדקִיָהו דער זון פֿון כּנַעֲנָהן, און האָט געשלאָגן
מיכָיָהון אויפֿן באַק, און ער האָט געזאָגט: אויף וואָסער [וועג] איז
דער גײַסט פֿון גאָט אַוועקגעגאַנגען פֿון מיר, כּדי צו רעדן מיט דיר?
25 האָט מיכָיָהו געזאָגט: אָט וועסטו זען אין יענעם טאָג, ווען דו
וועסט אַרײַנגיין אין אַ קאַמער הינטער אַ קאַמער זיך צו באַהאַלטן.

26 האָט דער מלך פֿון ישׂראל געזאָגט: נעם מיכָיָהון, און קער אים
אום צו אָמון דעם האַר פֿון דער שטאָט, און צו יוֹאָש דעם מלכס זון.
27 און זאָלסט זאָגן: אַזוי האָט געזאָגט דער מלך: טוט אַריַין דעם
דאָזיקן אין געפֿענקעניש, און שפּײַזט אים מיט קאַרג ברויט און
קאַרג וואַסער, ביז איך קום בשלום. 28 האָט מיכָיָהו געזאָגט: אויב
אומקערן וועסטו זיך אומקערן בשלום, האָט גאָט ניט גערעדט דורך
מיר. און ער האָט געזאָגט: הערט דאָס צו, איר פֿעלקער אַלע.

29 און דער מלך פֿון ישׂראל און יהוֹשפֿט דער מלך פֿון יהודה זײַנען
אַרויפֿגעגאַנגען קיין רמת-גִלעָד. 30 און דער מלך פֿון ישׂראל האָט
געזאָגט צו יהוֹשפֿטן: איך וועל זיך פֿאַרשטעלן און וועל אַרײַנגיין אין
דער מלחמה, און דו טראָג דײַנע קליידער.

און דער מלך פֿון ישׂראל האָט זיך פֿאַרשטעלט, און איז
אַרײַנגעגאַנגען אין דער מלחמה.

31 און דער מלך פֿון ארם האָט באַפֿוילן די צוויי און דרײַסיק
הויפּטלײַט פֿון זײַנע רײַטוועגן, אַזוי צו זאָגן: איר זאָלט ניט מלחמה
האַלטן מיט קליין אָדער גרויס, נאָר בלויז מיטן מלך פֿון ישׂראל
אַליין. 32 און עס איז געווען, ווי די הויפּטלײַט פֿון די רײַטוועגן האָבן
געזען יהוֹשפֿטן, אַזוי האָבן זיי געזאָגט: דאָס איז געוויס דער מלך פֿון
ישׂראל. און זיי האָבן זיך אַ קער געטאָן צו אים מלחמה צו האַלטן.
האָט יהוֹשפֿט אַ געשריי געטאָן; 33 איז, ווי די הויפּטלײַט פֿון די
רײַטוועגן האָבן געזען אַז דאָס איז ניט דער מלך פֿון ישׂראל, אַזוי
האָבן זיי זיך אָפּגעקערט פֿון הינטער אים.

34 און אַ מאַן האָט אָנגעצויגן דעם בויגן גלאַט אין דער וועלט, און
האָט געטראָפֿן דעם מלך פֿון ישׂראל צווישן אונטערפּאַנצער און
צווישן ברוסטשילד. האָט ער געזאָגט צו זײַן טרײַבער: פֿאַרקער דײַן
האַנט, און פֿיר מיך אַרויס פֿון דער מחנה, וואָרום איך בין
פֿאַרוווּנדט.

35 און די מלחמה איז געשטיגן אין יענעם טאָג; און דער מלך איז
אויפֿגעהאַלטן געוואָרן שטייענדיק אין רײַטוואָגן אַנטקעגן ארם; און
אין אָוונט איז ער געשטאָרבן. און דאָס בלוט פֿון דער וווּנד איז
אַראָפּגערונען אויפֿן דעק פֿון רײַטוואָגן.

36 איז אַרויס אַ געשריי דורך דער מחנה אַרום זונאונטערגאַנג:
איטלעכער צו זײַן שטאָט, און איטלעכער צו זײַן לאַנד!

37 אַזוי איז געשטאָרבן דער מלך; און ער איז געבראַכט געוואָרן קיין
שומרון. און מע האָט באַגראָבן דעם מלך אין שומרון.

38 און אַז מע האָט אָפּגעשווענקט דעם רײַטוואָגן בײַם טײַך פֿון
שומרון, האָבן די הינט געלעקט זײַן בלוט, און די זונות האָבן זיך
דרינען געוואַשן, אַזוי ווי דאָס וואָרט פֿון גאָט וואָס ער האָט גערעדט.

39 און די איבעריקע זאַכן וועגן אַחאָבֿן, און אַלץ וואָס ער האָט
געטאָן, און דאָס הויז פֿון עלפֿנביין וואָס ער האָט געבויט, דאָס איז
שוין באַשריבן אין בוך פֿון די צײַטגעשעענישן פֿון די מלכים פֿון
ישׂראל.

40 און אַחאָבֿ האָט זיך געלייגט מיט זײַנע עלטערן, און זײַן זון
אַחַזיָהו איז געוואָרן מלך אויף זײַן אָרט.

41 און יהוֹשפֿט דער זון פֿון אָסאָן איז געוואָרן מלך איבער יהודה אין
פֿירטן יאָר פֿון אַחאָבֿ דעם מלך פֿון ישׂראל. 42 פֿינף און דרײַסיק יאָר
איז יהוֹשפֿט אַלט געווען אַז ער איז געוואָרן מלך, און פֿינף און
צוואַנציק יאָר האָט ער געקיניגט אין ירושלים. און דער נאָמען פֿון
זײַן מוטער איז געווען עֲזוּבָה די טאָכטער פֿון שִלחִין.

43 און ער איז געגאַנגען אין אַל דעם וועג פֿון זײַן פֿאָטער אָסאָן–ער
האָט זיך ניט אָפּגעקערט דערפֿון–צו טאָן וואָס איז רעכטפֿאַרטיק אין
די אויגן פֿון גאָט. 44 נאָר די בָמות זײַנען ניט אָפּגעטאָן געוואָרן;
דאָס פֿאָלק האָט נאָך אַלץ געשלאַכט און געררייכערט אויף די בָמות.

45 און יהוֹשפֿט איז געווען אין שלום מיט דעם מלך פֿון ישׂראל.

46 און די איבעריקע זאַכן וועגן יהוֹשפֿט, און זײַן גבֿורהשאַפֿט וואָס
ער האָט אויפֿגעטאָן, און ווי ער האָט מלחמה געהאַלטן, דאָס איז
שוין באַשריבן אין בוך פֿון די צײַטגעשעענישן פֿון די מלכים פֿון
יהודה.

47 און דעם רעשט פֿון די שאַנדמענער, וואָס איז געבליבן אין די טעג
פֿון זײַן פֿאָטער אָסאָן, האָט ער אויסגעראַמט פֿון לאַנד.

48 און קיין מלך איז ניט געווען אין אדום; אַ געשטעלטער איז געווען
מלך.

49 יהוֹשפָט האָט געמאַכט תּרְשִיש-שיפֿן צו גיין קיין אוֹפִיר נאָך
גאָלד, אָבער ער איז ניט געגאַנגען, וואָרום די שיפֿן זײַנען צעבראָכן
געוואָרן בײַ עֶציון-גֶבר. 50 דענצמאָל האָט אַחַזיָהו דער זון פֿון
אַחאבֿן געזאָגט צו יהוֹשפָטן: זאָלן מײַנע קנעכט גיין מיט דײַנע
קנעכט אין די שיפֿן; אָבער יהוֹשפָט האָט ניט געוואָלט.

51 און יהוֹשפָט האָט זיך געלייגט מיט זײַנע עלטערן, און ער איז
באַגראָבן געוואָרן לעבן זײַנע עלטערן, אין זײַן פֿאָטער דָוִדס שטאָט;
און זײַן זון יהוֹרם איז געוואָרן מלך אויף זײַן אָרט.

52 אַחַזיָהו דער זון פֿון אַחאבֿן איז געוואָרן מלך איבער ישׂראל אין
שומרון אין זיבעצנטן יאָר פֿון יהוֹשפָט דעם מלך פֿון יהודה, און ער
האָט געקיניגט איבער ישׂראל צוויי יאָר. 53 און ער האָט געטאָן וואָס
איז שלעכט אין די אויגן פֿון גאָט, און איז געגאַנגען אין דעם וועג
פֿון זײַן פֿאָטער, און אין דעם וועג פֿון זײַן מוטער, און אין דעם וועג
פֿון יָרָבעָם דעם זון פֿון נבָטן, וואָס האָט געמאַכט זינדיקן ישׂראל. 54
און ער האָט געדינט בַעַל, און האָט זיך געבוקט צו אים, און האָט
דערצערנט יהוה דעם גאָט פֿון ישׂראל, אַזוי ווי אַלץ וואָס זײַן
פֿאָטער האָט געטאָן.

© 2005 Dworkins and Leonard Prager. All Rights Reserved.